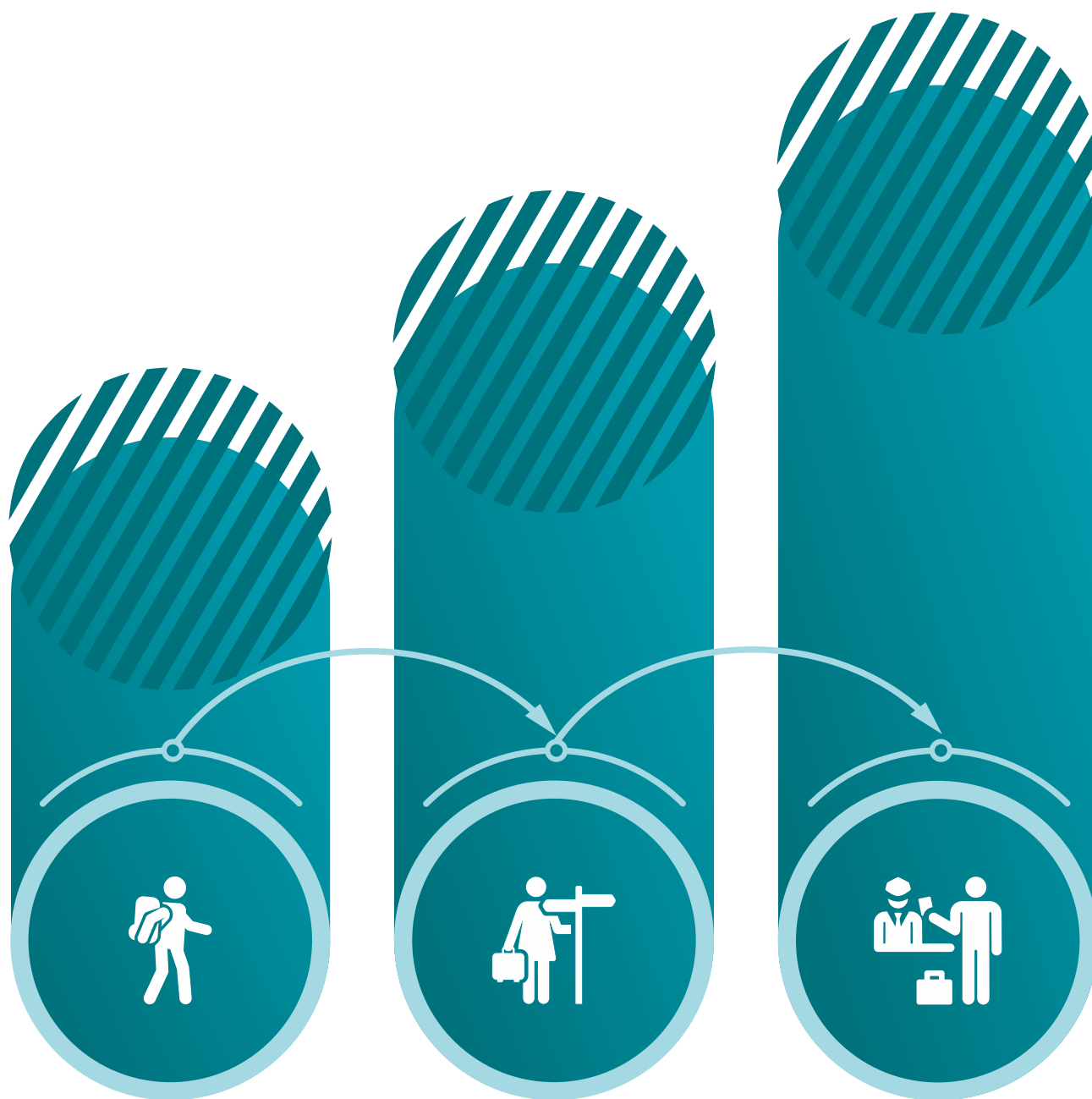
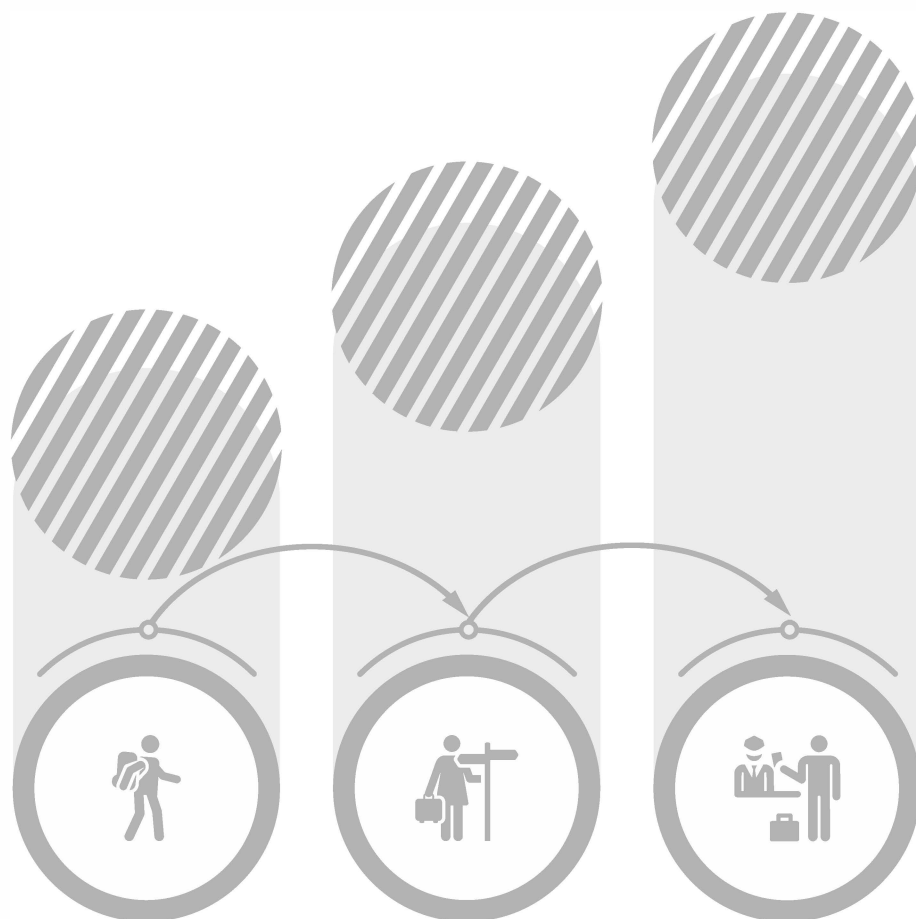

Turystyka w 2021 r.

Tourism in 2021

Turystyka w 2021 r.

Tourism in 2021

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Ośrodek Statystyki Sportu i Turystyki, Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Rzeszów – Centre for Sport and Tourism Statistics, Centre for Transborder Areas and Statistics for Euroregions, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Marka Cierpień-Wolana

Zespół autorski

Editorial team

Jan Gawelko, Iwona Januś, Anna Klepacka, Magdalena Kozyra-Cybulska, Wiesława Magryś, Katarzyna Machowska, Beata Salach, Renata Stępień, Sebastian Wójcik, Łukasz Zadorożny

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela, Łukasz Sarama, Maria Sieczkowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Ingot, Daniel Koprowicz, Rajmund Litkowiec, Maciej Zielański

Autorzy ikon użytych na okładce

Authors of icons used on the cover

Surang i Srip z www.flaticon.com

Surang and Srip from www.flaticon.com

ISSN 1425-8846

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji z zakresu turystyki w Polsce.

W opracowaniu zaprezentowano podstawowe dane dotyczące turystycznej bazy noclegowej i jej wykorzystania, uczestnictwa mieszkańców Polski w turystyce, podróżach cudzoziemców do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicach Polski. W bieżącym wydaniu zamieszczono również rozdział poświęcony syntetycznej ocenie natężenia ruchu turystycznego w województwach.

Publikacja składa się zarówno z części analitycznej, jak i tabelarycznej. W części analitycznej zaprezentowane zostały wyniki badań z zakresu turystycznej bazy noclegowej dotyczące informacji o liczbie obiektów i miejsc noclegowych według rodzajów oraz województw. Charakterystyki wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych dokonano w oparciu o dane dotyczące liczby turystów i udzielonych im noclegów, z uwzględnieniem krajów ich zamieszkania. Wybrane informacje zaprezentowano w formie wskaźników odnoszących się zarówno do liczby ludności, jak i powierzchni. Ponadto część ta zawiera również dane o podróżach turystycznych mieszkańców Polski, jak i turystów zagranicznych do Polski, z uwzględnieniem m.in. celu i długości ich podróży oraz poniesionych wydatków. Informacje z zakresu ruchu granicznego dotyczą granic Polski będących jednocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej, jak i szacunków przekroczeń granic z krajami UE.

W celu lepszego zobrazowania przestrzennego zróżnicowania poszczególnych zjawisk wybrane dane ujęto w formie graficznej na wykresach i mapach. Uzupełnienie części analitycznej stanowią tablice załączone w wersji elektronicznej, które zawierają informacje o:

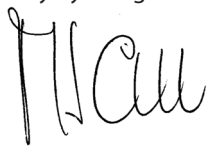
- turystycznych obiektach noclegowych i ich wykorzystaniu (działy I i II),
- uczestnictwie mieszkańców Polski w podróżach oraz przyjazdach cudzoziemców do Polski (dział III),
- ruchu granicznym Polaków i cudzoziemców na granicach będących jednocześnie zewnętrzną granicą UE, a także o ruchu granicznym środków transportu (dział IV),
- Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i jego działalności (dział V).

Źródłem danych zawartych w publikacji są wyniki badań statystycznych GUS oraz informacje Komendy Głównej Straży Granicznej i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Mamy nadzieję, że opracowanie okaże się użytecznym źródłem wiedzy na temat turystyki, której znaczenie jest istotne dla wielu sfer życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom przekazującym informacje stanowiące podstawę do opracowania niniejszej publikacji, a szczególnie sprawozdawcom uczestniczącym w badaniu bazy noclegowej, realizowanym na formularzach KT-1 i KT-2 oraz członkom gospodarstw domowych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpień-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Preface

We would like to present you with the next edition of the publication on tourism in Poland.

The study provides basic data on tourist accommodation establishments and their occupancy, participation of Polish residents in tourism, foreigners' trips to Poland and the traffic of vehicles and persons at the Polish borders. The current issue additionally includes a chapter devoted to the synthetic evaluation of tourist traffic intensity in voivodships.

The publication consists of both analytical and tabular part. The analytical part provides results of surveys on tourist accommodation establishments regarding information on the number of establishments and bed places by type and voivodship. The occupancy of tourist accommodation establishments was characterized based on the data on the number of tourists and the number of nights spent by tourists, including their countries of residence. Selected information was presented in the form of indicators relating to population and area. Additionally, this part contains data on tourist trips of Polish residents as well as foreign tourists to Poland, taking into account, inter alia, the purpose and length of their trips and expenditure incurred. The information on border traffic concerns the borders of Poland which are external borders of the European Union at the same time, as well as estimates of crossings of the border with the EU countries.

In order to better illustrate the spatial differentiation of particular phenomena, selected data are presented in graphical form on charts and maps. The analytical part is complemented by tables included in the electronic version, which contain information on:

- tourist accommodation establishments and their occupancy (chapter I and II),
- participation of Polish residents in trips and arrivals of foreigners in Poland (chapter III),
- border traffic of Poles and foreigners at the borders being at the same time the external EU border, as well as border traffic of means of transport (chapter IV),
- The Polish Tourist and Sightseeing Society and its activities (chapter V).

The source of data contained in the publication are the results of statistical surveys of Statistics Poland and information of the Border Guard Main Headquarters and the Polish Tourist and The Polish Tourist and Sightseeing Society.

We hope that the publication will prove to be a valuable source of knowledge on tourism, whose importance is vital for many spheres of social and economic life in Poland.

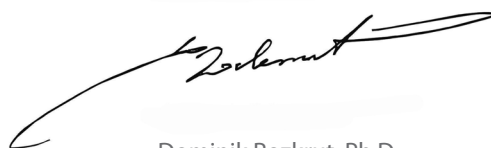
We would like to express our heartfelt thanks to all the persons providing information that constitutes the basis for the preparation of this publication, especially to the rapporteurs participating in the survey of accommodation establishments, carried out on KT-1 and KT-2 forms, and to the members of households.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpień-Wolan, Ph.D.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	10
List of charts	10
Spis map	14
List of maps	14
Objaśnienia znaków umownych	15
Symbols	15
Synteza	17
Executive summary	20
Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie	23
Chapter 1. Tourist accommodation establishments and their occupancy	23
1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie	24
1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy.	24
1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych.	29
1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments.	29
1.2.1. Turyści korzystający z noclegów	29
1.2.1. Tourists accommodated	29
1.2.2. Udzielone noclegi	32
1.2.2. Overnight stays	32
1.2.3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	36
1.2.3. Occupancy rate of bed places	36
1.2.4. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych	37
1.2.4. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments.	37
1.3. Placówki gastronomiczne.	39
1.3. Catering units	39
1.4. Dodatkowe wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych według stanu w dniu 31 lipca 2021 r.	40
1.4. Additional equipment in tourist accommodation establishments, as of 31 July 2021	40
1.5. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007	41
1.5. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification	41
Rozdział 2. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce	45
Chapter 2. Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland	45

Rozdział 3. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie	55
Chapter 3. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy	55
3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca	57
3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July	57
3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich	60
3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas	60
Rozdział 4. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach	65
Chapter 4. Participation of Polish residents in trips	65
4.1. Podróże mieszkańców Polski	66
4.1. Tourist of Polish residents	66
4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami	76
4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel.	76
Rozdział 5. Podróże nierezydentów do Polski	79
Chapter 5. Trips of non-residents to Poland	79
Rozdział 6. Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego	87
Chapter 6. Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods.	87
Rozdział 7. Ruch graniczny	91
Chapter 7. Border traffic	91
7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej	93
7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border	93
7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen	98
7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area	98
7.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen	102
7.2.1. Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area	102
7.2.2. Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen	105
7.2.2. Departures of Poles outside the Schengen area	105
7.2.3. Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen	106
7.2.3. Border traffic of means of transport outside the Schengen area	106
7.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2021 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich	113
7.2.4. Passenger border traffic in 2007–2021 on the external European Union land border and at airports and seaports.	113
Rozdział 8. Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego	119
Chapter 8. Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society	119
Uwagi metodologiczne.	121
Methodological notes.	130

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2021 r.	27
Table 1.	Tourist accommodation establishments and bed places in 2021.....	27
Tablica 2.	Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2021 r.....	38
Table 2.	Occupancy of tourist accommodation establishments in 2021	38
Tablica 3.	Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.....	39
Table 3.	Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2021	39
Tablica 4.	Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej w 2021 r. według grup PKD.....	43
Table 4.	Basic data on tourist accommodation establishments in 2021 by NACE groups	43
Tablica 5.	Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich i ich wykorzysta- nie w 2021 r.....	60
Table 5.	Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2021.....	60
Tablica 6.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.	64
Table 6.	Overnight stays in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021	64
Tablica 7.	Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2021 r.	65
Table 7.	Characteristics of household members participating in the survey in 2021	65
Tablica 8.	Podróże turystyczne w 2021 r.	66
Table 8.	Tourist trips in 2021.....	66
Tablica 9.	Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	68
Table 9.	Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021.....	68
Tablica 10.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2021 r.	70
Table 10.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by the main purpose in 2021	70
Tablica 11.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2021 r.....	71
Table 11.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by accommodation used in 2021.....	71
Tablica 12.	Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2021 r.	72
Table 12.	Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by means of transport used in 2021.....	72
Tablica 13.	Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	72
Table 13.	Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021	72
Tablica 14.	Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podró- żami w 2021 r.....	77
Table 14.	Structure of tourism expenditure of Polish residents aged 15 years or over in 2021.....	77
Tablica 15.	Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2021 r.	79
Table 15.	Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2021.....	79

Tablica 16. Struktura nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2021 r.	80
Table 16. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2021	80
Tablica 17. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2021 r.	82
Table 17. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2021	82
Tablica 18. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2021 r.	92
Table 18. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2021	92
Tablica 19. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2021 r.	94
Table 19. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2021	94
Tablica 20. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2021 r.	94
Table 20. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2021	94
Tablica 21. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.	95
Table 21. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2021	95
Tablica 22. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.	96
Table 22. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2021	96
Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2021 r.	97
Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2021	97
Tablica 24. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2021 r.	97
Table 24. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2021	97
Tablica 25. Ruch graniczny poza strefą Schengen według rodzaju przejść w 2021 r.	99
Table 25. Border traffic outside the Schengen area by type of crossing in 2021	99
Tablica 26. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej.	100
Table 26. Border traffic at the external land border of the European Union	100
Tablica 27. Przyjazdy cudzoziemców spoza strefy Schengen do Polski według granic w 2021 r.	103
Table 27. Arrivals of foreigners from outside the Schengen area to Poland by borders in 2021	103
Tablica 28. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2021 r.	105
Table 28. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2021	105
Tablica 29. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) spoza strefy Schengen według granic w 2021 r.	107
Table 29. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) outside the Schengen area by borders in 2021	107
Tablica 30. Odprawy pojazdów osobowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.	107
Table 30. Checks of passenger vehicles at the European Union external land border in 2021	107

Tablica 31. Odprawy pojazdów ciężarowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.	109
Table 31. Checks of lorries at the European Union external land border in 2021	109
Tablica 32. Odprawy autobusów na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.	110
Table 32. Checks in of buses at the European Union external land border in 2021	110
Tablica 33. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.	112
Table 33. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2021	112
Tablica 34. Szlaki turystyczne w 2021 r.	119
Table 34. Tourist trails in 2021	119

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2021 r.	23
Chart 1.	Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2021	23
Wykres 2.	Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2021 r.	24
Chart 2.	Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2021	24
Wykres 3.	Turystyczne obiekty noclegowe.	25
Chart 3.	Tourist accommodation establishments	25
Wykres 4.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych	26
Chart 4.	Bed places in tourist accommodation establishments	26
Wykres 5.	Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2021 r.	28
Chart 5.	Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2021	28
Wykres 6.	Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2021 r.	28
Chart 6.	Rooms and bed places in hotels by category in 2021	28
Wykres 7.	Hotele według liczby pokoi w 2021 r.	29
Chart 7.	Hotels by the number of bed rooms in 2021	29
Wykres 8.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych	30
Chart 8.	Tourists in tourist accommodation establishments	30
Wykres 9.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych	31
Chart 9.	Tourists in tourist accommodation establishments	31
Wykres 10.	Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych	33
Chart 10.	Overnight stays in tourist accommodation establishments	33
Wykres 11.	Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w poszczególnych rodzajach obiektów noclegowych	34
Chart 11.	Share of overnight stays of foreign tourists in individual types of accommodation establishments	34
Wykres 12.	Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych	35
Chart 12.	Overnight stays of tourists in accommodation establishments	35
Wykres 13.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych ...	36
Chart 13.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments	36
Wykres 14.	Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2021 r.	37
Chart 14.	Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2021 ...	37
Wykres 15.	Odsetek turystycznych obiektów noclegowych posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w 2021 r.	41
Chart 15.	Percentage of tourist accommodation establishments providing facilities for persons with reduced mobility in 2021	41
Wykres 16.	Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2021 r.	43
Chart 16.	Tourist accommodation establishments and their occupanc by NACE groups in 2021	43
Wykres 17.	Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.	58
Chart 17.	Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021	58

Wykres 18. Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.	59
Chart 18. Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021	59
Wykres 19. Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.	61
Chart 19. Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2021	61
Wykres 20. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2021 r.	62
Chart 20. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2021	62
Wykres 21. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich	63
Chart 21. Tourist accommodated in coastal and mountain areas	63
Wykres 22. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich	64
Chart 22. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas	64
Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2021 r.	67
Chart 23. Tourist trips of Polish residents in 2021	67
Wykres 24. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	67
Chart 24. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021	67
Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy w 2021 r.	69
Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by month in 2021	69
Wykres 26. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2021 r.	70
Chart 26. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2021	70
Wykres 27. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	73
Chart 27. Domestic tourist traffic volume by Voivodship and number of trips – concerns persons aged 15 years or over in 2021	73
Wykres 28. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2021 r.	74
Chart 28. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 years or over for private purpose in 2021	74
Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2021 r.	75
Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2021	75
Wykres 30. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2021 r.	75
Chart 30. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holidays by selected destination countries in 2021	75
Wykres 31. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2021 r. ..	77
Chart 31. Tourism expenditure of Polish residents aged 15 years or over in 2021	77
Wykres 32. Podróże nierezydentów (turyستów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2021 r.	80
Chart 32. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2021	80

Wykres 33. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2021 r.	81
Chart 33. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2021	81
Wykres 34. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2021 r.	81
Chart 34. Trips of foreign tourists to Poland in 2021	81
Wykres 35. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w związku z podróżami do Polski w 2021 r.	83
Chart 35. Tourism expenditure of non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2021	83
Wykres 36. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2021 r. .	84
Chart 36. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2021	84
Wykres 37. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2021 r.	85
Chart 37. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2021	85
Wykres 38. Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2021 r.	85
Chart 38. Tourism expenditures of non-residents incurred during their stay in Poland in 2021	85
Wykres 39. Klastery ruchu turystycznego w 2021 r.	88
Chart 39. Clusters of tourist traffic in 2021	88
Wykres 40. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2021 r.	91
Chart 40. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by border sections in 2021	91
Wykres 41. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2021 r.	92
Chart 41. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2021	92
Wykres 42. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granicy w 2021 r. .	93
Chart 42. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2021	93
Wykres 43. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.	95
Chart 43. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2021	95
Wykres 44. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2021 r.	96
Chart 44. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with neighbouring European Union countries in 2021	96
Wykres 45. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2021 r.	99
Chart 45. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing points in 2021	99
Wykres 46. Przejścia graniczne według rodzajów w 2021 r.	100
Chart 46. Border crossings by type in 2021	100
Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na przejściach drogowych i kolejowych w 2021 r.	101
Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area at road and rail border crossings in 2021	101
Wykres 48. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2021 r.	101
Chart 48. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2021	101
Wykres 49. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2021 r.	102
Chart 49. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2021	102

Wykres 50. Ruch graniczny poza strefę Schengen w 2021 r.....	104
Chart 50. Border traffic outside the Schengen area in 2021.....	104
Wykres 51. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.....	108
Chart 51. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2021...	108
Wykres 52. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen w 2021 r.....	108
Chart 52. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area in 2021.....	108
Wykres 53. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.....	109
Chart 53. Border traffic of lorries outside the Schengen area by border sections in 2021	109
Wykres 54. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen w 2021 r.....	110
Chart 54. Border traffic of lorries outside the Schengen area in 2021	110
Wykres 55. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.....	111
Chart 55. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2021.....	111
Wykres 56. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen w 2021 r.....	111
Chart 56. Border traffic of buses outside the Schengen area in 2021	111
Wykres 57. Ruch graniczny pociągów towarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.....	112
Chart 57. Border traffic of freight trains outside the Schengen area by border sections in 2021	112
Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych drogowych, kolejowych i rzecznych poza strefę Schengen	113
Chart 58. Passenger border traffic at road, rail and river border crossing points outside the Schengen area.....	113
Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen.....	114
Chart 59. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area.....	114
Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen	114
Chart 60. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area	114
Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą.....	115
Chart 61. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine	115
Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią.....	116
Chart 62. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus.....	116
Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją	116
Chart 63. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia.....	116
Wykres 64. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą.....	117
Chart 64. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine	117
Wykres 65. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią.....	118
Chart 65. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus.....	118
Wykres 66. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją	118
Chart 66. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia.....	118

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2021 r.	32
Map 1.	Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2021 ..	32
Mapa 2.	Turystyczne obiekty noclegowe w 2021 r.	45
Map 2.	Tourist accommodation establishments in 2021	45
Mapa 3.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.	46
Map 3.	Bed places in tourist accommodation establishments in 2021	46
Mapa 4.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2021 r.	46
Map 4.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2021.	46
Mapa 5.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.	47
Map 5.	Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2021	47
Mapa 6.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.	48
Map 6.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2021	48
Mapa 7.	Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km ² w 2021 r.	49
Map 7.	Number of tourist accommodation establishments per 100 km ² in 2021	49
Mapa 8.	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2021 r.	50
Map 8.	Accommodation establishments density rate in 2021	50
Mapa 9.	Wskaźnik gęstości ruchu w 2021 r.	51
Map 9.	Tourist traffic density rate in 2021	51
Mapa 10.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2021 r.	52
Map 10.	Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2021	52
Mapa 11.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2021 r.	52
Map 11.	Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2021.	52
Mapa 12.	Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2021 r.	53
Map 12.	Tourist accommodation development rate in 2021	53
Mapa 13.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na 1000 mieszkańców w 2021 r.	54
Map 13.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 inhabitants in 2021	54
Mapa 14.	Stopień wykorzystania miejsc w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.	54
Map 14.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2021	54
Mapa 15.	Obszary nadmorskie i obszary górskie	56
Map 15.	Coastal areas and mountain areas.	56
Mapa 16.	Natężenie ruchu turystycznego w 2021 r.	89
Map 16.	Tourist traffic volume in 2021	89
Mapa 17.	Szlaki turystyczne na 100 km ² w 2021 r.	120
Map 17.	Tourist trails per 100 km ² in 2021	120

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Uwaga Note	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym. Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld	miliard billion
km	kilometr kilometre
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
KE EC	Komisja Europejska European Commission
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
UE EU	Unia Europejska European Union
zł PLN	złoty Polish zloty
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year
tj. i.e.	to jest that is
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PL/UA	granica polsko-ukraińska Polish-Ukrainian border
PL/BY	granica polsko-białoruska Polish-Belarusian border

Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie

W końcu lipca 2021 r. liczba funkcjonujących w kraju turystycznych obiektów noclegowych wyniosła 18,4 tys., w tym 8,4 tys. (45,8%) posiadało mniej niż 10 miejsc noclegowych. W porównaniu z lipcem 2020 r., liczba obiektów ogółem uległa nieznacznej zmianie; przy czym o 4,3% zwiększyła się liczba obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych, a o 3,4% zmniejszyła się liczba obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne oraz kwatery agroturystyczne, które stanowiły łącznie ponad 60% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych. Kolejną pod względem liczebności grupą obiektów były hotele, których udział wyniósł 13,7%.

W ciągu całego 2021 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 23,1 mln turystów, tj. o 23,0% więcej niż rok wcześniej. Turystów krajowych było o 24,6% więcej, a zagranicznych o 11,5% więcej niż w roku wcześniejszym. Prawie wszyscy turyści zagraniczni (98,3%) nocowali w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc.

Liczba noclegów udzielonych turystom w 2021 r. wyniosła 65,9 mln (tj. o 22,0% więcej niż rok wcześniej), w tym 7,3 mln udzielono turystom zagranicznym (w 2020 r. – 6,7 mln).

Liczba turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych oferujących zakwaterowanie dla turystów w lipcu 2021 r. wyniosła 9,9 tys. i posiadały one 784,2 tys. miejsc noclegowych – było to mniej o 349 obiektów i o 8,9 tys. miejsc więcej niż rok wcześniej. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najwięcej obiektów znajdowało się w województwie małopolskim (9,0), a następnie w województwie pomorskim (7,6). Najmniej obiektów znajdowało się w województwach podlaskim i opolskim (po 1,3) przy średniej dla kraju wynoszącej 3,2.

W ciągu roku w obiektach noclegowych przebywało 22,2 mln turystów (tj. o 24,2% więcej niż rok wcześniej), w tym 2,5 mln turystów zagranicznych (o 10,9% więcej w porównaniu z 2020 r.). Wśród turystów zagranicznych przeważali turyści z krajów europejskich, którzy stanowili 88,7% wszystkich turystów zagranicznych.

Czas pobytu turystów krajowych i zagranicznych w obiektach był podobny – korzystali oni z niespełna 3 noclegów. W ciągu 2021 r. turyści skorzystali z 62,8 mln noclegów (tj. o 22,3% więcej niż w 2020 r.), w tym turyści zagraniczni z 7,2 mln (o 8,2% więcej).

Liczba turystów korzystających z bazy noclegowej we wszystkich województwach była większa w porównaniu z poprzednim rokiem. Największą liczbę turystów odnotowano w obiektach województwa małopolskiego (3,2 mln), a następnie mazowieckiego (3,0 mln) i zachodniopomorskiego (2,5 mln). W wymienionych województwach przebywało również najwięcej turystów zagranicznych – odpowiednio 409,7 tys., 527,5 tys. i 434,3 tys. Najwięcej udzielonych noclegów odnotowano w województwie zachodniopomorskim (11,9 mln). Turyści chętnie korzystali z noclegów również w województwie małopolskim (8,8 mln) oraz pomorskim (8,0 mln).

W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej turystów skorzystało z noclegów w województwie zachodniopomorskim – 146 (w 2020 r. – 124 turystów), a następnie w województwie pomorskim – 101 turystów (w 2020 r. – 84 turystów). W pozostałych województwach wskaźnik ten był niższy od 100.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc w 2021 r. był wyższy niż rok wcześniej i wyniósł 32,3% (w 2020 – 26,8%). Tylko w 3 województwach (kujawsko-pomorskim, pomorskim i zachodniopomorskim) wskaźnik był wyższy od średniej krajowej. Najlepiej wykorzystane były miejsca w obiektach noclegowych województwa zachodniopomorskiego (44,0%), natomiast najniższy wskaźnik wykorzystania miejsc wystąpił w województwie wielkopolskim – 25,3%.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach

Liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2021 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, z co najmniej jednym noclegiem, wyniosła 17,0 mln osób (o 20,6% więcej niż w 2020 r.), co stanowiło 52,6% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej.

W 2021 r. liczba wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez gospodarstwa domowe wyniosła 33,3 mln (o 14,5% więcej niż w 2020 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 2 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Większość wyjazdów (96,3%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

W ciągu roku mieszkańcy Polski odbyli łącznie 62,6 mln podróży turystycznych (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 18,1% więcej niż w 2020 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 55,1 mln, z tego 30,9 mln podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 24,2 mln podróży trwających 5 dni lub dłużej. Liczba zagranicznych podróży mieszkańców Polski wyniosła 7,5 mln i przeważnie były to podróże trwające 5 dni lub dłużej (6,0 mln).

W 2021 r. w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 53,1 mln podróży, o 18,6% więcej niż w 2020 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 46,3 mln, a podróży zagranicznych – 6,8 mln. Wśród podróży krajowych 57,6% stanowiły podróże krótkookresowe, natomiast wśród podróży zagranicznych 80,1% stanowiły podróże długookresowe.

W 2021 r. wydatki mieszkańców Polski powyżej 15 lat lub więcej związane z podróżami wyniosły 57,7 mld zł (o 19,5% więcej niż w 2020 r.), z tego 31,9 mld zł przypadało na krajowe wyjazdy z noclegami (o 28,6% więcej niż w 2020 r.), a 17,2 mld zł na zagraniczne wyjazdy z noclegami (o 15,3% więcej niż w 2020 r.) oraz 8,5 mld zł na zagraniczne podróże jednodniowe (o 0,2% więcej niż w 2020 r.). Przeciętne wydatki jednej osoby na podróż krajową trwającą 2–4 dni wyniosły 383 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1106 zł, a na zagraniczną odpowiednio 1740 zł i 2724 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 491 zł.

Podróże nierezydentów do Polski

W 2021 r. przyjechało do Polski 51,0 mln cudzoziemców, z tego 9,7 mln turystów i 41,3 mln odwiedzających jednodniowych (odpowiednio o 0,1% więcej, 15,5% więcej oraz 3,2% mniej niż w 2020 r.). Ponad połowę cudzoziemców stanowiły osoby w wieku od 35 do 54 lat (51,6%), przy czym dużą grupę stanowiły również osoby w wieku od 55 do 64 lat oraz osoby w wieku 25–34 lata (po 15,3%). Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2021 r. stanowili 65,8% ogółu turystów oraz 98,1% odwiedzających jednodniowych. Wśród odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek zarówno turystów jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 37,3% i 54,7%.

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2021 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 28,6 mld zł i było to o 4,3% więcej niż w roku 2020, z tego turyści – 15,5 mld zł (o 15,8% więcej niż w roku 2020), a odwiedzający jednodniowi – 13,2 mld zł (o 6,6% mniej niż w roku 2020).

Ruch graniczny

W 2021 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z krajami UE – Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 163,0 mln osób (o 3,6% więcej niż w 2020 r.). W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 81,9 mln osób (o 3,2% więcej niż w 2020 r.) oraz w kierunku „z Polski” – 81,2 mln osób (o 4,0% więcej). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym na polskiej granicy lądowej z krajami UE wyniósł 44,8% „do” i „z” Polski, a udział cudzoziemców – 55,2% „do” i „z” Polski. W 2021 r. ruch graniczny na lotniskach wyniósł 17,4 mln osób (w kierunku „do” i „z” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 10,8 mln osób (o 38,7% więcej niż w 2020 r.), co stanowiło 62,4%

ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy. W 2021 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 6,5 mln cudzoziemców (o 22,9% więcej niż w 2020 r.). Granicę morską przekroczyło 1,8 mln osób (w kierunku „do” i „z” Polski). Było to o 13,6% więcej niż w 2020 r. Przekroczenia przez mieszkańców Polski stanowiły 57,9% ogółu na granicy morskiej.

Według danych Straży Granicznej, w 2021 r. na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 19,4 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 12,9 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 66,4% ogółu przekroczeń.

Największą liczbę odpraw (11,0 mln) zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 56,7% ogółu odpraw i następnie na lotniskach – 8,2 mln, co stanowiło 42,1% ogólnej liczby odpraw.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (4,3 mln, tj. 66,5% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 13,8% w stosunku do 2020 r.), Białorusi (0,9 mln, 13,4% wszystkich przyjazdów, spadek o 22,3% w stosunku do 2020 r.), Wielkiej Brytanii (0,2 mln, 3,2% ogółu przyjazdów, spadek o 36,0% w stosunku do 2020 r.), Rosji (0,2 mln, 2,6% ogółu przyjazdów, spadek o 51,0% w stosunku do 2020 r.).

Executive summary

Tourist accommodation establishments and their occupancy

At the end of July 2021, the number of tourist accommodation establishments operating in the country amounted to 18.4 thousand, of which 8.4 thousand (45.8%) had fewer than 10 bed places. Compared to July 2020, the number of establishments in total changed slightly; with a 4.3% decrease in the number of establishments with fewer than 10 bed places and a 3.4% decrease in the number of establishments with 10 or more bed places. The structure of establishments was dominated by rooms for guests and agritourism lodgings, which together accounted for over 60% of all tourist accommodation establishments. The next largest group of establishments were hotels, whose share was 13.7%.

Throughout 2021, 23.1 million tourists were accommodated in tourist accommodation establishments, i.e. 23.0% more than the year before. There were 24.6% more domestic tourists and 11.5% more foreign tourists than in the previous year. Almost all foreign tourists (98.3%) stayed in establishments with 10 or more bed places.

The number of nights provided to tourists in 2021 amounted to 65.9 million (i.e. 22.0% more than in the previous year), of which 7.3 million were provided to foreign tourists (6.7 million in 2020).

In July 2021, the number of tourist accommodation establishments with 10 or more bed places offering accommodation to tourists was 9.9 thousand and they had 784.2 thousand bed places – this was 349 fewer establishments and 8.9 thousand more bed places than a year earlier. The largest number of establishments per 100 km² was in Małopolskie Voivodship (9.0), followed by Pomorskie Voivodship (7.6). The smallest number of establishments was in Podlaskie and Opolskie Voivodships (1.3 each), with the national average amounting to 3.2.

During the year, 22.2 million tourists were accommodated in accommodation establishments (i.e. by 24.2% more than the year before), including 2.5 million foreign tourists (10.9% more than in 2020). Tourists from European countries predominated among foreign tourists, accounting for 88.7% of all foreign tourists.

The length of stay of domestic and foreign tourists in establishments was similar - they stayed less than 3 nights. During 2021, 62.8 million overnight were made by tourists (i.e. 22.3% more than in 2020), of which 7.2 million made by foreign tourists (8.2% more).

The number of tourists accommodated in accommodation establishments in all voivodships was higher compared to the previous year. The largest number of tourists was recorded in the establishments of Małopolskie Voivodship (3.2 million), followed by Mazowieckie Voivodship (3.0 million) and Zachodniopomorskie Voivodship (2.5 million). These voivodships also accommodated the largest number of foreign tourists – 409.7 thousand, 527.5 thousand and 434.3 thousand respectively. The largest number of overnight stays was recorded in Zachodniopomorskie Voivodship (11.9 million). Tourists also made overnight stays in Małopolskie Voivodship (8.8 million) and Pomorskie Voivodship (8.0 million).

In 2021, per 100 inhabitants, most tourists – 146 tourists (in 2020 – 124 tourists) – were accommodated in Zachodniopomorskie Voivodship, followed by Pomorskie Voivodship with 101 tourists (in 2020 – 84 tourists). In the remaining voivodships this rate was below 100.

The occupancy rate in establishments with 10 or more bed places in 2021 was higher than the year before and stood at 32.3% (in 2020 - 26.8%). Only in 3 voivodships (Kujawsko-Pomorskie, Pomorskie and Zachodniopomorskie) was the rate higher than the national average. The highest occupancy rate (44.0%) was recorded in the accommodation establishments of Zachodniopomorskie Voivodship, while the lowest occupancy rate was recorded in Wielkopolskie Voivodship – 25.3%.

Participation of Polish residents in trips

The number of Polish residents aged 15 years or over who participated in 2021 in at least one private tourist trip, with at least one night, amounted to 17.0 million (20.6% more than in 2020), which made 52.6% of Polish residents in this age group.

In 2021 the number of tourist trips made by members of household amounted to 33.3 million (14.5% more than in 2020), which means that one household participated on average in 2 trips. On average, 2 persons participated in one trip. The majority of trips (96.3%) was made for private purposes.

During the year Polish residents made a total of 62.6 million tourist trips (one person could have made several trips) – 18.1% more than in 2020. Domestic trips predominated definitely – there were 55.1 million of such trips, which included short trips (2–4 days) – 30.9 million and trips of 5 days or longer – 24.2 million. The number of outbound trips of Polish residents amounted to 7.5 million and most of these trips (6.0 million) were trips of 5 days or longer.

In 2021, Polish residents aged 15 years or over made 53.1 million trips, it was 18.6% more than in 2020. The number of domestic trips amounted to 46.3 million and outbound trips – 6.8 million. Among domestic trips, 57.6% were short-term trips, while long-term trips accounted for 80.1% of outbound trips.

In 2021, expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to trips amounted to PLN 57.7 billion (19.5% more than in 2020), of which PLN 31.9 billion (28.6% more than in 2020) were spent on domestic trips with overnight stays, PLN 17.2 billion (15.3% more than in 2020) on outbound trips with overnight stays, and PLN 8.5 billion on outbound same-day visits (0.2% more than in 2020). The average expenditure per person on a domestic trip of 2–4 days amounted to PLN 383, on a trip of 5 days or longer – PLN 1106, and on an outbound trip PLN 1740 and PLN 2724 respectively. On average, one person spent PLN 491 for one outbound trip without an overnight stay.

Trips of non-residents to Poland

In 2021, there were 51.0 million foreigners, including 9.7 million tourists and 41.3 million same-day visitors, who came to Poland (0.1% more, 15.5% more and 3.2% less than in 2020 respectively). Over half of the arriving foreigners was in the age group of 35–54 years (51.6%), while a large group were also people aged 55 to 64 and people aged 25–34 (15.3% both). Poland was visited mainly by residents of neighboring countries, who in 2021 accounted for 65.8% of all tourists and for 98.1% of same-day visitors. The majority of foreigners visiting our country were Germans, who constituted the largest percentage among both tourists and same-day visitors – 37.3% and 54.7%, respectively.

In 2021, expenditures of foreigners visiting Poland (made before the trip in their home country and in Poland) amounted to PLN 28.6 billion, which was 4.3% more than in 2020, of which tourists – 15.5 billion PLN (15.8% more than in 2020) and same-day visitors – PLN 13.2 billion (6.6% less than in 2020).

Border movement

In 2021, the estimated number of crossings of the Polish land border with the EU countries – Germany, Czechia, Slovakia and Lithuania – amounted to 163.0 million persons (3.6% more than in 2020). In the direction „to Poland” 81.9 million persons crossed the border (3.2% more than in 2020) and in the direction „from Poland” – 81.2 million persons (4.0% more). The proportion of Polish residents in border traffic at the Polish land border with the EU countries amounted to 44.8% to Poland and from Poland, while the proportion of foreigners – 55.2% to Poland and from Poland. In 2021, border traffic at airports amounted to 17.4 million (in the direction from Poland and to Poland). The number of crossings of the air border by the Polish residents amounted to 10.8 million persons (38.7% more than in 2020), which represented 62.4% of the total crossings at this section of the border. In 2021, the air border was crossed also by

6.5 million of foreigners (22.9% more than in 2020). The sea border was crossed by 1.8 million persons (in the direction from Poland and to Poland). This was by 13.6% more than in 2020. Polish residents amounted to 57.9% of all crossings at the sea border.

According to the data of the Polish Border Guard, in 2021 at border crossings points located on the border with Russia, Belarus and Ukraine and at airports (non-Schengen flights) and seaports (cruises outside the Schengen area), there were 19.4 million checks of persons entering and leaving Poland, including 12.9 million checks of foreigners, which accounted for 66.4% of the total number of crossings. The largest number (11.0 million) of checks was recorded at road crossings which accounted for 56.7% of total checks and at air ports – 8.2 million which accounted for 42.1% of total checks.

Among the persons arriving and recorded by the Polish Border Guard, on the border of the Schengen area, the most numerous group consisted of citizens of: Ukraine (4.3 million, i.e. 66.5% of all arrivals of foreigners, a increase of 13,8% compared to 2020), Belarus (0.9 million, 13.4% of all arrivals, a decrease of 22.3% in relation to 2020), Great Britain (0.2 million, 3.2% of all arrivals, a decrease of 36.0% compared to 2020), Russia (0.2 million, 2.6% of all arrivals, a decrease of 51.0% in relation to 2020).

Rozdział 1

Chapter 1

Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie

Tourist accommodation establishments and their occupancy

Badanie stanu i wykorzystania turystycznej bazy noclegowej dotyczy wszystkich podmiotów prowadzących usługi zakwaterowania dla turystów. Źródłem danych są: miesięczne badanie obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz roczne, reprezentacyjne badanie obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych.

Według stanu w dniu 31 lipca 2021 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce wyniosła 18,4 tys., w tym 45,8% (8,4 tys.) stanowiły obiekty posiadające mniej niż 10 miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba wszystkich obiektów noclegowych uległa nieznacznej zmianie, z tego o 4,3% więcej było obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc, a o 3,4% mniej obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne/kwarty prywatne (7 307), które stanowiły 39,8% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych oraz kwatery agroturystyczne (3 719), których udział wyniósł 20,3%.

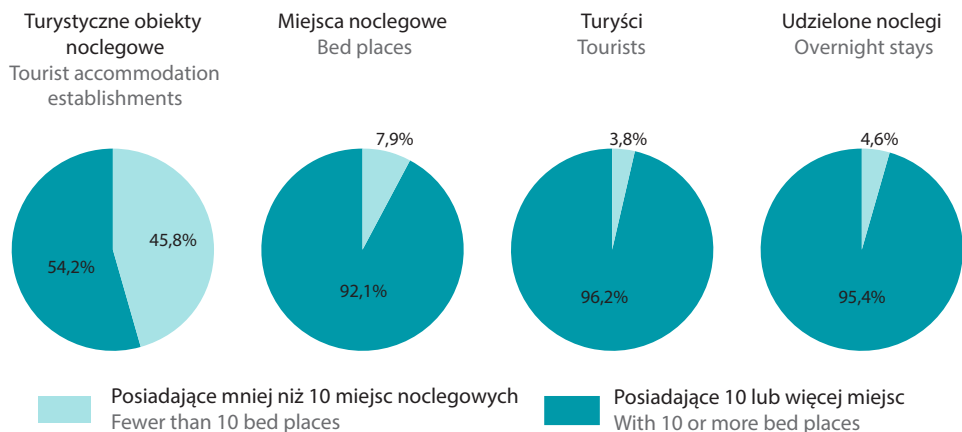
W końcu lipca 2021 r. dla turystów przygotowanych było 851,4 tys. miejsc noclegowych i było ich o 6,0 tys. (tj. o 0,7% więcej niż rok wcześniej). Całoroczne miejsca noclegowe stanowiły 69,8% wszystkich miejsc oferowanych przez obiekty, przy czym najwięcej takich miejsc odnotowano w motelach (99,6%), hotelach (99,3%) i zakładach uzdrowiskowych (98,1%). Spośród 257,1 tys. miejsc sezonowych najwięcej, bo 30,1% znajdowało się w ośrodkach wczasowych, 18,5% w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych, a 10,9% w zespołach domków turystycznych.

W 2021 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 23,1 mln turystów, o 4,3 mln (tj. o 23,0%) więcej niż rok wcześniej. Turystów zagranicznych było 2,6 mln (tj. o 11,5% więcej) niż w 2020 r. Zdecydowana większość turystów zagranicznych (98,3%) nocowała w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc. W obiektach tych turyści korzystali średnio z 2,8 noclegu, podczas gdy w obiektach posiadających mniej niż 10 miejsc przebywali średnio nieco dłużej, korzystając z 3,5 noclegu.

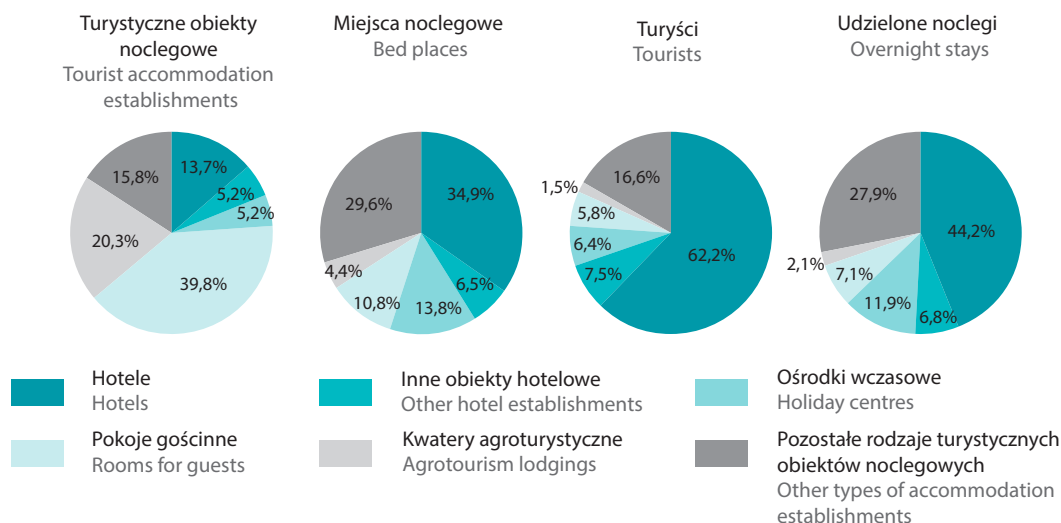
Liczba noclegów udzielonych turystom w 2021 r. wyniosła 65,9 mln, w tym 7,3 mln udzielono turystom zagranicznym.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych we wszystkich rodzajach obiektów wyniósł 31,7%, w tym w obiektach posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych – 22,1%.

Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2021 r.
Chart 1. Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2021

Wykres 2. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2021 r.
Chart 2. Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2021

1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie

1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy

Według wyników z badania KT-1 w końcu lipca 2021 r. w Polsce działalność prowadzona była przez 9 942 turystyczne obiekty noclegowe, w tym 3 949 obiekty hotelowe¹. Wśród nich większość stanowiły hotele (2 521 obiektów) oraz 5 993 pozostałe obiekty noclegowe, gdzie najliczniejsze były pokoje gościnne/kwatery prywatne (2 007). W porównaniu z 2020 r. liczba funkcjonujących obiektów noclegowych była niższa o 349 jednostek (tj. o 3,4%). Spadek dotyczył przede wszystkim obiektów należących do grupy „pozostałych obiektów” – w porównaniu z poprzednim rokiem było ich mniej o 308 (tj. o 4,9%). Wśród nich najbardziej spadła liczba gotowych na przyjęcie gości pól biwakowych (o 9,3%), a następnie domów wycieczkowych (o 9,1%), ośrodków wczasowych (o 7,2%) oraz pokoi gościnnych (6,6%). Wzrost liczby obiektów wystąpił w szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 6,5%) oraz zakładach uzdrowiskowych (o 5,6%). Obiektów hotelowych było mniej niż rok wcześniej o 41 (tj. o 1,0%), w tym pensjonatów o 32 (tj. o 7,8%). W porównaniu ze stanem w lipcu 2020 r. zwiększyła się jedynie liczba hoteli – o 23 obiekty (tj. ok. 1%). Wzrost dotyczył prawie wszystkich kategorii hoteli, z wyjątkiem hoteli 2-gwiazdkowych, których w porównaniu z poprzednim rokiem było mniej o 22 jednostki (tj. o 4,3%).

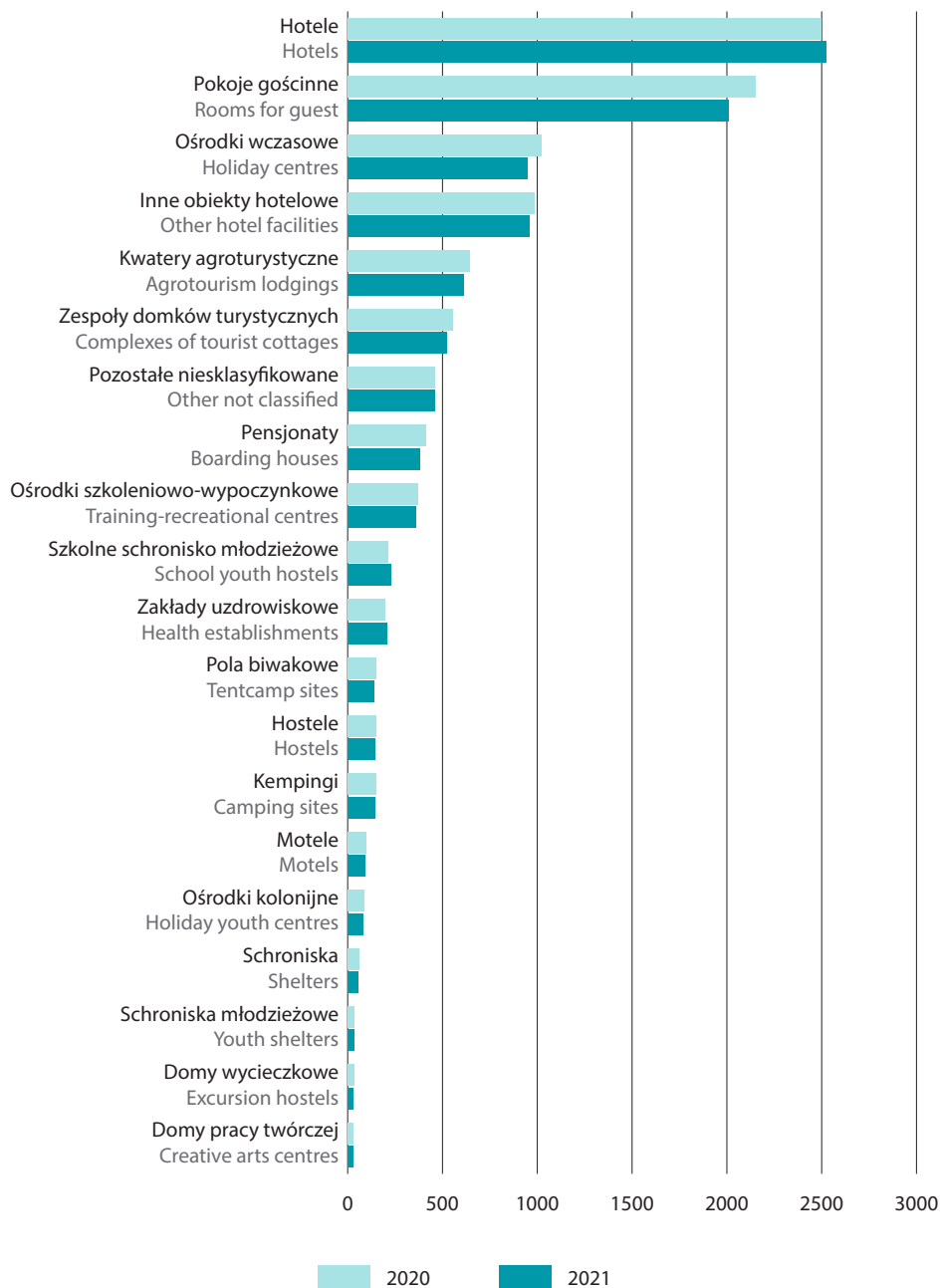
Większość (ok. 71%) turystycznych obiektów noclegowych działających w Polsce oferuje turystom usługi noclegowe przez cały rok – wśród działających w końcu lipca 2021 r. obiektów, 7 031 było obiektami całorocznymi (w 2020 r. – 7 219); wśród obiektów hotelowych – 96,3%, a wśród pozostałych obiektów – 53,8%.

Według stanu w dniu 31 lipca 2021 r., turystyczne obiekty noclegowe posiadały 784,2 tys. miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów, z czego 372,0 tys. miejsc (47,4%) oferowały obiekty hotelowe, a 412,2 tys. pozostałe obiekty. Ponad 1/3 wszystkich miejsc noclegowych była przygotowana w hotelach – oferowały one turystom 296,8 tys. miejsc w 144,6 tys. pokoi. Najwięcej miejsc noclegowych posiadały hotele 3- i 4-gwiazdkowe (odpowiednio 124,3 tys. i 89,4 tys.). Hotele 5-gwiazdkowe dysponowały 22,4 tys. miejscami noclegowymi. Spośród pozostałych obiektów noclegowych najwięcej miejsc dla turystów oferowały ośrodki wczasowe (117,8 tys. miejsc), pokoje gościnne/kwatery prywatne (51,5 tys. miejsc) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i zakłady uzdrowiskowe (po ponad 39 tys. miejsc).

¹Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

W porównaniu z 2020 r. liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych przygotowanych dla turystów w końcu lipca 2021 r. była wyższa o prawie 9 tys., (tj. o 1,1%). Wzrost liczby miejsc noclegowych w stosunku do poprzedniego roku odnotowano jednak tylko w 5 rodzajach obiektów, w tym największy wystąpił w szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 10,7%), a następnie w hotelach (o 7,3%), zakładach uzdrowiskowych (o 3,5%), hostelach (o 2,7%) oraz ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 1,5%). W porównaniu z poprzednim rokiem największy spadek, prawie 12-procentowy, liczby miejsc noclegowych odnotowano w domach wycieczkowych, natomiast o ponad 6% w kwaterach agroturystycznych, pensjonatach, schroniskach młodzieżowych oraz schroniskach.

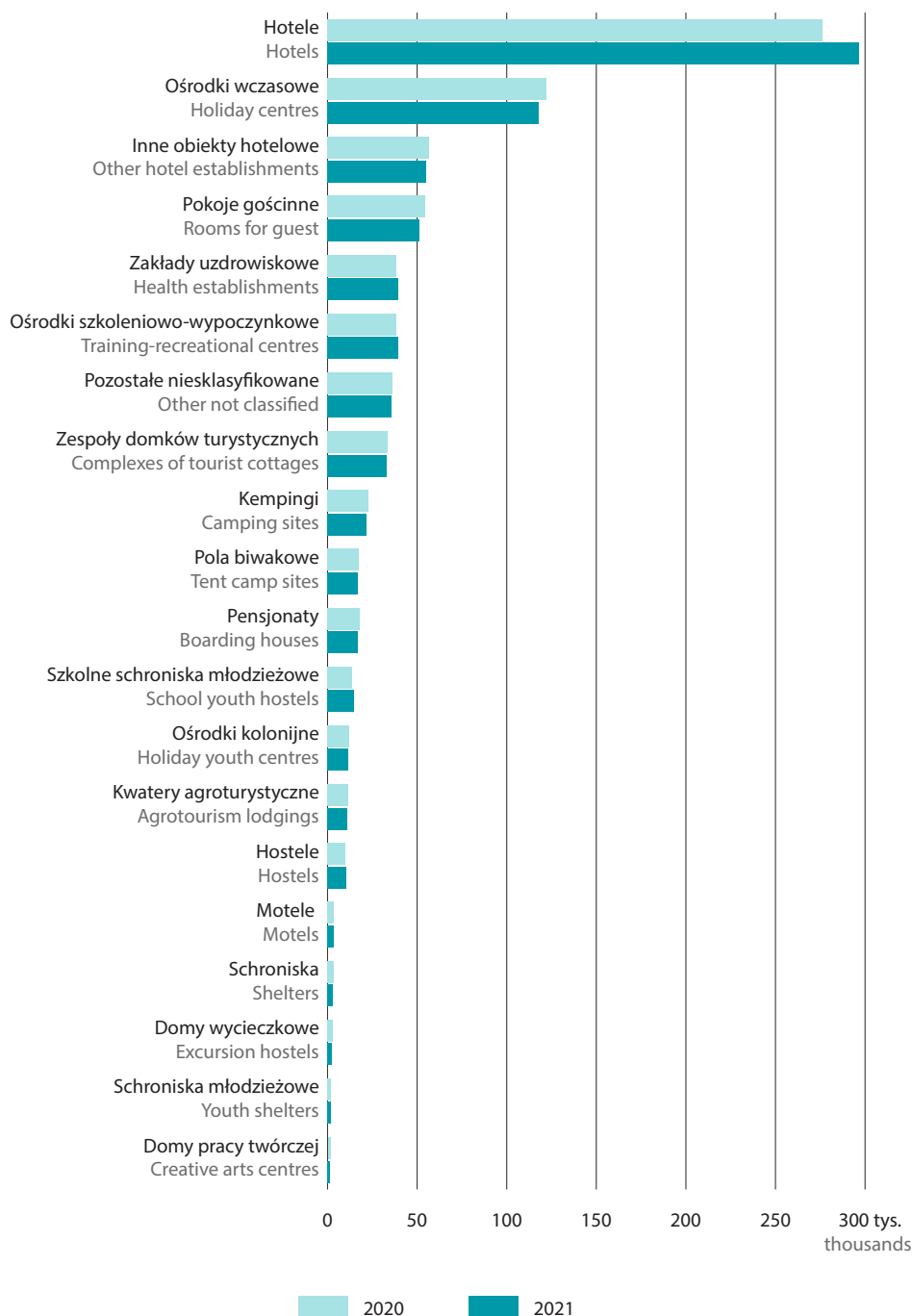
Wykres 3. Turystyczne obiekty noclegowe
Chart 3. Tourist accommodation establishments

W Polsce, podobnie jak rok wcześniej, przeważały turystyczne obiekty noclegowe zlokalizowane w miastach. W 2021 r. stanowiły one 55,0% ogółu obiektów (w 2020 r. – 54,4%) i posiadały 61,4% miejsc noclegowych (w 2020 r. – 60,4%).

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni w końcu lipca 2021 r. przypadały w Polsce niewiele ponad 3 turystyczne obiekty noclegowe oraz 251 miejsc noclegowych, z których mogli korzystać turyści (w 2020 r. było to również niewiele ponad 3 obiekty i 248 miejsc noclegowych).

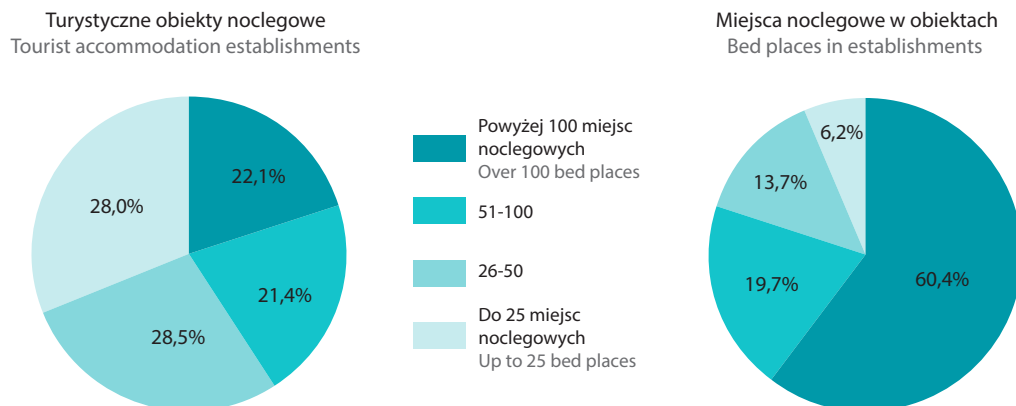
Wykres 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 4. Bed places in tourist accommodation establishments

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2021 r.
Table 1. Tourist accommodation establishments and bed places in 2021

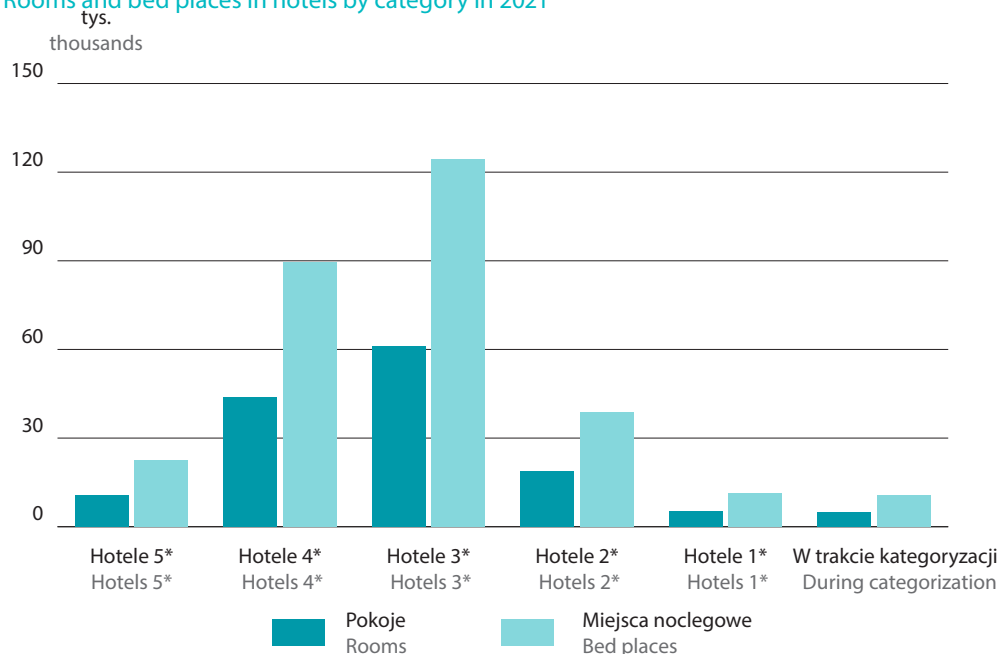
Wyszczególnienie Specification	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments		Miejsca noclegowe Bed places		Liczba miejsc noclegowych przypadająca na 1 obiekt Number of bed places per 1 establishment
	ogółem total	całoroczne all-year-round	ogółem total	całoroczne all-year-round	
	w odsetkach in percentages				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	79
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	39,7	54,1	47,4	64,7	94
Hotele Hotels	25,4	35,6	37,8	52,6	118
Motele Motels	0,9	1,3	0,4	0,6	38
Pensjonaty Boarding houses	3,8	4,6	2,1	2,6	44
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	9,6	12,6	7,0	8,9	57
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	60,3	45,9	52,6	35,3	69
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,3	0,4	0,3	0,4	79
Schroniska Shelters	0,6	0,7	0,4	0,5	56
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,3	0,3	0,2	0,3	60
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	2,3	2,3	1,9	1,8	66
Ośrodki wczasowe Holiday centres	9,5	5,3	15,0	7,2	124
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,8	0,3	1,5	0,3	145
Ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe Training recreational centres	3,6	4,0	5,0	4,7	109
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,3	0,4	0,2	0,2	55
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	5,3	1,2	4,2	0,8	63
Kempingi Camping sites	1,4	0,3	2,8	0,3	151
Pola biwakowe Tent camp sites	1,4	0,0	2,2	0,1	123
Hostele Hostels	1,4	1,9	1,3	1,7	72
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	2,1	2,9	5,0	6,9	190
Pokoje gościnne Rooms for guest	20,2	14,7	6,6	4,9	26
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	6,1	6,1	1,4	1,4	18
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	4,6	5,1	4,6	3,7	78

Wykres 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2021 r.
Chart 5. Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2021

Obiekty dostępne dla turystów w Polsce w końcu lipca 2021 r. były średniej wielkości – przeciętnie dysponowały 79 miejscami noclegowymi. Większość obiektów (56,5%) posiadała jednak nie więcej niż 50 miejsc noclegowych (28,0% ogółu stanowiły obiekty posiadające do 25 miejsc, a 28,5% obiekty z liczbą miejsc od 26 do 50) i dysponowały one 19,9% miejsc przygotowanych w Polsce dla turystów. Przeważającą część miejsc noclegowych oferowały obiekty duże z ponad 100 miejscami noclegowymi. Obiekty takie stanowiły 22,1% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju, ale dysponowały 60,4% ogółu miejsc noclegowych. Średnie turystyczne obiekty noclegowe (posiadające 51–100 miejsc noclegowych) stanowiły 21,4% wszystkich obiektów i oferowały 19,7% ogółu miejsc noclegowych w Polsce.

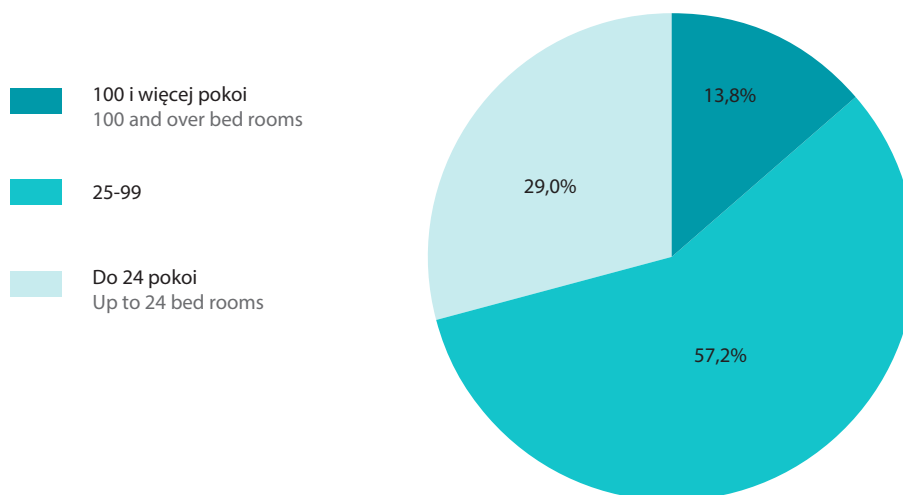
Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2021 r.
Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category in 2021

Wśród obiektów hotelowych (posiadających średnio 94 miejsca) największe były hotele, które w 2021 r. dysponowały przeciętnie 118 miejscami noclegowymi. Pozostałe obiekty hotelowe – motele, pensjonaty oraz inne obiekty hotelowe były znacznie mniejsze. W końcu lipca 2021 r. oferowały one przeciętnie od 38 do 57 miejsc noclegowych.

Spośród pozostałych obiektów noclegowych największe były zakłady uzdrowiskowe posiadające przeciętnie 190 miejsc noclegowych oraz obiekty typowo wakacyjne posiadające średnio ponad 100 miejsc, takie jak kempingi (średnio 151 miejsc), ośrodki kolonijne (145 miejsc), ośrodki wczasowe (124 miejsca), pola biwakowe (123 miejsca) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (109 miejsc).

Wykres 7. Hotele według liczby pokoi w 2021 r.
Chart 7. Hotels by the number of bed rooms in 2021

Obiekty hotelowe w końcu lipca 2021 r. oferowały turystom zakwaterowanie w 176,6 tys. pokoi (jeden obiekt dysponował przeciętnie 45 pokojami). Większość oferowanych pokoi została przygotowana w hotelach (144,6 tys.), w każdym z nich znajdowało się średnio 57 pokoi. Ponad połowa hoteli (1 442 – 57,2%) posiadała od 25 do 99 pokoi, a tylko 348 z nich (13,8%) dysponowało ponad 100 pokojami. Inne obiekty hotelowe oferowały turystom 23,3 tys. pokoi. Przeciętnie w każdym tego typu obiekcie znajdowały się 24 pokoje, a 66,9% obiektów miało nie większą od średniej liczbę pokoi. Najmniej pokoi (8,8 tys.) było przygotowanych dla turystów w motelach oraz pensjonatach, gdzie 80,9% z nich posiadało mniej niż 25 pokoi. W pensjonatach przygotowanych było średnio 19 pokoi, natomiast w motelach 18.

1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments

1.2.1. Turyści korzystający z noclegów

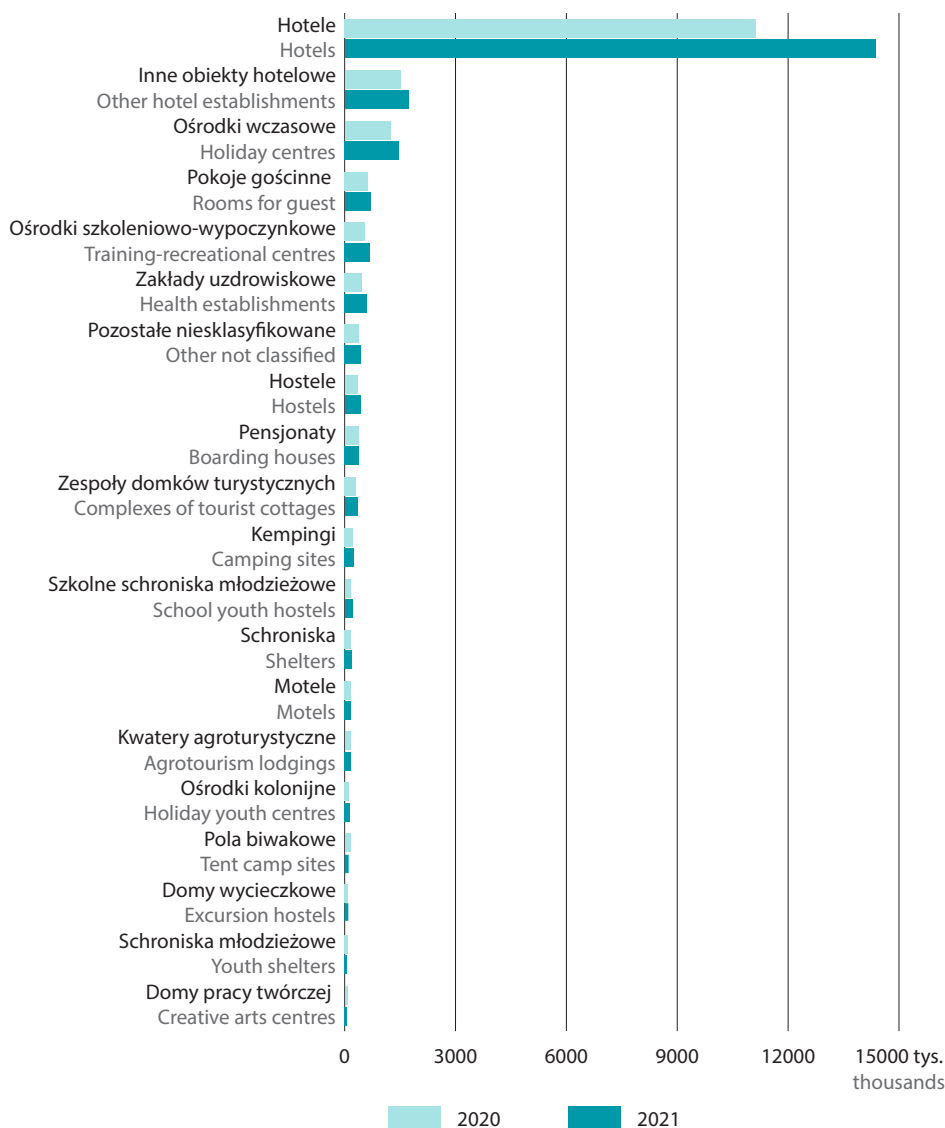
1.2.1. Tourists accommodated

W 2021 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, skorzystało 22,2 mln turystów, tj. o 4,3 mln (24,2%) więcej niż w roku poprzednim; w 2020 r. w bazie noclegowej przebywało 17,9 mln osób. Prawie 3/4 turystów skorzystało w 2021 r. z noclegów w obiektach zlokalizowanych na terenie miast. W przeliczeniu na 1000 ludności Polski liczba turystów korzystających z bazy noclegowej była o 24,9% większa niż w 2020 r. i wyniosła 582 wobec 466 przed rokiem. Wzrost liczby turystów korzystających z noclegów w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w prawie wszystkich rodzajach obiektów noclegowych, z wyjątkiem pól biwakowych, na których w 2021 r. przebywało o 15,2% mniej osób niż rok wcześniej.

Struktura wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych w Polsce nie uległa większym zmianom; zdecydowana większość turystów wybierała noclegi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych tego rodzaju obiektach. W 2021 r. udział turystów nocujących w obiektach hotelowych stanowił ok. 75% ogółu korzystających z turystycznych obiektów noclegowych. W obiektach hotelowych nocowało 16,6 mln osób, czyli o 1,4 p.proc. więcej niż przed rokiem, przy czym udział osób korzystających z hoteli w strukturze korzystających ogółem zwiększył się o 2,4 p.proc. W porównaniu z po-

przednim rokiem mniejszym zainteresowaniem wśród turystów (o 1,4 p.proc.) cieszyły się noclegi w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych, w których nocowało 25,2% ogółu korzystających z turystycznej bazy noclegowej (5,6 mln turystów). W 2020 r. udział ten wynosił 26,6%. Niewielki wzrost zainteresowania turystów korzystaniem z tego rodzaju obiektów odnotowano tylko w ośrodkach kolonijnych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w zakładach uzdrowiskowych – w każdym z wymienionych obiektów nastąpił wzrost o 0,1 p.proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. Udział turystów przebywających w ww. obiektach wyniósł odpowiednio 0,4%, 3,1% i 2,7%. W porównaniu z poprzednim rokiem, odnotowano spadek udziału turystów w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w 11 z 20 rodzajów obiektów, a jego wartość wahała się w przedziale od 0,1 do 0,7 p.proc. Najmniejszy miał miejsce w motelach, schroniskach, kempingach i kwaterach agroturystycznych (po 0,1 p.proc.), a następnie w zespołach domków turystycznych, polach biwakowych, pozostałych turystycznych obiektach noclegowych (po 0,2 p.proc.) i w pensjonatach oraz ośrodkach wczasowych (po 0,3 p.proc.). Największy spadek nastąpił w innych obiektach hotelowych (o 0,7 p.proc.). Udział liczby turystów nocujących w domach wycieczkowych, schroniskach młodzieżowych, szkolnych schroniskach młodzieżowych, domach pracy twórczej oraz hostelach, w porównaniu z rokiem poprzednim, nie uległ zmianie.

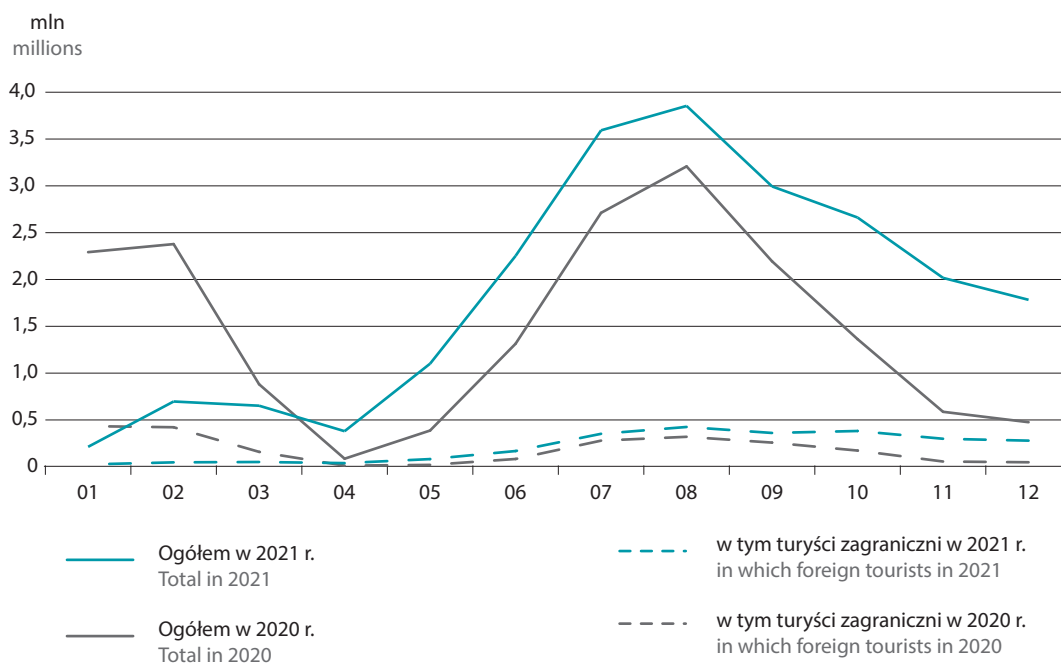
Wykres 8. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 8. Tourists in tourist accommodation establishments

Wśród osób przebywających w 2021 r. w turystycznych obiektach noclegowych było 2,5 mln turystów zagranicznych i stanowili oni 11,3% ogółu korzystających z turystycznej bazy noclegowej. Było to o prawie 11% więcej niż w 2020 r., kiedy to w Polsce nocowało 2,3 mln osób z zagranicy, stanowiąc 12,7% ogółu turystów. W 2021 roku zdecydowana większość (2,2 mln) turystów zagranicznych wybrała, podobnie jak w latach poprzednich, zakwaterowanie w obiektach hotelowych. Goście z zagranicy preferowali głównie noclegi w hotelach. W obiektach tego typu zatrzymało się 2,0 mln turystów zagranicznych, tj. 79,9% ogółu. Z oferty pozostałych turystycznych obiektów noclegowych turyści zagraniczni, podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej wybierali hostele (92,6 tys.), kempingi (47,5 tys.), ośrodki wczasowe (42,6 tys.), pozostałe turystyczne obiekty noclegowe (35,9 tys.), pokoje gościnne/kwatery prywatne (31,8 tys.) oraz zakłady uzdrowiskowe (20,9 tys.).

Wśród turystów zagranicznych przeważali turyści z Europy, którzy stanowili 88,7% ogółu turystów zagranicznych korzystających z obiektów noclegowych zlokalizowanych na terenie Polski. W porównaniu z poprzednim rokiem, ich udział spadł jednak o 0,7 p.proc. Z pozostałych zagranicznych turystów 5,0% pochodziło z Ameryki Północnej, natomiast 4,2% z Azji. W ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej najliczniejszą grupę stanowili turyści z Niemiec (835,3 tys.), a następnie z Ukrainy (208,8 tys.) i Wielkiej Brytanii (132,9 tys.). Turyści z tych krajów stanowili łącznie 46,9% ogółu turystów zagranicznych korzystających z noclegów w 2021 r. Spośród pozostałych krajów, najwięcej turystów przyjechało ze Stanów Zjednoczonych (117,7 tys.). Dużą grupę zagranicznych turystów stanowili także turyści z Czech (97,5 tys.), Francji (94,9 tys.), Litwy (92,7 tys.) oraz Włoch (86,5 tys.).

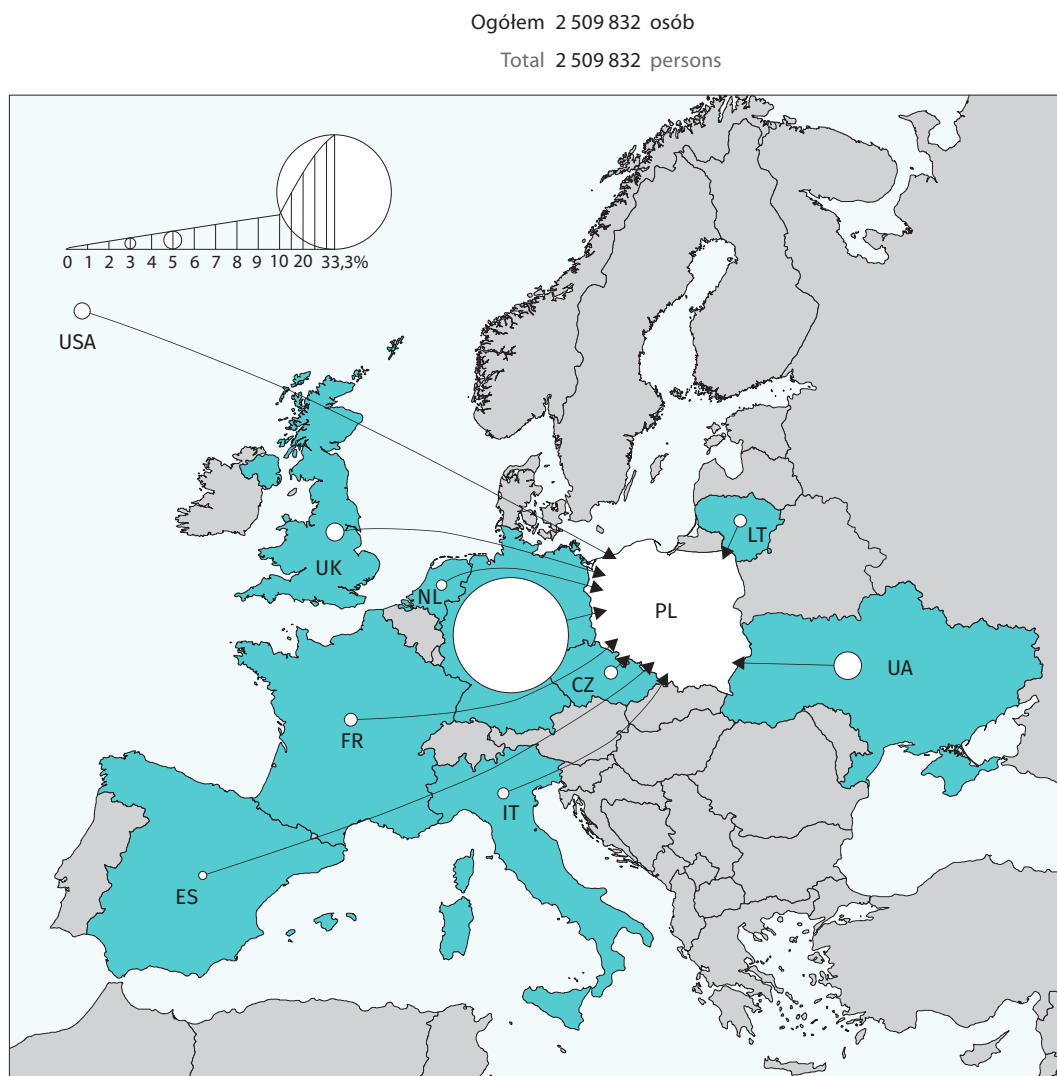
Wykres 9. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 9. Tourists in tourist accommodation establishments

W 2021 r., podobnie jak w poprzednim roku, na liczbę turystów korzystających z bazy noclegowej w poszczególnych miesiącach miała wpływ pandemia COVID-19. Wprowadzone obostrzenia nie spowodowały jednak istotnych zmian w sezonowości ruchu turystycznego w Polsce. Prawie 70% turystów korzystało z obiektów noclegowych w miesiącach letnich i wczesnojesiennych (od czerwca do października), a szczyt sezonu turystycznego przypadał na miesiące wakacyjne. Spadek liczby turystów, w porównaniu z 2020 r., odnotowano jedynie w styczniu, lutym i marcu – odpowiednio o 90,7%, 70,7% i 26,0%. W kwietniu, w związku ze zniesieniem obostrzeń, w obiektach noclegowych

nocowało 379,8 tys. turystów i było ich ponad 4-krotnie więcej niż w kwietniu 2020 r. Ponad 3-krotnie więcej turystów przebywało w obiektach w listopadzie oraz grudniu. W okresie od lipca do sierpnia z noclegów skorzystało 7,4 mln osób, tj. 33,5% ogółu turystów (o 1,5 mln więcej niż rok wcześniej – w 2020 r. było to 33,1% ogółu turystów). Łącznie w okresie letnim (lipiec – wrzesień) z noclegów skorzystało 10,4 mln osób, tj. 47,0% ogółu turystów (rok wcześniej 8,1 mln, tj. 45,4% ogółu).

Mapa 1. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2021 r.
Map 1. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2021

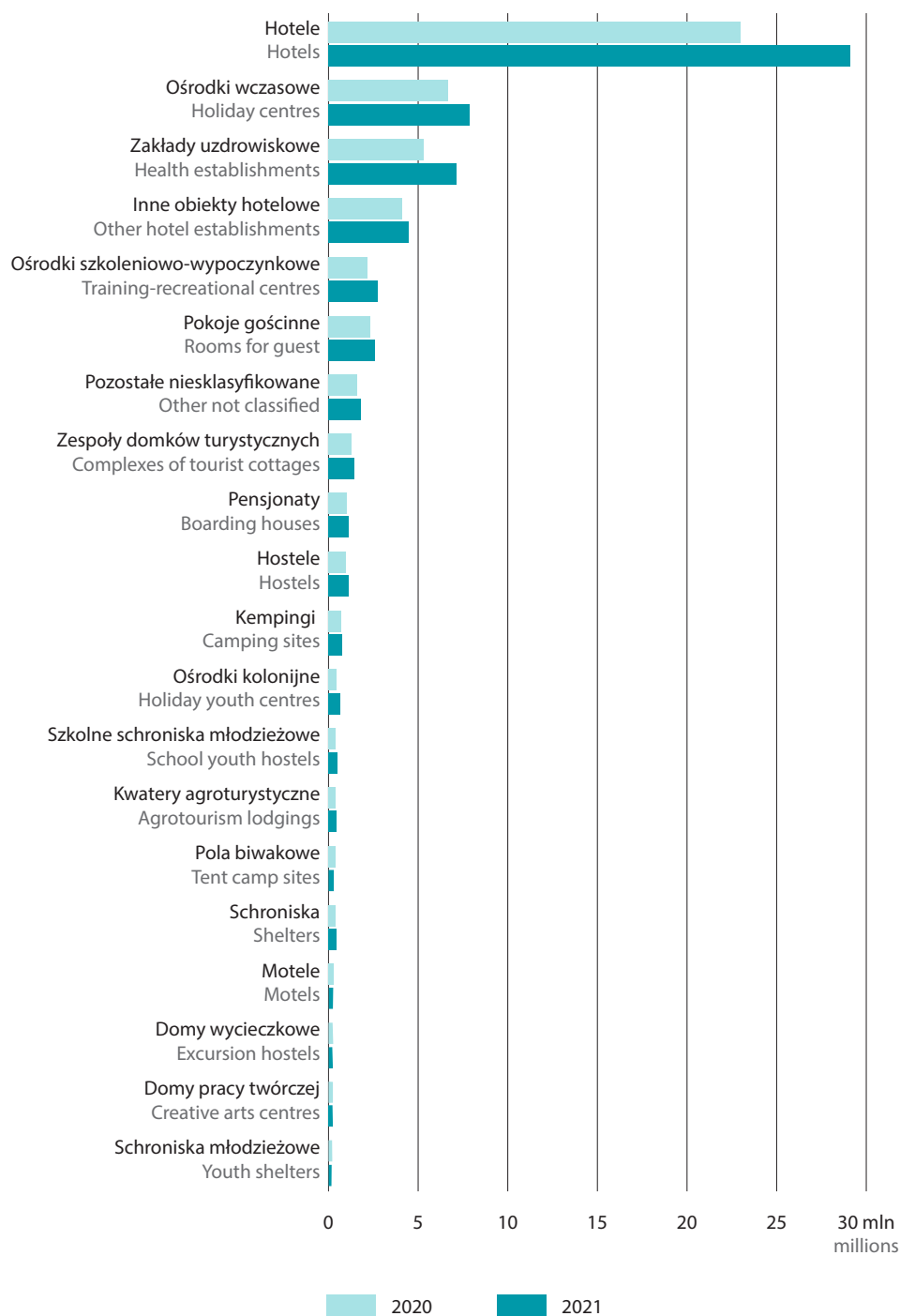

1.2.2. Udzielone noclegi

1.2.2. Overnight stays

Turystom korzystającym z obiektów noclegowych w 2021 r. udzielono 62,8 mln noclegów, (o 22,3% więcej niż w 2020 r.), w tym turystom zagranicznym – 7,2 mln (o 8,2% więcej niż przed rokiem). Większość (69,6%) noclegów została udzielona turystom przebywającym w obiektach zlokalizowanych w miastach. W porównaniu z poprzednim rokiem było to o 1,1 p.proc. więcej.

Wykres 10. Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 10. Overnight stays in tourist accommodation establishments

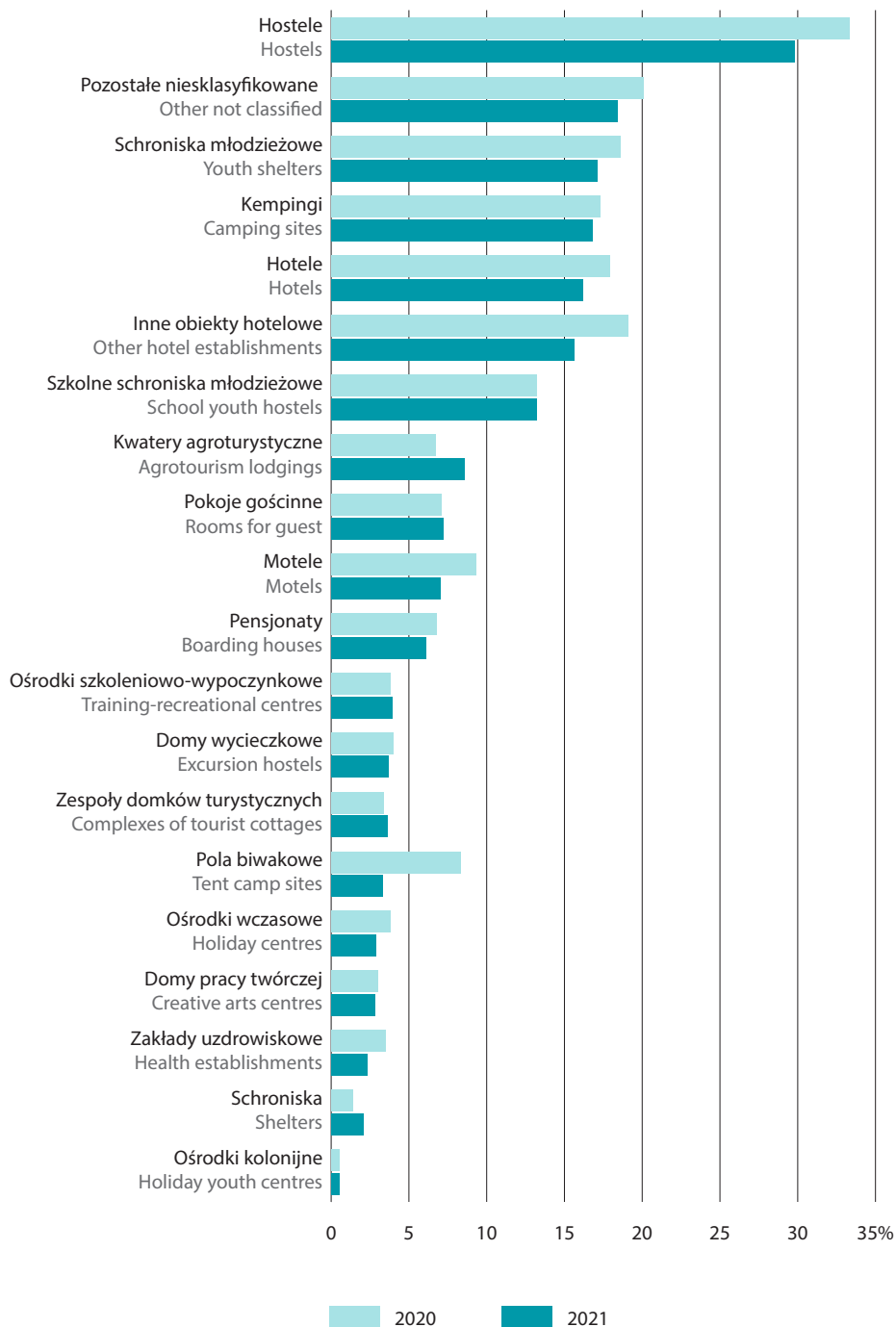

Najwięcej noclegów udzielono turystom przebywającym w hotelach – 29,1 mln (46,3% ogółu noclegów), a następnie w ośrodkach wczasowych – 7,9 mln (12,5% ogółu), zakładach uzdrowiskowych – 7,2 mln (11,4% ogółu) oraz w innych obiektach hotelowych 4,5 mln (7,1% ogółu), a najmniej w schroniskach młodzieżowych – 83,3 tys. (0,1%) i w domach pracy twórczej – 96,4 tys. (0,2%). Wzrost liczby

udzielonych noclegów w porównaniu z 2020 r. odnotowano prawie we wszystkich rodzajach obiektów, w tym największy (o 56,1%) w ośrodkach kolonijnych, następnie w zakładach uzdrowiskowych (o 34,9%), szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 30,0%), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 27,8%), hotelach (o 26,6%), domach pracy twórczej (o 25,2%). Niewielki spadek liczby noclegów, w porównaniu z 2020 r., odnotowano jedynie w schroniskach młodzieżowych (o 0,9%).

Wykres 11. Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w poszczególnych rodzajach obiektów noclegowych

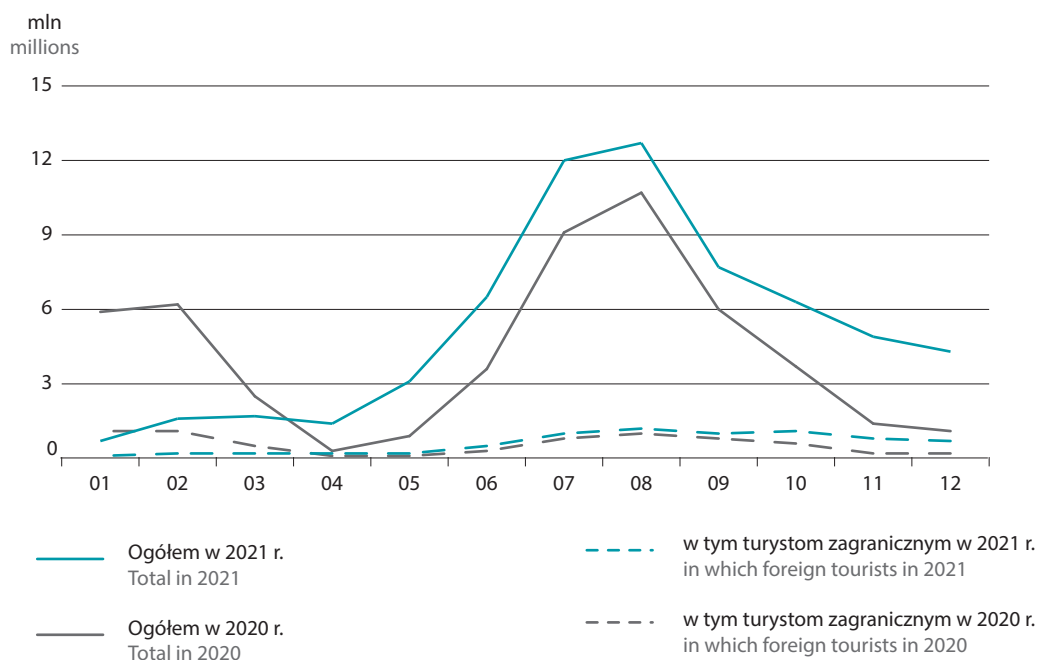
Chart 11. Share of overnight stays of foreign tourists in individual types of accommodation establishments

W miesiącach wakacyjnych (lipcu i sierpniu) 2021 r. turyści skorzystali łącznie z 24,7 mln noclegów, co stanowiło 39,3% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku (w analogicznym okresie 2020 r. – 38,5%). Uwzględniając dodatkowo noclegi udzielone turystom we wrześniu, kiedy stosunkowo liczniej niż rok wcześniej korzystali oni z turystycznych obiektów noclegowych, ich liczba wynosiła 32,4 mln, co stanowiło ponad połowę (51,6%) wszystkich noclegów udzielonych turystom w ciągu roku (w 2020 r. w okresie od lipca do września udzielono turystom 25,8 mln noclegów, stanowiło to 50,2% ogółu noclegów).

W 2021 r. turyści przebywali w turystycznych obiektach noclegowych nieco krócej niż rok wcześniej, korzystając przeciętnie z 2,8 noclegu (w 2020 r. z 2,9 noclegu). Biorąc pod uwagę typ obiektu, turyści znacznie krócej nocowali w obiektach hotelowych (średnio 2,1 noclegu) niż w pozostałych obiektach, w których spędzali średnio 5,0 noclegów. Turyści dłużej niż w 2020 r. korzystali m.in. z noclegów w zakładach uzdrowiskowych (średnio 11,9 noclegu wobec 11,4 w 2020 r.), ośrodkach kolonijnych (średnio 7,3 noclegu wobec 6,9 w 2020 r.), kwaterach agroturystycznych (średnio z 4,1 noclegu wobec 4,0 w 2020 r.) oraz na polach biwakowych (średnio 3,6 noclegu wobec 2,7 w 2020 r.). W porównaniu z rokiem 2020 turyści przebywali krócej m.in. w domach pracy twórczej (średnio 3,1 noclegu wobec 3,8 w 2020 r.) oraz w hostelach (średnio 2,6 noclegu wobec 2,8 w 2020 r.).

Wykres 12. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych
Chart 12. Overnight stays of tourists in accommodation establishments

Turyści zagraniczni w 2021 roku skorzystali z 7,2 mln noclegów i było to o 542,1 tys. (o 8,2%) więcej niż rok wcześniej. Noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły 11,4% ogółu noclegów udzielonych wszystkim turystom w 2021 r. (w 2020 r. – 12,9%). Większość turystów zagranicznych jako miejsce swojego zakwaterowania wybrało hotele, w których udzielono im 4,7 mln noclegów (65,8% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2021 roku), następnie inne obiekty hotelowe (696,7 tys. noclegów), hostele (331,4 tys. noclegów), inne turystyczne obiekty noclegowe (329,2 tys.) oraz ośrodki wczasowe (227,0 tys. noclegów).

W porównaniu z 2020 r., największy wzrost liczby noclegów turystów zagranicznych odnotowano w schroniskach (o 54,4%), następnie w ośrodkach kolonijnych (o 45,0%), kwaterach agroturystycznych (o 40,3%), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 32,8%) oraz szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 30,0%). Spadek liczby noclegów odnotowano w 8 rodzajach obiektów, w tym największy miał miejsce na polach biwakowych (o 55,8%).

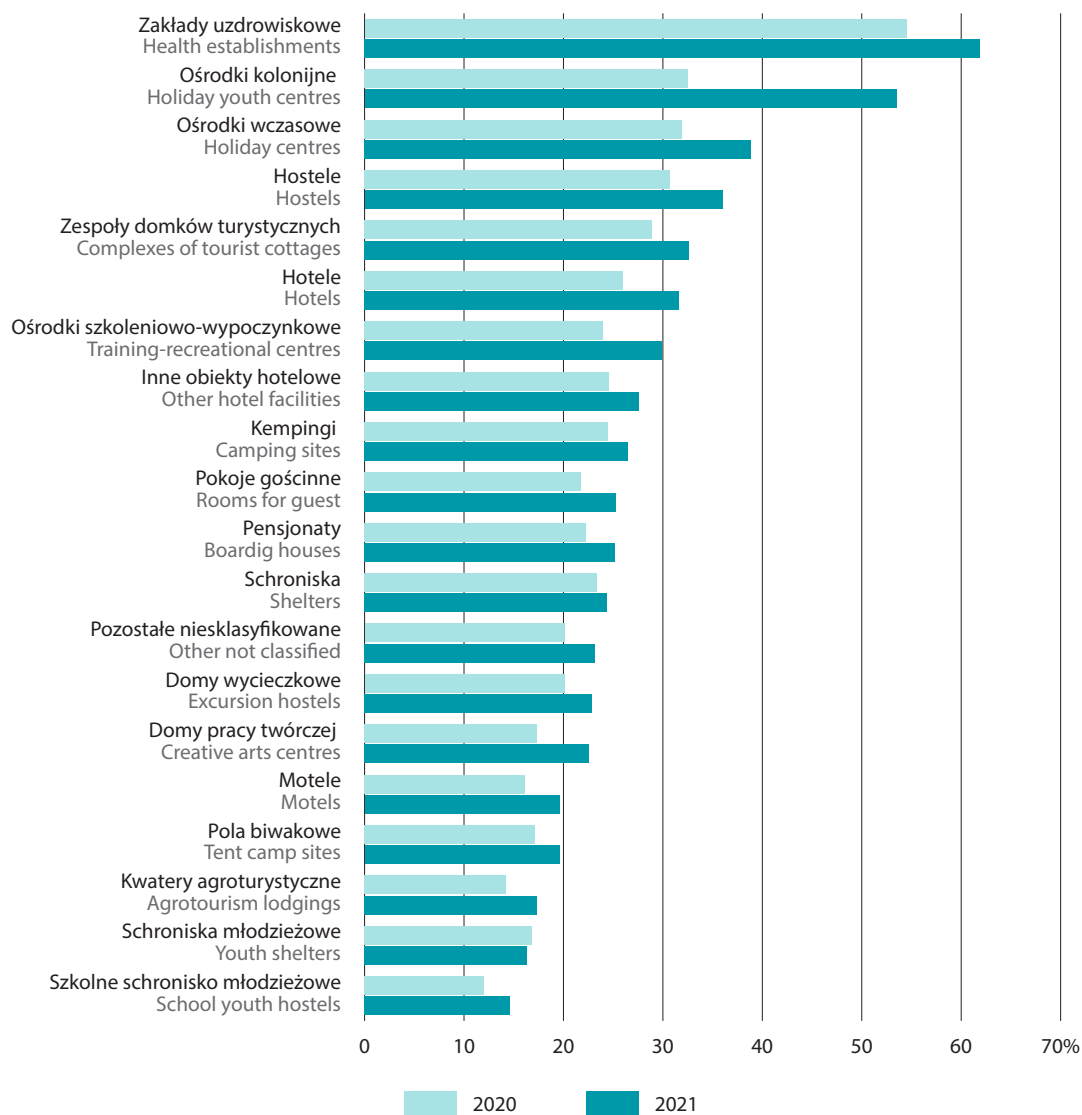
W okresie miesięcy letnich (lipiec – wrzesień) turystom zagranicznym udzielono 3,2 mln noclegów, co stanowiło 45,2% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2021 r. Średni czas pobytu turysty zagranicznego w obiekcie noclegowym w 2021 r. wynosił 2,9 noclegu i był zbliżony do średniego czasu pobytu turysty krajowego, który wynosił przeciętnie 2,8 noclegu.

1.2.3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

1.2.3. Occupancy rate of bed places

Miejsca noclegowe przygotowane dla turystów w 2021 r. były znacznie lepiej wykorzystane niż w ubiegłym roku. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych² wzrósł prawie we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc.

Wykres 13. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 13. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments

²Stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażony w procentach – jest to stosunek liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

W ogólnej liczbie obiektów wyniósł on 32,3% i był o 5,5 p.proc. wyższy niż w 2020 r. W obiektach hotelowych wskaźnik ten wyniósł 30,7%, a w pozostałych obiektach noclegowych 34,6% (w 2020 r. odpowiednio 25,5% i 28,7%). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych spadł tylko w schroniskach młodzieżowych o 0,5 p.proc. (w 2021 r. wyniósł 16,3%).

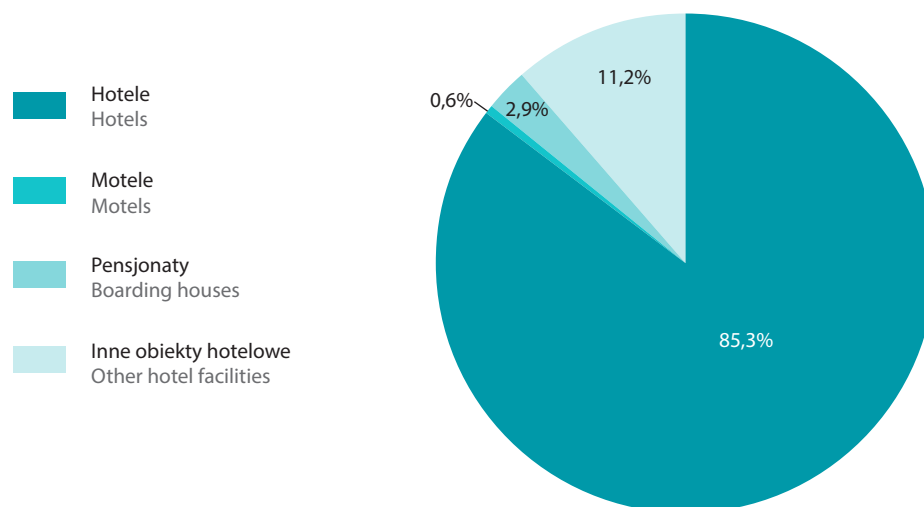
Najlepiej wykorzystane były miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych – stopień ich wykorzystania wyniósł 61,9% (w 2020 r. – 54,5%). Wyższy niż średni dla kraju stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowały ośrodki kolonijne (53,5%), ośrodki wczasowe (38,9%), hostele (36,0%) oraz zespoły domków turystycznych (32,6%). W 2021 r. nie wystąpiła znaczna różnica w wykorzystaniu miejsc noclegowych pomiędzy obiektami działającymi w miastach i na wsi. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach zlokalizowanych w miastach wyniósł 33,3%, a na terenach wiejskich 30,3% (w 2020 r. odpowiednio 27,5%, i 25,4%).

1.2.4. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych

1.2.4. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments

W 2021 roku w obiektach hotelowych, czyli w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, wynajęto 19,9 mln pokoi, tj. o 3,8 mln (o 23,5%) więcej niż w 2020 r., z tego 17,0 mln (tj. 85,3%) wynajęto w hotelach. Pokoje wynajęte turystom zagranicznym (3,4 mln) stanowiły 16,9% ogółu wynajętych pokoi w 2021 r. (niespełna 19% w 2020 r.). Pokoje w obiektach hotelowych były wykorzystane w 36,3%, podczas gdy w poprzednim roku – w 30,1%. W hotelach stopień wykorzystania pokoi był minimalnie wyższy i wyniósł 37,4%, w tym najwyższy odnotowano w hotelach 1- i 4-gwiazdkowych – odpowiednio 42,4% i 40,2%. W motelach, pensjonatach oraz innych obiektach hotelowych wskaźnik ten wahał się w przedziale od 24,7% do 31,9%. Najwyższy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych odnotowano, podobnie jak w poprzednich latach, w sierpniu i wyniósł on 57,6% (wobec 46,6% w analogicznym miesiącu 2020 r.).

Wykres 14. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2021 r.
Chart 14. Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2021

Tablica 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2021 r.
Table 2. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2021

Rodzaje obiektów Type of establishments	Turyści Tourists		Udzielone noclegi Overnight stays		Średni czas pobytu turysty w obiekcie (licz- ba noclegów) Average dura- tion of stay of tourist (number of overnight stays)
	ogółem total	turyści zagra- niczni foreign tourists	ogółem total	noclegi udzie- lone turystom zagranicznym overnight stays of foreign tourists	
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	2,8
Obiekty hotelowe Hotels and similar establish- ments	74,8	87,0	55,5	76,7	2,1
Hotele Hotels	64,7	79,9	46,3	65,8	2,0
Motele Motels	0,5	0,3	0,3	0,2	1,8
Pensjonaty Boarding houses	1,8	0,8	1,8	1,0	2,8
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	7,8	6,0	7,1	9,7	2,6
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	25,2	13,0	44,5	23,3	5,0
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,2	0,1	0,2	0,1	3,5
Schroniska Shelters	0,6	0,1	0,3	0,1	1,6
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,1	0,1	0,1	0,2	2,6
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	0,7	0,4	0,8	0,9	3,5
Ośrodki wczasowe Holiday centres	6,7	1,7	12,5	3,2	5,3
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,4	0,0	1,1	0,0	7,3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe Training recreational centres	3,1	0,6	4,4	1,5	4,0
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,1	0,0	0,2	0,0	3,1
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	1,6	0,5	2,3	0,7	4,1
Kempingi Camping sites	1,1	1,9	1,2	1,8	3,1
Pola biwakowe Tent camp sites	0,4	0,1	0,5	0,1	3,6
Hostele Hostels	1,9	3,7	1,8	4,6	2,6
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	2,7	0,8	11,4	2,3	11,9
Pokoje gościnne Rooms for guest	3,2	1,3	4,1	2,6	3,7
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	0,5	0,2	0,7	0,5	4,1
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	2,0	1,4	2,8	4,6	4,1

1.3. Placówki gastronomiczne

1.3. Catering units

W końcu lipca 2021 r. w turystycznych obiektach noclegowych funkcjonowały 7 332 placówki gastronomiczne (tj. restauracje, bary i kawiarnie, stołówki oraz punkty gastronomiczne), czyli o 137 (o 1,9%) więcej niż przed rokiem.

Tablica 3. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.
Table 3. Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2021

Rodzaje obiektów Type of establishments	Placówki gastronomiczne Catering facilities				Liczba placówek gastronomicznych przypadająca na 100 obiektów Number of catering facilities per 100 establishments
	restauracje restaurants	bary i kawiarnie bars and cafes	stołówki canteens	punkty gastro- nomiczne catering outlets	
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	74
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	87,4	74,6	23,1	53,7	124
Hotele Hotels	69,2	60,8	9,3	43,1	150
Motele Motels	1,9	1,1	0,1	1,2	97
Pensjonaty Boarding houses	4,1	3,7	6,1	2,0	84
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	12,2	9,1	7,6	7,3	76
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	12,6	25,4	76,9	46,3	41
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,1	0,1	0,6	-	57
Schroniska Shelters	0,1	1,1	0,8	3,3	96
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	-	-	0,2	0,6	22
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	0,0	0,0	4,0	0,6	32
Ośrodki wczasowe Holiday centres	2,7	8,2	25,1	9,0	76
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	-	0,3	3,5	-	80
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	2,6	4,1	10,6	4,3	101
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,2	0,2	0,7	0,4	89
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	1,1	2,0	2,2	7,6	29
Kempingi Camping sites	0,4	1,3	0,6	4,3	50
Pola biwakowe Tent camp sites	0,1	0,2	0,2	3,5	20
Hostele Hostels	0,1	0,3	0,7	1,0	19
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	1,1	3,0	11,1	4,3	145
Pokoje gościnne Rooms for guest	2,1	2,3	8,6	2,4	13
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	0,4	0,3	2,6	0,8	11
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	1,6	1,7	5,4	4,3	42

Największą grupę placówek stanowiły restauracje – 3 134 (42,7% ogółu placówek), natomiast nieco mniejszą bary i kawiarnie – 2 027 (27,6%). Większość restauracji (87,4%), barów i kawiarni (74,6%) oraz punktów gastronomicznych (53,7%) funkcjonowała w obiektach hotelowych. Stołówki (76,9%) działały głównie w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych. Szkolne schroniska młodzieżowe oraz ośrodki kolonijne oferowały wyżywienie głównie w stołówkach, gdzie stanowiły one odpowiednio 93,2% i 90,8% dostępnych dla gości placówek gastronomicznych. Stołówki przeważały także w kwaterach agroturystycznych (66,2%), zakładach uzdrowiskowych (61,9%), domach wycieczkowych i w ośrodkach wczasowych (po 58,8%), schroniskach młodzieżowych (57,1%) oraz pokojach gościnnych (53,9%).

W Polsce, według stanu na koniec lipca 2021 r., średnio na 100 turystycznych obiektów noclegowych przypadają 74 placówki gastronomiczne, z tego w obiektach hotelowych było ich ok. 124³, a w pozostałych obiektach noclegowych tylko 41. Więcej niż jedną placówkę gastronomiczną posiadały hotele (150 placówek na 100 obiektów), zakłady uzdrowiskowe (145) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (101). Spośród pozostałych obiektów najmniej placówek znajdowało się w kwaterach agroturystycznych, pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych, hostelach oraz polach biwakowych (od 11 do 20 placówek na 100 obiektów).

1.4. Dodatkowe wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych według stanu w dniu 31 lipca 2021 r.

1.4. Additional equipment in tourist accommodation establishments, as of 31 July 2021

W końcu lipca 2021 r. według wyników badania turystycznych obiektów noclegowych 1,7 tys. obiektów hotelowych (tj. 17,0% ogółu obiektów noclegowych) posiadało minimum 1 pokój przystosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Pokoje te stanowiły 2,4% w ogólnej liczby pokoi znajdujących się w obiektach hotelowych. Zdecydowana większość (81,8%) pokoi przystosowanych dla osób niepełnosprawnych ruchowo znajdowała się w hotelach. W innych obiektach hotelowych, pensjonatach i motelach pokoje przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo stanowiły odpowiednio 13,2%, 4,4% i 0,5%.

Spośród wszystkich turystycznych obiektów noclegowych 2,1 tys. obiektów (21,3% ogółu obiektów noclegowych w Polsce) wykazało na wyposażeniu pochylnię wjazdową ułatwiającą przejazd wózkiem inwalidzkim czy podpórką inwalidzką, 1,3 tys. obiektów (12,8%) posiadało drzwi otwierane automatycznie, 1,8 tys. (18,3%) windy przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo, natomiast 2,3 tys. obiektów (23,5%) dysponowało parkingiem ze specjalnie wyznaczonymi miejscami dla tych osób.

Najwięcej udogodnień dla osób niepełnosprawnych ruchowo oferowały obiekty hotelowe. Spośród nich pochylnię wjazdową dysponowało 1,4 tys. obiektów (35,5% ogółu obiektów hotelowych), 1,0 tys. (25,1%) posiadało drzwi otwierane automatycznie, 1,3 tys. windę (33,6%), natomiast parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo – 1,6 tys. (39,4%). Wśród obiektów hotelowych największy odsetek obiektów posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo stanowiły hotele – wśród obiektów hotelowych posiadających pochylnię wjazdową ich udział stanowił 77,4%, wśród obiektów posiadających drzwi otwierane automatycznie – 89,9%, wśród obiektów posiadających windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo – 89,1%, natomiast wśród obiektów posiadających parking z wyznaczonymi miejscami dla tych osób – 81,6%.

Z pozostałych obiektów noclegowych, dużą dostępność udogodnień dla osób niepełnosprawnych wykazały zakłady uzdrowiskowe. Według wyników badania pochylnię wjazdową posiadało 150 zakładów uzdrowiskowych, co stanowiło 72,1% ogółu tego typu obiektów w Polsce. Drzwi otwierane automatycznie znajdowały się w 108 zakładach uzdrowiskowych (51,9%), winda przystosowana dla osób niepełnosprawnych ruchowo w 169 (81,3%), natomiast parking z wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych ruchowo posiadały 144 zakłady uzdrowiskowe (69,2%).

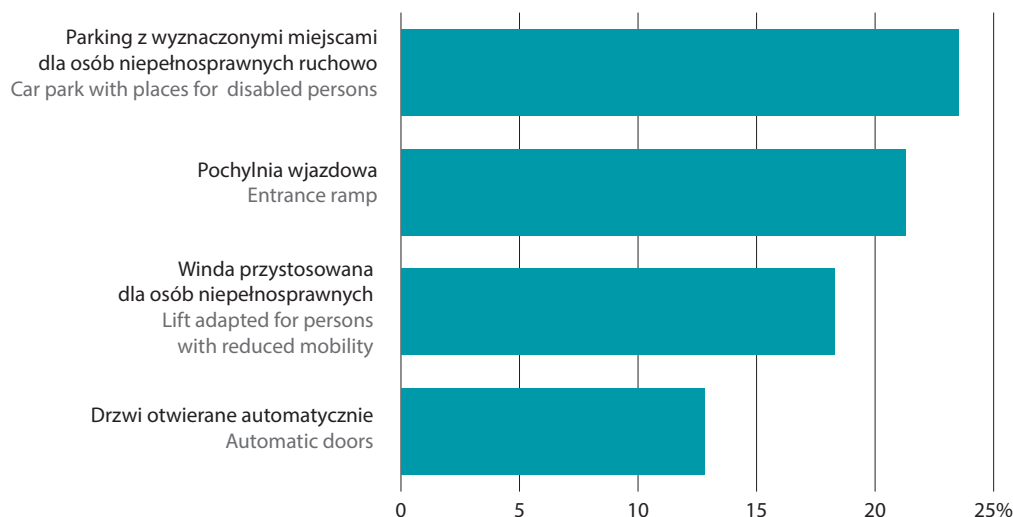
Sale konferencyjne znajdowały się w 3,1 tys. obiektach noclegowych w Polsce (31,5% ogółu), wśród nich 71,2% stanowiły obiekty hotelowe (2,2 tys.), w tym hotele – 78,6% (1,8 tys.). Obiekty noclegowe dyspo-

³W jednym turystycznym obiekcie noclegowym mogła znajdować się więcej niż 1 placówka gastronomiczna.

nowały 7,4 tys. sal konferencyjnych, w których było dostępnych 475,7 tys. miejsc. Najwięcej sal znajdowało się w obiektach hotelowych – 5,8 tys. (78,9% ogółu sal konferencyjnych w obiektach noclegowych), w tym aż 5,0 tys. w hotelach (86,6% ogółu sal w obiektach hotelowych). Z 25,2 tys. biorących udział w badaniu hoteli, około 70% wykazało posiadanie co najmniej jednej sali konferencyjnej. Sale konferencyjne znajdujące się na terenie obiektów hotelowych dysponowały 388,7 tys. miejsc, z tego 88,1% znajdowało się w hotelach. W grupie pozostałych obiektów najwięcej sal konferencyjnych – 0,6 tys. (7,9% ogółu sal konferencyjnych) znajdowało się w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych, gdzie dostępnych było 31,8 tys. miejsc (6,7% ogółu miejsc).

Wykres 15. Odsetek turystycznych obiektów noclegowych posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w 2021 r.

Chart 15. Percentage of tourist accommodation establishments providing facilities for persons with reduced mobility in 2021

Dostęp do sieci Wi-Fi oferowało 6,5 tys. obiektów (65,4% ogółu obiektów w Polsce), z tego 3,4 tys. pozostałych obiektów noclegowych oraz 3,1 tys. obiektów hotelowych. Wśród obiektów hotelowych, sieć bezprzewodową udostępniały gościom głównie hotele – 2,1 tys. (68,2% ogółu obiektów hotelowych). Wśród pozostałych obiektów noclegowych, dostęp do sieci Wi-Fi na terenie obiektu posiadało ponad 1,0 tys. pokoi gościnnych/kwater prywatnych (16,5% ogółu obiektów posiadających Wi-Fi) oraz 0,6 tys. ośrodków wczasowych (8,8% ogółu).

W 2021 r. po ok. 1,6 tys. obiektów posiadało stół do tenisa stołowego oraz saunę, natomiast po ok. 1,5 tys. obiektów dysponowało własną wypożyczalnią sprzętu turystycznego (np. rowerów, sprzętu do nordic walking, nart, łyżew, rolek), jak również boiskiem do siatkówki lub koszykówki. Ponad połowa spa, solarium, saun, siłowni oraz usług w postaci zabiegów rehabilitacyjnych wykazana przez obiekty w badaniu znajdowała się w hotelach (odpowiednio 67,9%, 60,1%, 56,8%, 52,6% i 51,6%). Najwięcej boisk do piłki nożnej oraz do siatkówki i koszykówki znajdowało się na terenie ośrodków wczasowych.

1.5. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007

1.5. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification

Stan i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej można analizować nie tylko ze względu na rodzaj obiektu, ale biorąc pod uwagę ich działalność klasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007).

Działalność wszystkich obiektów świadczących usługi noclegowe dla turystów klasyfikowana jest w PKD 2007 w trzech następujących grupach⁴:

55.1 – obiekty tu sklasyfikowane zapewniają zakwaterowanie w umeblowanych pokojach, apartamentach z usługami codziennego sprzątania, śłania łóżek oraz szeroki zakres usług dodatkowych, takich jak: usługi podawania posiłków i napojów, usługi parkingowe, usługi pralni, udostępnianie basenów kąpielowych, pomieszczeń do ćwiczeń gimnastycznych czy urządzeń rekreacyjnych oraz udostępnianie sal konferencyjnych. Grupa ta obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych (np. wotele, botele, novotele, airtele, zajazdy, zamki),

55.2 – grupa ta obejmuje zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym w specjalnie wydzielonych umeblowanych pokojach lub pomieszczeniach umożliwiających mieszkanie, przygotowywanie posiłków oraz spanie lub z warunkami do gotowania, lub wyposażonymi kuchniami. Mogą to być pokoje, apartamenty lub mieszkania w budynkach wielopiętrowych, lub zespołach budynków, domki letniskowe, lub domki kempingowe. Mogą być zapewnione minimalne usługi towarzyszące zakwaterowaniu. Zalicza się tu zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: ośrodkach kolonijnych i pozostałych obiektach wypoczynku wakacyjnego (np. w ośrodkach wczasowych, domach wycieczkowych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych), kwaterach dla gości i bungalowach, domkach lub chatkach, bez obsługi, gospodarstwach wiejskich (agroturystyka), schroniskach młodzieżowych i górskich,

55.3 – w tej grupie klasyfikowane jest zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w obozowiskach (np. rekreacyjnych, wędkarskich, łowieckich), przyczepach kempingowych, zapewnienie miejsc dla pojazdów kempingowych, zapewnienie miejsc na ustawienie namiotów.

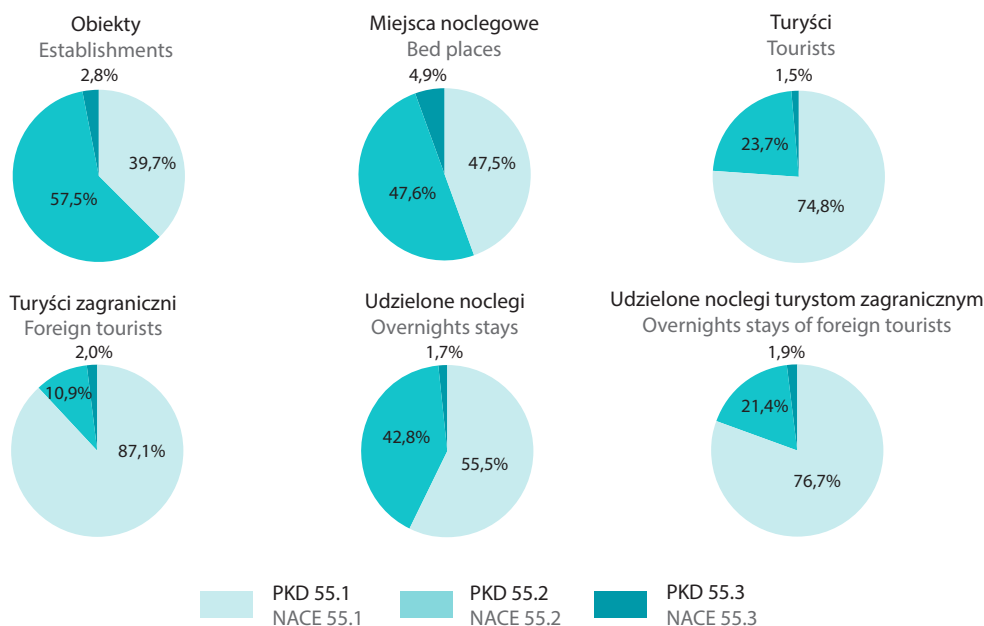
W porównaniu z danymi o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych prezentowanymi według rodzajów obiektów w poprzednich podrozdziałach, dane dotyczące „obektów hotelowych” są tożsame z danymi dla grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania), zaś dane dotyczące „pozostałych obiektów noclegowych” dotyczą dwóch pozostałych grup wg PKD, tj. 55.2 i 55.3.

Działalność większości obiektów oferujących usługi zakwaterowania dla turystów w Polsce zaliczana jest do grupy 55.2. Według stanu w dniu 31 lipca 2021 r. funkcjonowało 5,7 tys. takich obiektów i stanowiły one 57,5% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju (w 2020 r. – 58,3%). Obiekty zaklasyfikowane do tej grupy oferowały prawie połowę (tj. 373,6 tys.) miejsc noclegowych dostępnych dla turystów w Polsce, z tego 47,7% z nich dostępna była tylko sezonowo. W obiektach tej grupy znajdowało się prawie 80% wszystkich wykorzystywanych wyłącznie sezonowo miejsc noclegowych w Polsce. W 2021 r. z oferowanych przez tę grupę obiektów miejsc noclegowych skorzystało 23,7% ogółu turystów – 25,3% turystów krajowych i tylko 10,9% turystów zagranicznych. Turyści korzystali średnio z ok. 5 noclegów i udzielono im ok. 27 mln noclegów, tj. 42,7% ogółu udzielonych noclegów we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych (45,5% udzielonych turystom krajowym i 21,4% udzielonych turystom zagranicznym). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tej grupie obiektów był wyższy niż w pozostałych dwóch grupach i wyższy niż średni dla kraju – wyniósł on 35,3% (dla Polski 32,3%).

Obiekty z grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania) stanowiły blisko 40% ogólnej liczby turystycznych obiektów noclegowych i oferowały turystom ponad 47% dostępnych w kraju miejsc noclegowych (w 2020 r. było to odpowiednio ok. 39% i 46%). Obiekty tej grupy PKD oferują turystom przede wszystkim całoroczne miejsca noclegowe. W końcu lipca 2021 r. spośród 372,0 tys. miejsc noclegowych oferowanych przez hotele i podobne obiekty zakwaterowania w ponad 97% były to miejsca całoroczne, stanowiące jednocześnie prawie 65% ogółu miejsc dostępnych dla turystów przez cały rok. Jak już wspomniano w poprzednich podrozdziałach, z hoteli i podobnych obiektów korzysta w Polsce większość turystów. W 2021 r. noclegi w takich obiektach wybrało 74,8% turystów – w przypadku turystów krajowych odsetek ten wyniósł 73,2%, a w przypadku turystów zagranicznych – 87,0%. Obiekty hotelowe udzieliły 55,5% wszystkich noclegów w kraju (34,9 mln) – w tym ponad połowę (52,8%) noclegów turystom krajowym i ponad 3/4 (76,7%) noclegów turystom zagranicznym. Oferowane turystom miejsca noclegowe w tej grupie obiektów były w ostatnich latach bardziej wykorzystywane niż w pozostałych dwóch grupach obiektów noclegowych (55.2 i 55.3). W 2021 r. w hotelach i podobnych obiektach stopień wykorzystania miejsc wyniósł 30,7% i był niższy zarówno od wskaźnika dla Polski ogółem, jak i wskaźnika dla obiektów zaklasyfikowanych do grupy 55.2.

⁴https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm.

Wykres 16. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2021 r.
Chart 16. Tourist accommodation establishments and their occupanc by NACE groups in 2021

Pola namiotowe i kempingowe zaliczane wg PKD do grupy 55.3 w końcu lipca 2021 r. liczyły 281 obiektów stanowiąc, podobnie jak rok wcześniej, niecałe 3% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju. Na ich terenie przygotowano 38,6 tys. (tj. 4,9% ogółu) miejsc noclegowych. W 2021 r. z oferowanych miejsc skorzystało 335,4 tys. turystów (tj. 1,5% ogółu, w 2020 r. – 1,8%), w tym tylko 15,3% stanowili turyści zagraniczni (rok wcześniej stanowili 14,6%). Turyści (zarówno krajowi, jak i zagraniczni) korzystali średnio z 3 noclegów i udzielono im łącznie w ciągu całego roku 1,1 mln noclegów, tj. o 11,3% więcej niż w 2020 r. Podobnie jak w przypadku liczby korzystających, także udział tej grupy obiektów w ogólnej liczbie noclegów udzielonych (1,7% ogółu) w kraju był niewielki i nie przekroczył 2%. Pola namiotowe i kempingowe charakteryzował najniższy spośród wszystkich trzech grup obiektów stopień wykorzystania miejsc noclegowych – w 2021 r. miejsca noclegowe w tych obiektach były wykorzystane średnio w 24%. W porównaniu z poprzednim rokiem stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tej grupie obiektów był wyższy o 2,3 p.proc. wobec wzrostu o 5,2 p.proc. w grupie 55.1 i o 6,2 p.proc. w grupie 55.2. Ogółem wzrost stopnia wykorzystania miejsc wszystkich obiektów, w odniesieniu do poprzedniego roku, wyniósł 5,5 p.proc.

Tablica 4. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej w 2021 r. według grup PKD
Table 4. Basic data on tourist accommodation establishments in 2021 by NACE groups

Grupy PKD NACE groups	Obiekty Establishments	Miejsca nocle- gowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays		Stopień wykorzystania miejsc nocle- gowych w % Occupancy rate of bed places in %
			razem total	w tym turyści zagraniczni of which for- eign tourists	razem total	w tym tury- stom zagra- nicznym of which for- eign tourists	
			w tys. in thousand				
Razem Total	9 942	784 159	2 2199,0	2 509,8	62 837,5	7 165,0	32,3
55.1	3 949	372 005	16 601,9	2 184,6	34 891,8	5 493,6	30,7
55.2	5 712	373 554	5 261,7	274,1	26 860,5	1 532,6	35,3
55.3	281	38 600	335,4	51,2	1 085,3	138,9	24,0

Rozdział 2

Chapter 2

Zróźnicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce

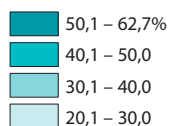
Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland

W 2021 r., podobnie jak latach poprzednich, rozmieszczenie bazy noclegowej w Polsce było nierównomierne, zarówno pod względem liczby jak i rodzajów turystycznych obiektów noclegowych. W końcu lipca 2021 r. najwięcej turystycznych obiektów noclegowych prowadziło działalność w województwie zachodniopomorskim (1 465), a następnie w województwach: pomorskim (1 390), małopolskim (1 359) i dolnośląskim (945). Wymienione województwa koncentrowały ponad połowę (51,9%) bazy noclegowej w kraju. Najmniej obiektów prowadziło działalność w województwie opolskim (121), a następnie w województwach: świętokrzyskim (223), podlaskim (259), lubuskim (266) oraz łódzkim (271). W porównaniu z lipcem 2020 r. spadek liczby obiektów dostępnych dla turystów w końcu lipca 2021 r. odnotowano prawie we wszystkich województwach. W dwóch województwach spadki te przekraczały 10% (w województwie opolskim – o 12,3% oraz pomorskim – o 10,6%). Wzrost odnotowano tylko w województwie lubelskim – o 4,4%.

Ponad 70% działających w Polsce obiektów było obiektami całorocznymi, tzn. przygotowanymi na przyjmowanie gości w ciągu całego roku, przy czym w czterech województwach obiekty takie stanowiły ponad 90% ogółu obiektów – dolnośląskim (95,2%), mazowieckim (93,7%), śląskim (93,2%) i świętokrzyskim (90,1%). Najmniej całorocznych obiektów było w województwie zachodniopomorskim – 36,5% ogółu. W województwach nadmorskich, gdzie zlokalizowanych jest najwięcej obiektów działających sezonowo, obiekty całoroczne stanowiły 1/3 ogółu.

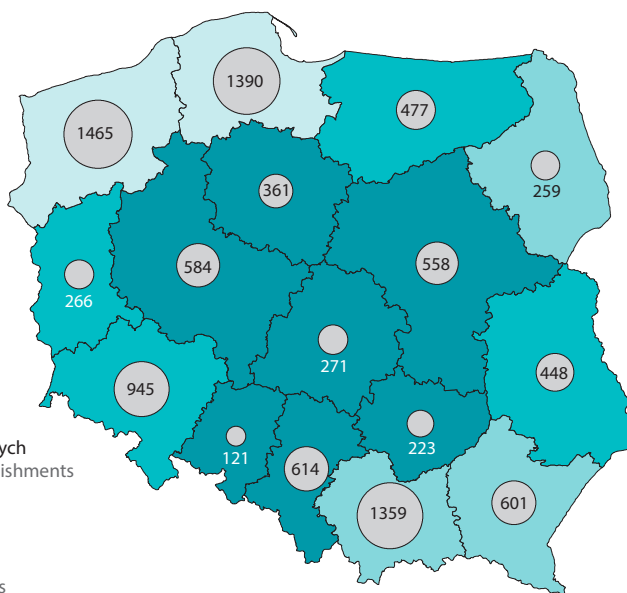
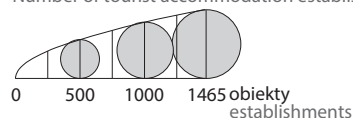
Mapa 2. Turystyczne obiekty noclegowe w 2021 r.
Map 2. Tourist accommodation establishments in 2021

Udział obiektów hotelowych w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych
 The share of hotels and similar establishments in the total number of tourist accommodation establishments

Polska = 39,7
 Poland

Liczba turystycznych obiektów noclegowych
 Number of tourist accommodation establishments

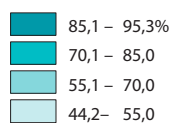
Podobnie jak w poprzednich latach, w 2021 r. najliczniejsze w Polsce były hotele oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne. Najwięcej hoteli funkcjonowało w województwie małopolskim (378, tj. 15,0% wszystkich hoteli w kraju), a następnie w województwach dolnośląskim i mazowieckim (odpowiednio 273 i 252). W porównaniu z poprzednim rokiem spadła liczba hoteli w województwach: lubuskim

(o 5), opolskim (o 3), dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim (w każdym po 2 mniej), podlaskim (o 1 mniej). W porównaniu z 2020 r. wzrost liczby hoteli odnotowano w województwach: małopolskim (o 13), pomorskim (o 11), mazowieckim (o 6), śląskim (o 5), lubelskim (o 4) oraz wielkopolskim (o 3 więcej).

Mapa 3. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.

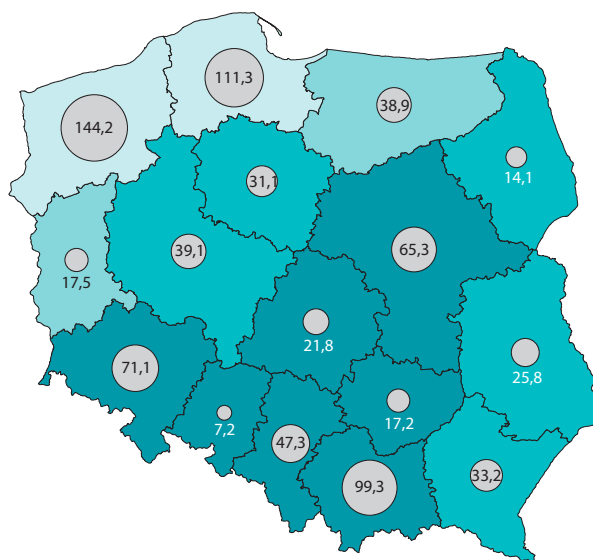
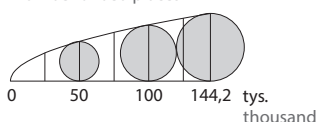
Map 3. Bed places in tourist accommodation establishments in 2021

Udział miejsc całorocznych
w ogólnej liczbie miejsc noclegowych
The share of all-year-round places
in the total number of bed places

Polska = 71,4
Poland

Liczba miejsc noclegowych
Number of bed places

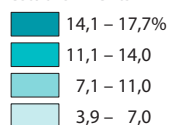

Prawie połowa spośród ponad 2 tys. pokoi gościnnych działała w dwóch województwach nadmorskich – 23,3% takich obiektów działało w województwie pomorskim, a 22,7% w zachodniopomorskim. W województwach nadmorskich znajdowało się także 54,6% wszystkich ośrodków wczasowych działających w Polsce, 45,9% pokoi gościnnych/kwater prywatnych oraz 49,4% zespołów domków turystycznych.

Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2021 r.

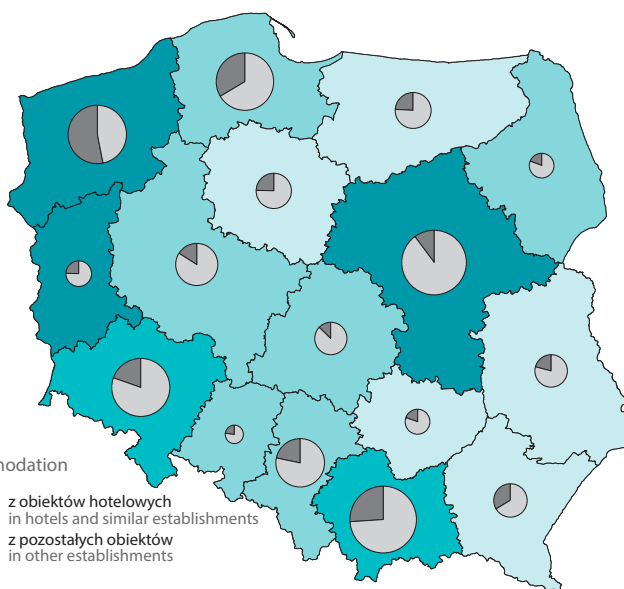
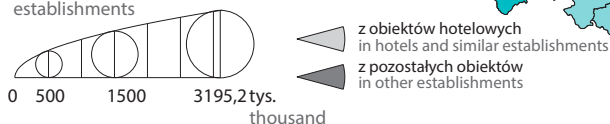
Map 4. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2021

Udział turystów zagranicznych
w ogólnej liczbie turystów
korzystających z bazy noclegowej
The share of foreign tourists
in the total number of tourists
accommodated in accommodation
establishments

Polska = 11,3
Poland

Turyści korzystający z turystycznych
obiektów noclegowych
Tourists accommodated in tourist accommodation
establishments

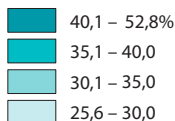
W 2021 r. działające w końcu lipca obiekty dysponowały przeciętnie 79 miejscami. Największe turystyczne obiekty noclegowe były zlokalizowane w województwie mazowieckim i posiadały przeciętnie 117 miejsc noclegowych. Najmniejsze obiekty funkcjonowały w województwach podlaskim, podkarpackim i lubelskim, oferując turystom średnio 54, 55 i 58 miejsc noclegowych w jednym obiekcie.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2021 r. najwięcej miejsc noclegowych oferowały obiekty zlokalizowane w województwie zachodniopomorskim – ponad 144,2 tys., a następnie w województwach pomorskim – 111,3 tys. i małopolskim – 99,3 tys.

W porównaniu z 2020 r. wzrost liczby miejsc noclegowych odnotowano w 9 województwach, w tym największy w województwie mazowieckim – o 8,6%, a następnie w województwie podkarpackim – o 4,5% i w małopolskim – o 4,0%. W pozostałych 7 województwach nastąpił spadek liczby miejsc noclegowych. Największy odnotowano w województwie opolskim, gdzie liczba miejsc przygotowanych dla turystów zmniejszyła się o 6,7%, a następnie w województwie pomorskim (o 3,8%) oraz lubuskim (o 3,2%).

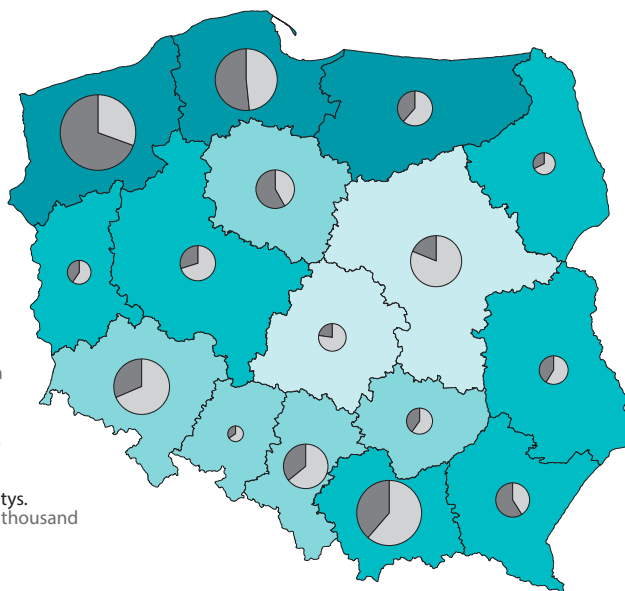
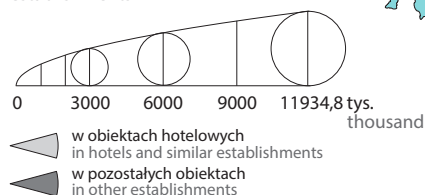
Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.
Map 5. Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2021

Udzielone noclegi w lipcu i sierpniu
w ogólnej liczbie noclegów
Overnight stays in July and August
in the total number of overnight stays

Polska = 39,3
Poland

Udzielone noclegi w turystycznych
obiektach noclegowych
Overnight stays in tourist accommodation
establishments

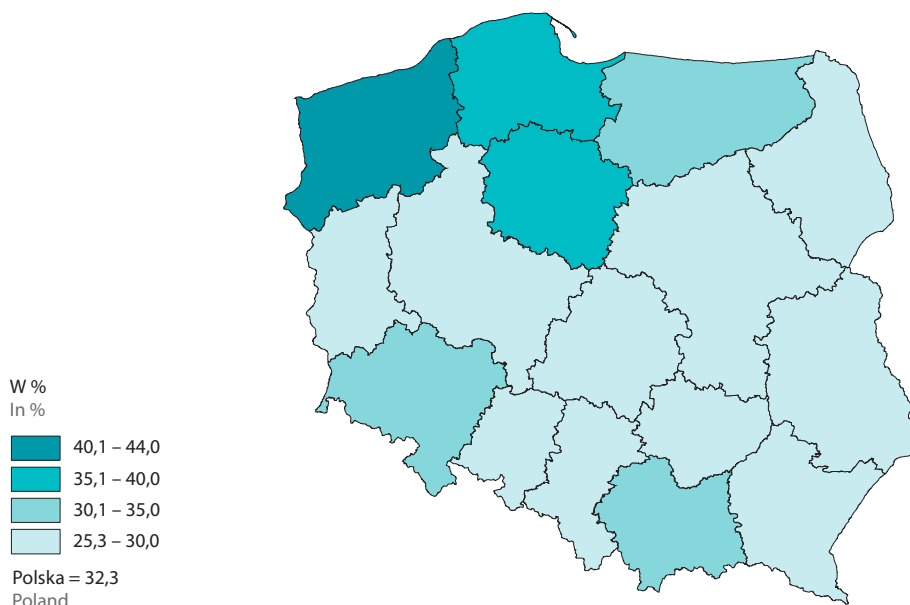
W 2021 r. turyści najchętniej przebywali w obiektach zlokalizowanych na terenie 5 województw: małopolskiego (3,2 mln osób), mazowieckiego (3,0 mln), zachodniopomorskiego (2,5 mln), dolnośląskiego i pomorskiego (po 2,4 mln). Spośród pozostałych województw ponad 1,0 mln nocowało w województwach śląskim i wielkopolskim – odpowiednio 1,7 mln i 1,3 mln osób. Najmniej turystów przebywało w województwie opolskim – 239,0 tys.

Turyści zagraniczni wybierali najczęściej pobyt w województwach: mazowieckim, zachodniopomorskim oraz małopolskim. Przebywało tam odpowiednio 527,5 tys., 434,3 tys. oraz 409,7 tys. gości z zagranicy. Mniejsza liczba turystów zagranicznych skorzystała z noclegów w województwach: dolnośląskim (271,8 tys.) i pomorskim (201,3 tys.). Najmniej turystów zagranicznych nocowało w obiektach zlokalizowanych w województwie świętokrzyskim – 17,2 tys.

Turyści najdłużej przebywali w obiektach noclegowych znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (średnio 4,9 noclegu), a następnie województw: pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (średnio po 3,4 noclegu) oraz świętokrzyskiego (średnio 3,2 noclegu). Najkrótsze pobyty odnotowano w obiektach zlokalizowanych w województwie mazowieckim, gdzie turyści korzystali średnio z 1,8 noclegu.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w poszczególnych województwach w 2021 r. wahał się od 25,3% w województwie wielkopolskim do 44,0% w województwie zachodniopomorskim. W większym stopniu niż średnia krajowa (gdzie stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 32,3%), miejsca noclegowe były wykorzystane w województwach: zachodniopomorskim (44,0%), pomorskim (38,2%) oraz kujawsko-pomorskim (35,8%). Chociaż we wszystkich województwach stopień wykorzystania miejsc noclegowych był wyższy niż rok wcześniej, to w żadnym z nich wzrost nie był większy niż 10 p.proc. Największy odnotowano w województwie pomorskim (o 6,5 p.proc.), a nieco mniejszy w województwach: małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim (w każdym województwie po 6,2 p.proc.). W najmniejszym stopniu, bo tylko o 3,4 p.proc. w porównaniu z 2020 r., wzrosło wykorzystanie miejsc noclegowych w województwie podkarpackim.

Mapa 6. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r.
Map 6. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2021

We wszystkich województwach liczba turystów korzystających z turystycznej bazy noclegowej w 2021 r. była wyższa w porównaniu z poprzednim rokiem. Wzrost powyżej 25% odnotowano w 6 województwach, w tym największy dotyczył województwa mazowieckiego, w którym nocoowało o 43,0% więcej turystów niż w 2020 r. Wzrost liczby turystów krajowych wynosił od 8,6% w województwie warmińsko-mazurskim do 44,8% w województwie mazowieckim, natomiast w przypadku turystów zagranicznych, do 6 województw przyjechało mniej turystów niż w 2020 r. Największy spadek odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (o 15,9%) oraz w województwie opolskim (o 13,1%). Stosunkowo najmniej w porównaniu z 2020 r. spadła liczba turystów w województwach: dolnośląskim (o 2,3%), podkarpackim (o 1,6%), łódzkim (o 1,0%) i zachodniopomorskim (o 0,4%). W pozostałych województwach odnotowano wzrost liczby turystów zagranicznych w porównaniu do 2020 r. Największy wzrost wystąpił w województwie mazowieckim (o 35,1%), a następnie w województwie śląskim (o 21,8%) i świętokrzyskim (o 20,5%). W 2021 r. turyści przebywali w obiektach noclegowych przeciętnie nieco krócej niż rok wcześniej – 2,8 noclegu, (w 2020 r. – 2,9). Turyści zagraniczni, podobnie jak w poprzednim roku, korzystali średnio z 2,9 noclegu, natomiast turyści krajowi z 2,8 noclegu (tj. o 0,1 noclegu mniej niż w 2020 r.). Wzrost liczby udzielonych noclegów był nieco mniejszy niż w przypadku liczby korzystających.

Oprócz charakterystyk liczbowych, do statystycznego opisu zjawisk związanych z bazą noclegową i jej wykorzystaniem stosuje się najczęściej wskaźniki natężenia. W literaturze⁵ przedmiotu wykorzystywane są miary odnoszące się do liczby mieszkańców lub powierzchni.

⁵Warszyńska J., Jackowski A. 1978. Podstawy geografii turystyki, PWN Warszawa: 333 ss.

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wskaźnikami odnoszącymi się do liczby mieszkańców są m.in.:

- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata (iloraz liczby udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców).

Odniesienie wielkości zjawiska do powierzchni badanej jednostki terytorialnej przedstawiają następujące wskaźniki:

- gęstości bazy noclegowej (iloraz liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²),
- gęstości ruchu (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do powierzchni w km²).

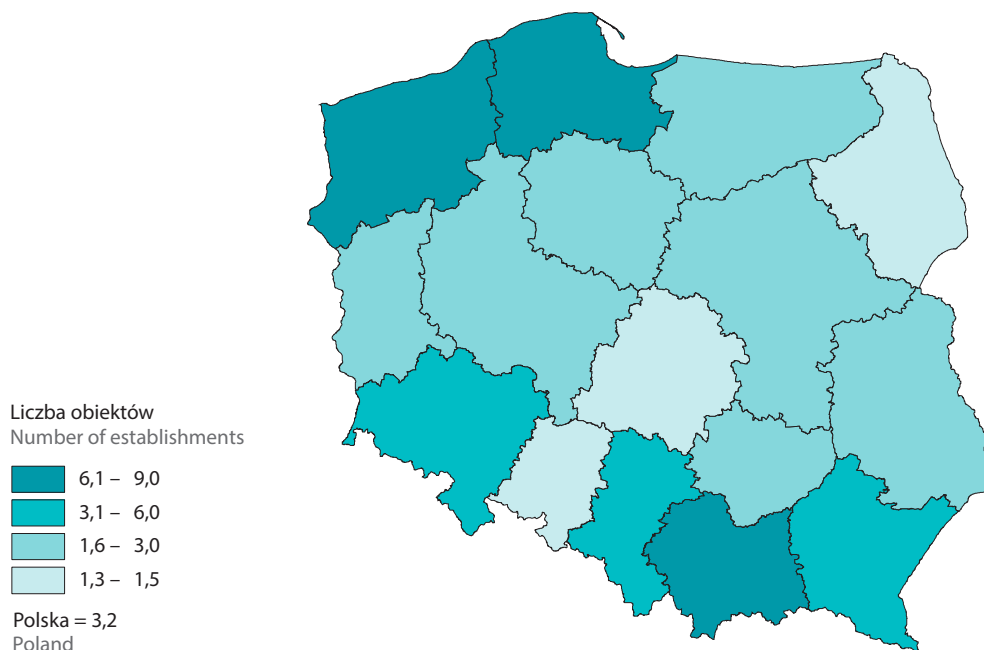
Do wskaźników charakteryzujących bazę turystyczną należą również m.in.:

- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (iloraz liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych),
- wskaźnik rozwoju bazy gastronomicznej (iloraz sumy liczby korzystających z noclegów i ludności do liczby miejsc konsumpcyjnych).

Jako miara natężenia ruchu turystycznego jest również używany wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (iloraz liczby udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych).

Występujące w pierwszych trzech miesiącach 2021 r. ograniczenia w działalności obiektów oraz zmniejszony ruch turystyczny wpłynęły na obniżenie niemal wszystkich wspomnianych wyżej wskaźników funkcji turystycznej w poszczególnych województwach, w porównaniu z ich wartościami odnotowanymi w latach sprzed pandemii COVID-19. Wprowadzone obostrzenia nie wpłynęły natomiast znacząco na zmianę pozycji województw pod względem zajmowanych miejsc w kraju.

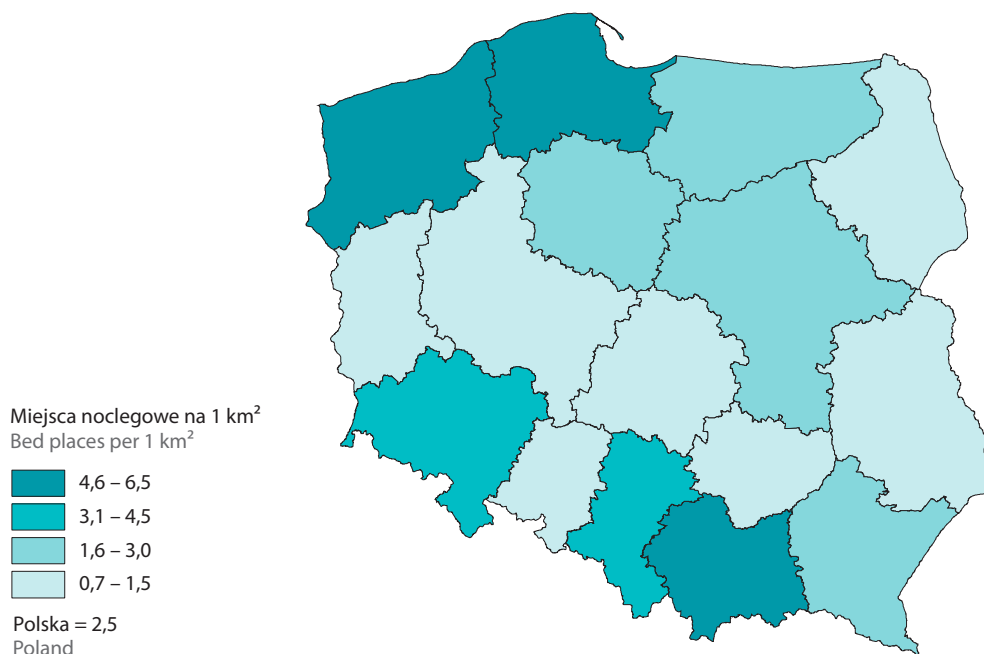
Mapa 7. Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km² w 2021 r.
Map 7. Number of tourist accommodation establishments per 100 km² in 2021

W Polsce na 100 km² przypadało średnio 3,2 turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Wskaźniki przekraczające średnią krajową odnotowano w sześciu województwach. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano, podobnie jak rok wcześniej, w województwie małopolskim (9,0 obiektu na 100 km² powierzchni), a następnie w województwie pomorskim (7,6 obiektu na 100 km² powierzchni). Najniższym wskaźnikiem cechowały się województwa podlaskie i opolskie, w których na 100 km² powierzchni przypadało po 1,3 obiektu noclegowego.

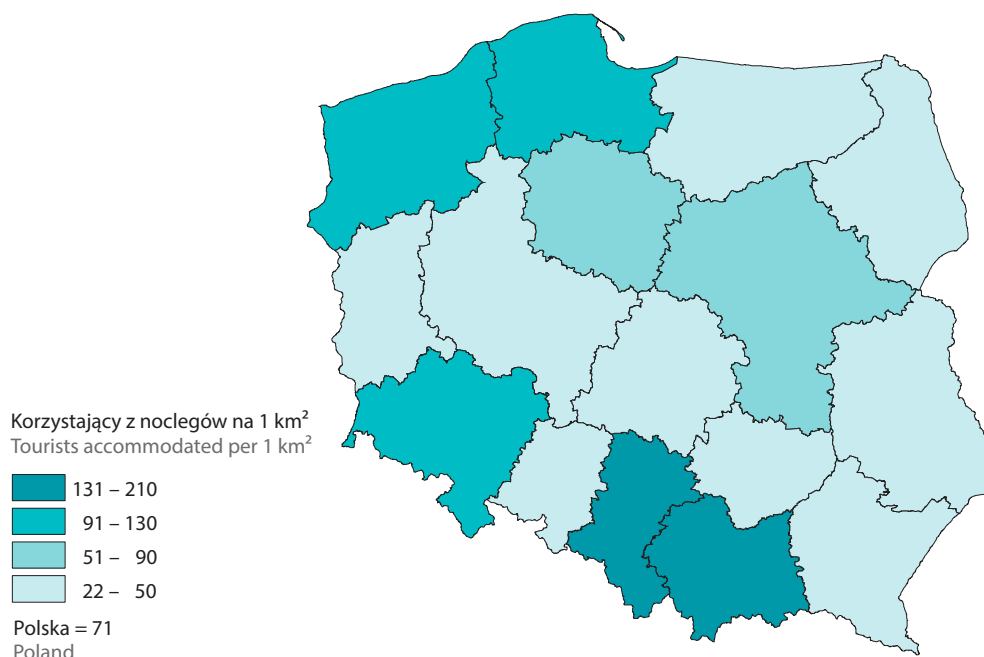
Średnia gęstość bazy noclegowej w Polsce w 2021 r. wyniosła 2,5 miejsc noclegowego na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano w 5 województwach, wśród których zdecydowanie wyróżniały się województwa: małopolskie – 6,5 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni oraz zachodniopomorskie – 6,3 i pomorskie – 6,1. Najmniej miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni posiadało, podobnie jak w 2020 r., województwo podlaskie – 0,7.

Mapa 8. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2021 r.
Map 8. Accommodation establishments density rate in 2021

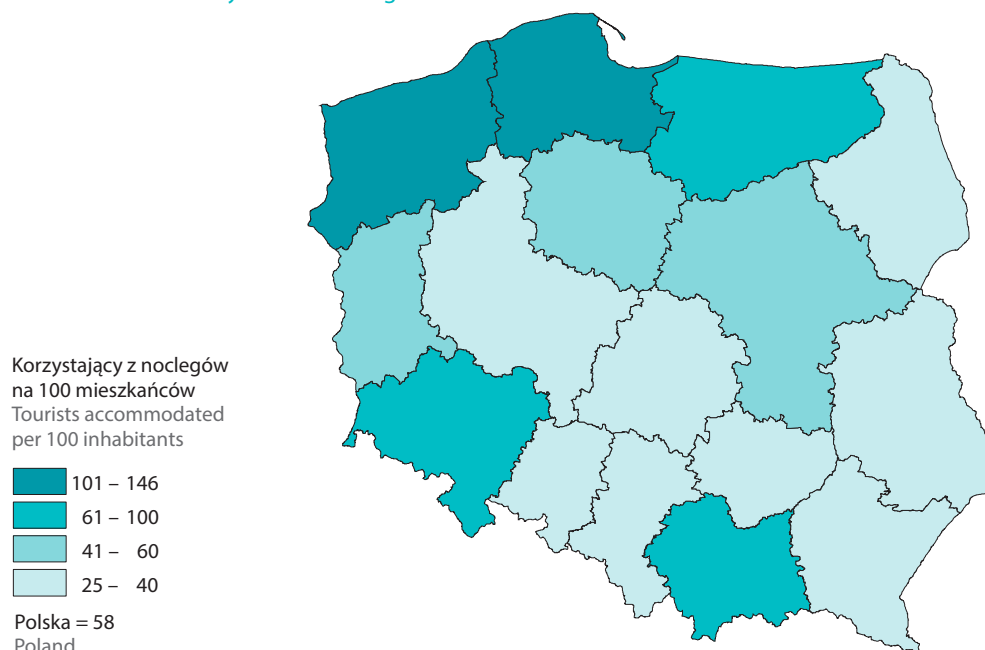
Średnia liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r. w odniesieniu do powierzchni (miara gęstości ruchu) była wyższa niż w 2020 r. i wyniosła dla kraju 71 osób na 1 km². Wyższe wartości wskaźnik gęstości ruchu przyjął w 6 województwach: małopolskim (210 turystów/km²), śląskim (137), pomorskim (129), dolnośląskim (122), zachodniopomorskim (107) i mazowieckim (85). W pozostałych województwach wartość wskaźnika wahała się od 22 turystów na 1 km² w województwie podlaskim do 51 turystów na 1 km² w województwie kujawsko-pomorskim.

Mapa 9. Wskaźnik gęstości ruchu w 2021 r.
Map 9. Tourist traffic density rate in 2021

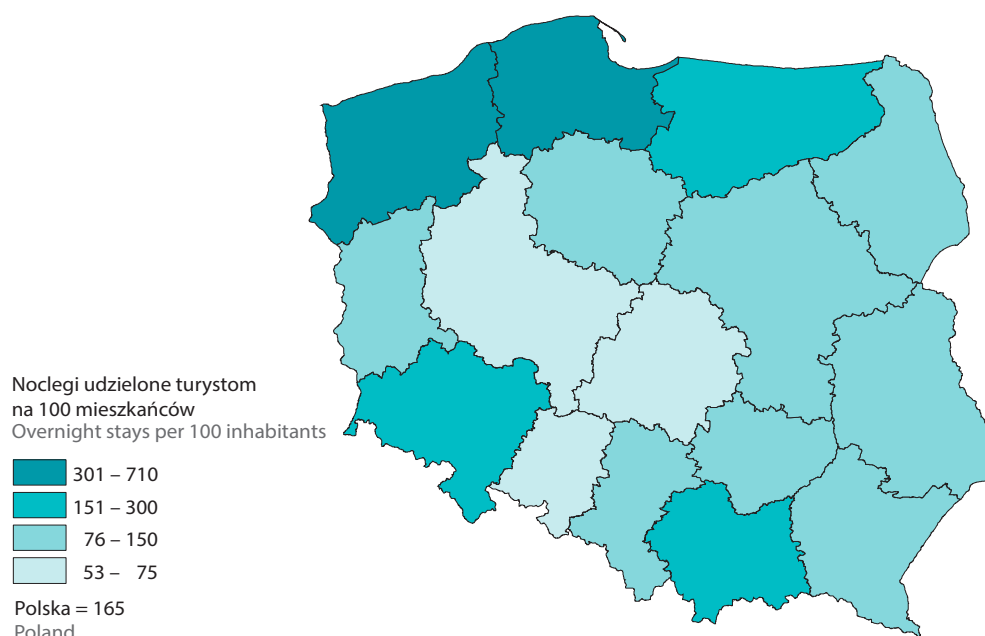

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego odnoszą się do liczby mieszkańców i przedstawiają liczbę turystów oraz liczbę udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 osób zamieszkujących dany obszar (odpowiednio wskaźnik według Schneidera i według Charvata). W 2021 r. wskaźniki te były wyższe niż w 2020 r. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera wyniósł 58 (w 2020 r. – 47), zaś według Charvata – 165 (wobec 134 w poprzednim roku). Wartości powyżej średniej dla kraju wymienione wskaźniki osiągnęły w województwach: zachodniopomorskim, gdzie na każdych 100 mieszkańców przypadało 146 turystów i 710 udzielonych noclegów, pomorskim – odpowiednio 101 i 341, dolnośląskim – 84 i 224, małopolskim – 94 i 259 oraz warmińsko-mazurskim – 66 i 182. W pozostałych województwach na każde 100 mieszkańców wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera przyjmował wartości od 25 do 56 turystów, a wskaźnik według Charvata od 53 do 150 noclegów. Najmniej turystów oraz udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w województwie opolskim – 25 turystów i 53 udzielone noclegi.

Mapa 10. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2021 r.
 Map 10. Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2021

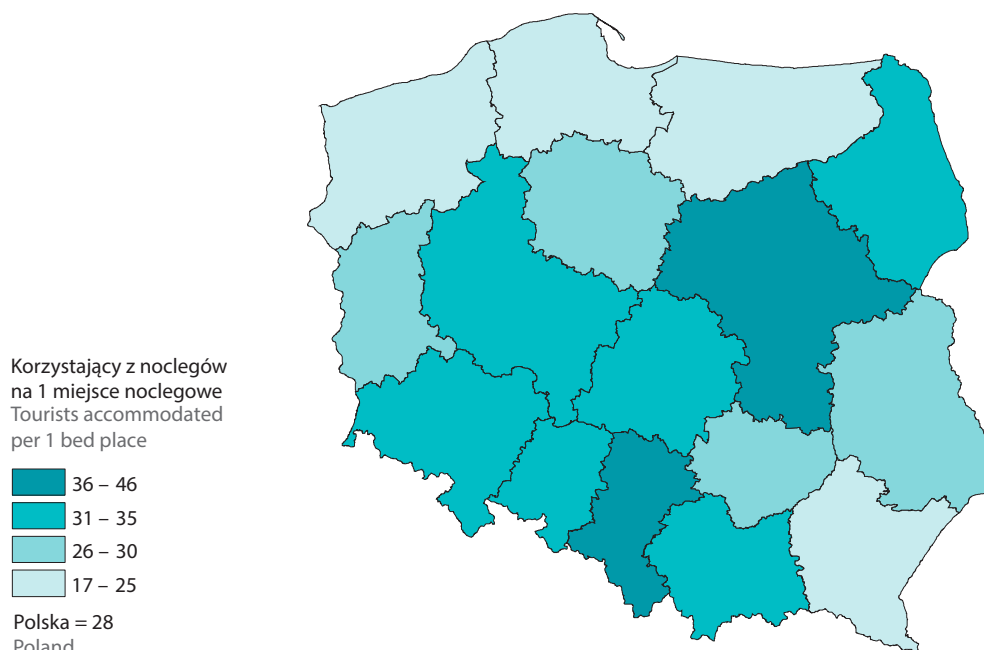
Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2021 r.
 Map 11. Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2021

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe) zależy w dużym stopniu od charakteru obiektów na danym obszarze. W województwach, w których przeważają obiekty całoroczne, z jednego miejsca noclegowego korzysta przeciętnie więcej turystów niż w województwach, w których dominują obiekty sezonowe. W 2021 r. z jednego miejsca oferowanego przez obiekty noclegowe w kraju skorzystało o 5 turystów więcej niż rok wcześniej – wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wyniósł 28 wobec 23 w 2020 r. Najwyższą wartość wskaź-

nik tradycyjnie osiągnął w województwie mazowieckim, w którym z jednego miejsca noclegowego skorzystało 46 turystów. Ponadto więcej turystów (od 29 do 40) niż średnio w kraju skorzystało z 1 miejsca w obiekcie noclegowym w 9 województwach. W województwach oferujących dużą liczbę miejsc sezonowych – zachodniopomorskim i pomorskim, z jednego miejsca noclegowego w ciągu roku skorzystało średnio odpowiednio 17 i 21 turystów.

Mapa 12. Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2021 r.
Map 12. Tourist accommodation development rate in 2021

Biorąc pod uwagę wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w poszczególnych powiatach, stwierdzono, że 52,0% turystów (11,6 mln) korzystających z noclegów przebywało w obiektach zlokalizowanych na terenie 23 powiatów. Udzielono im 33,8 mln noclegów (tj. 53,7%). Do dyspozycji turystów pozostawało w tych powiatach 375,2 tys. miejsc noclegowych, tj. 47,8% ogółu.

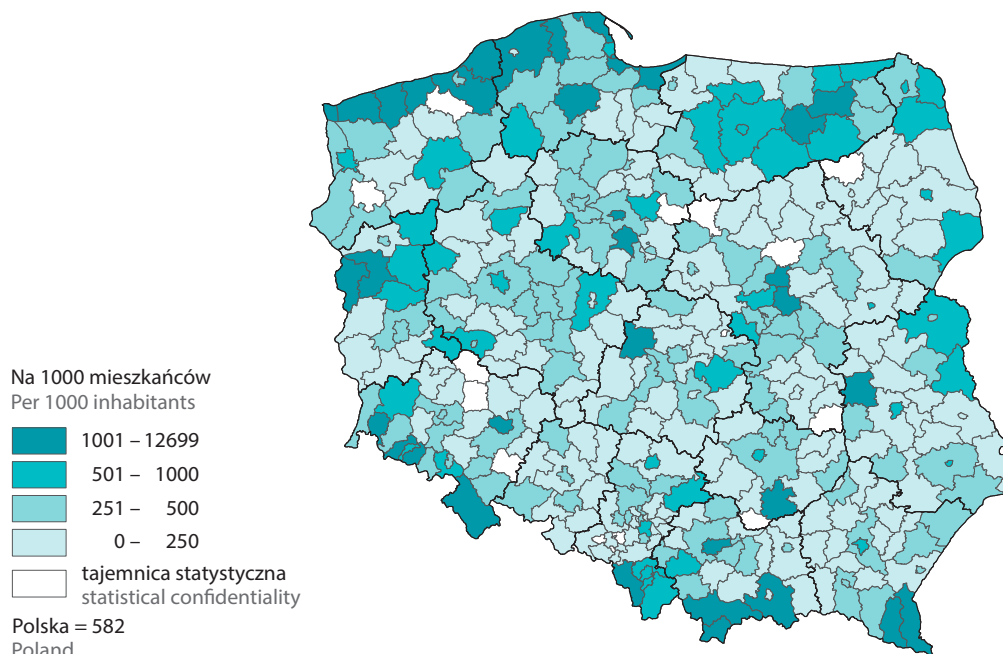
W 2021 r. największa liczba turystów przebywała w obiektach noclegowych zlokalizowanych na terenie Warszawy – 2 029,8 tys. osób i w porównaniu z poprzednim rokiem było ich o 53,4% więcej. Kolejnymi powiatami, w których licznie nocowali turyści były: Kraków – 1 228,2 tys. (wzrost o 50,1% w porównaniu z 2020 r.), powiat tatrzański – 862,3 tys. (wzrost o 18,9%), Gdańsk – 790,3 tys. (wzrost o 23,5%), Wrocław – 758,0 tys. (wzrost o 27,4%), powiat kołobrzeski – 673,2 tys. (wzrost o 20,4%) oraz powiat karkonoski – 637,9 tys. (wzrost o 15,7%). Na terenie wyżej wymienionych powiatów i miast na prawach powiatu przebywało łącznie 6 979,6 tys. turystów (tj. 31,4% ogółu korzystających z bazy noclegowej). W pozostałych powiatach oprócz Poznania (518,5 tys.) liczba osób korzystających z noclegów nie przekraczała 500,0 tys.

Pod względem liczby udzielonych noclegów na pierwszym miejscu znalazł się powiat kołobrzeski, w którego obiektach turyści spędzili 3 910,0 tys. noclegów (w 2020 r. – 3 137,2 tys.). W tym powiecie odnotowano również jeden z wyższych w Polsce stopni wykorzystania miejsc noclegowych – 49,9% (w 2020 r. – 43,8%). Powyżej 2 mln noclegów udzielono: w Warszawie – 3,5 mln (w 2020 r. 2,3 mln), w Krakowie – 2,6 mln (w 2020 r. 1,8 mln), a także w powiecie tatrzańskim – 2,6 mln (w 2020 r. 2,3 mln). Liczba noclegów udzielonych w powiecie kołobrzeskim w porównaniu z 2020 r. była większa o 24,6%, w Warszawie o 48,9%, w Krakowie o 44,7%, a w powiecie tatrzańskim o 12,7%.

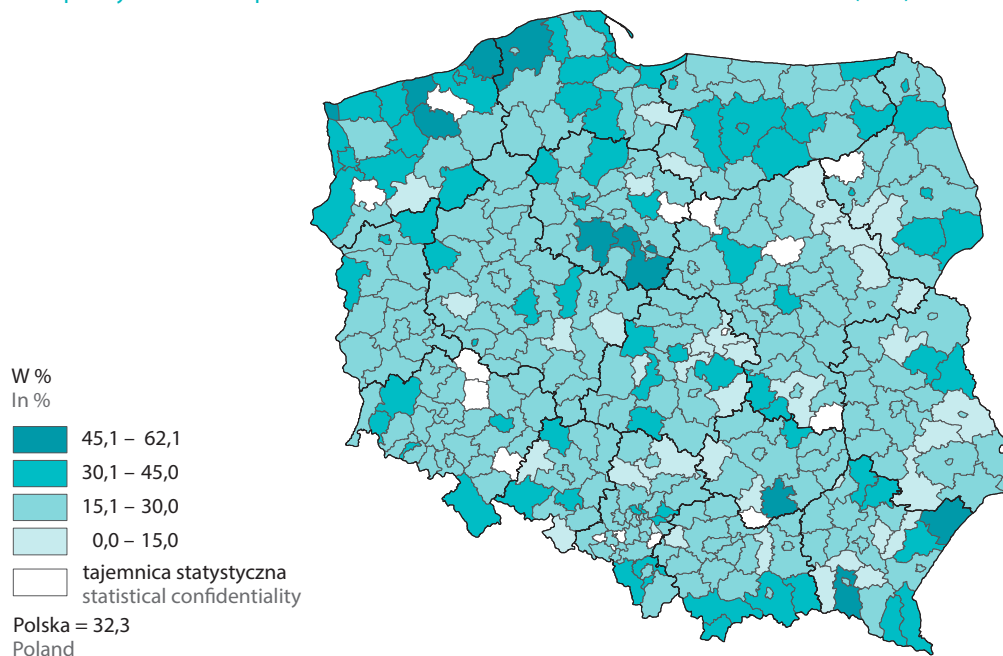
Poza wymienionymi powiatami do grupy 23 powiatów koncentrujących połowę ruchu turystycznego zaliczonych zostało 7 miast na prawach powiatu: Szczecin, Świnoujście, Lublin, Łódź, Poznań, Katowice, Sopot oraz 9 powiatów: kłodzki, nowosądecki, nowotarski, pucki, cieszyński, mrągowski, gryficki, kamieński, koszański. W tej grupie powiatów liczba osób przebywających w obiektach noclegowych wahała się od 216,1 tys. w powiecie mrągowskim do 518,5 tys. w Poznaniu, natomiast liczba udzielonych noclegów od 413,4 tys. w Lublinie do 1 451,2 tys. w powiecie nowosądeckim.

W odniesieniu do liczby mieszkańców, największą liczbę turystów przebywających w obiektach noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiecie tatrzańskim – 12 699 (w 2020 r. – 10 646), następnie karkonoskim – 10 125 (w 2020 r. – 8 700) oraz w kołobrzeskim 8 524 (w 2020 r. – 7 040). W przypadku liczby udzielonych noclegów w przeliczeniu na 1000 ludności, najwyższą wartość wystąpiła w powiecie kołobrzeskim – 49 506 (w 2020 r. – 39 512), w następnej kolejności tatrzańskim – 38 445 (w 2020 r. – 34 008) oraz w Świnoujściu – 33 338 (w 2020 r. – 30 114).

Mapa 13. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na 1000 mieszkańców w 2021 r.
Map 13. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 inhabitants in 2021

Mapa 14. Stopień wykorzystania miejsc w turystycznych obiektach noclegowych w 2021 r. (w %)
Map 14. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2021 (in %)

Rozdział 3

Chapter 3

Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie

Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy

Według metodologii Eurostatu, w Polsce do obszarów nadmorskich zaliczonych zostało 55 gmin. Są one usytuowane nad Morzem Bałtyckim lub pozostają w bezpośredniej bliskości morza: 23 gminy położone są w województwie zachodniopomorskim, 26 – w pomorskim oraz 6 – w warmińsko-mazurskim. Obejmują obszar 7,9 tys. km² (2,5% powierzchni Polski) i w końcu czerwca 2021 r. zamieszkiwało je niemal 1,6 mln osób (tj. 4,1% ogółu ludności kraju).

Zgodnie z metodologią Eurostatu przyjętą na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, za obszar nadmorski uznaje się obszary przybrzeżne składające się z gmin (w innych krajach z odpowiednich jednostek administracyjnych) graniczących z morzem lub usytuowanych w jego pobliżu. Obszary nadmorskie, w odróżnieniu od pozostałych, są klasyfikowane na podstawie odległości danej gminy od morza: jeżeli gmina graniczy z morzem, jest ona z zasady nadmorska; jeżeli gmina nie graniczy z morzem, ale 50% jej powierzchni znajduje się w odległości 10 km od morza, również uznaje się ją za gminę nadmorską. W uzgodnieniu z Eurostatem dodatkowo gminy: Słupsk (gm. wiejska), Główny, Gniewino, Pruszcz Gdański (gm. wiejska), Cedry Wielkie, Koszalin (gm. miejska) i Sianów (gm. miejsko-wiejska) zostały uznane za nadmorskie po rozważeniu ich lokalizacji w odniesieniu do brzegu morza.

Na podstawie metodologii opracowanej na potrzeby badania turystycznej bazy noclegowej, do obszarów górskich zostały zaliczone 203 gminy (58 z województwa dolnośląskiego, 3 – z opolskiego, 28 – ze śląskiego, 82 – z małopolskiego, 27 – z podkarpackiego oraz 5 gmin z województwa świętokrzyskiego). Obejmują one obszar 20,3 tys. km² (6,5% powierzchni Polski). Według stanu w końcu czerwca 2021 r. liczba ludności na obszarach górskich wynosiła 2,7 mln osób (czyli 7,0% ogółu ludności w Polsce).

Metodologia wyznaczenia obszarów górskich

Gminy górskie wyodrębniono na podstawie następujących kryteriów:

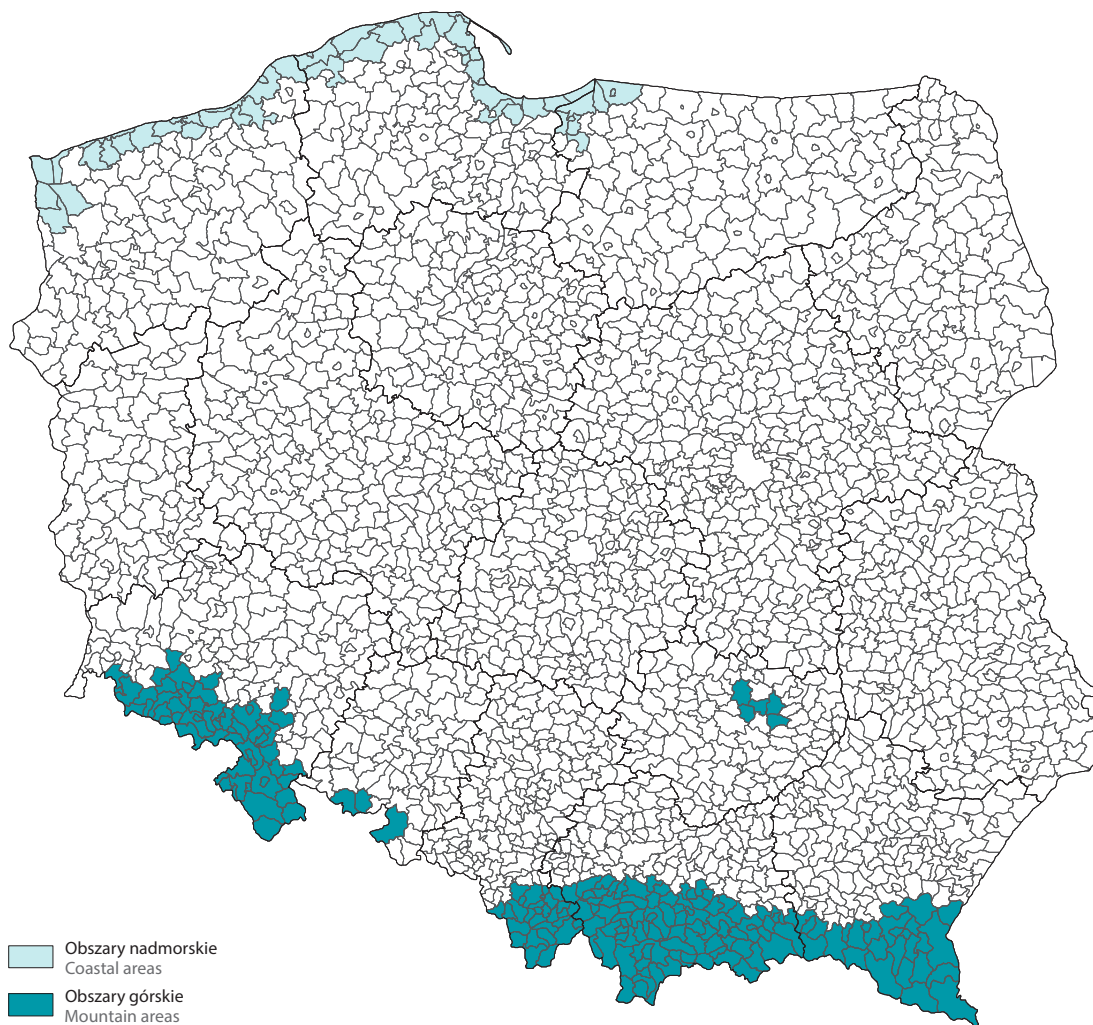
1. Gminy, które w całości leżą w obrębie następujących makroregionów: Sudety Wschodnie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe, Beskidy Zachodnie, Obniżenie Orawsko-Podhalańskie, Łańcuch Tatrzański, Beskidy Środkowe, Beskidy Lesiste.
2. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
3. Gminy z mezoregionów: Masyw Ślęży i Góry Świętokrzyskie, w obrębie których znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
4. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym, ale w ich obrębie nie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
5. Gminy, których przynajmniej część znajduje się w odległości do 10 km od granicy wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
6. Gminy, które nie znajdują się w obrębie makroregionów wymienionych wyżej (pkt 1), ale w całości lub prawie w całości są otoczone przez gminy górskie, wyodrębnione na podstawie powyższych kryteriów, czyli gminy miejskie: Świdnica i Dzierżoniów oraz gmina wiejska Besko.

Wśród 203 gmin uznanych za górskie:

- 111 wyodrębniono na podstawie kryterium 1,
- 68 – kryterium 2,
- 7 – kryterium 3,
- 6 – kryterium 4,
- 8 – kryterium 5,
- 3 – kryterium 6.

Mapa 15. Obszary nadmorskie i obszary górskie

Map 15. Coastal areas and mountain areas

3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca

3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July

Prezentowane dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc.

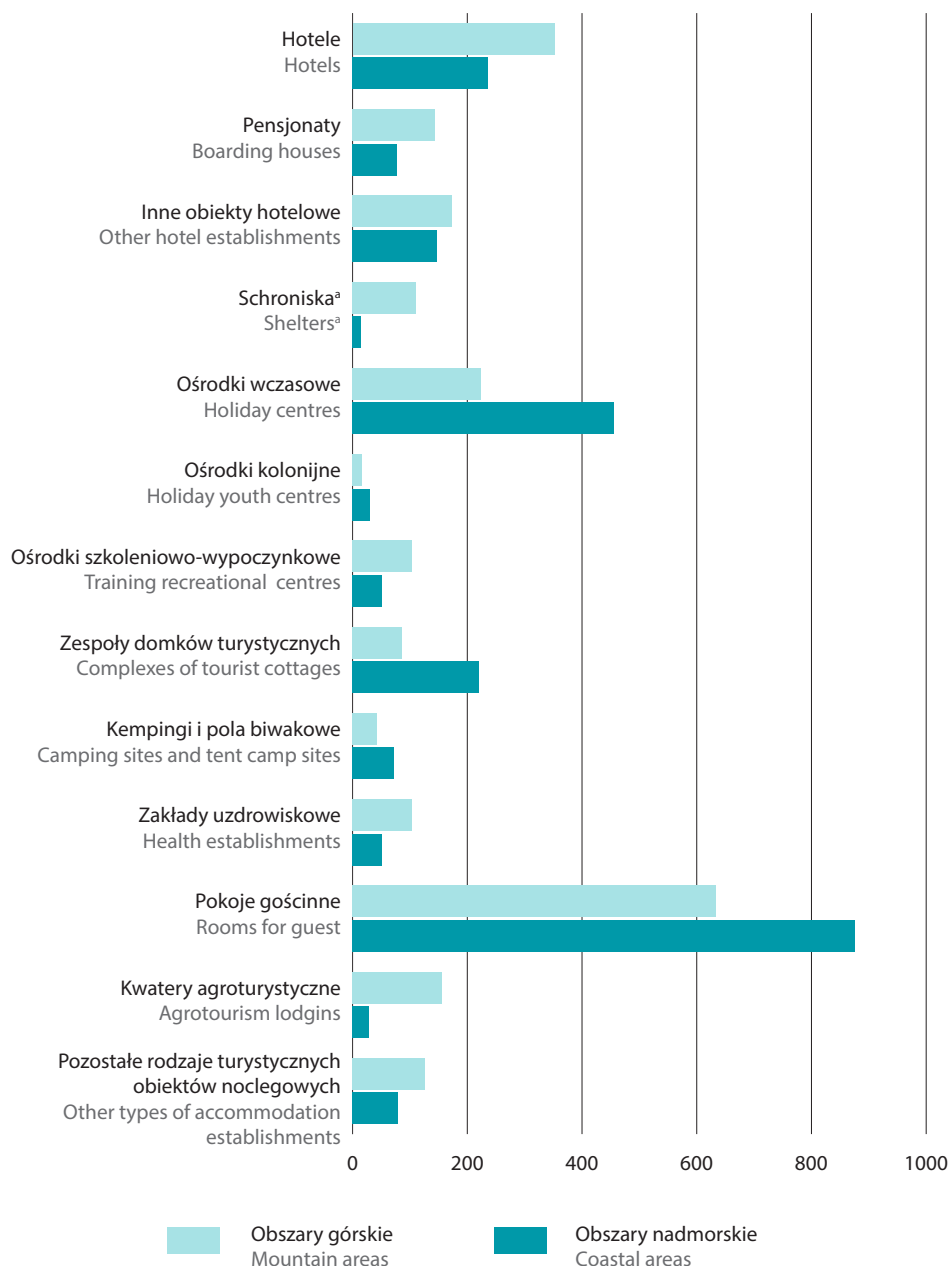
Obszary nadmorskie i górskie zajmują w Polsce niecałe 10% powierzchni, jednak na ich terenie skoncentrowana jest niemal połowa (46%) krajowej turystycznej bazy noclegowej; dotyczy to zarówno obiektów (46,4%), jak i miejsc noclegowych (46,3%).

W 2021 r. na obszarach nadmorskich funkcjonowały 2 342 turystyczne obiekty noclegowe, które stanowiły 23,6% ogółu obiektów zlokalizowanych na terenie kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich była mniejsza o 160, tj. o 6,4%. Baza noclegowa na obszarach nadmorskich ma charakter typowo sezonowy, znajduje się tu ponad połowa (53,7%) wszystkich obiektów sezonowych działających w Polsce. Najliczniejszą grupę obiektów tworzyły pokoje gościnne – 876, które stanowiły 37,4% wszystkich obiektów działających na obszarach nadmorskich. Drugim rodzajem obiektów pod względem liczebności były ośrodki wczasowe – 456 (19,5%), a poza wymienionymi baza noclegowa obejmowała jeszcze m.in. 236 hoteli, 221 zespołów domków turystycznych, 147 innych obiektów hotelowych, 78 pensjonatów, 72 kempingi i pola biwakowe, po 52 zakłady uzdrowiskowe i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe oraz 30 ośrodków kolonijnych. Ponad 33% obiektów na obszarach nadmorskich było dostępnych dla turystów przez cały rok.

Liczba turystycznych obiektów noclegowych położonych na obszarach górskich w 2021 r. wyniosła 2 272 i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 89. Obiekty zlokalizowane na tych obszarach stanowiły 22,9% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych w kraju. Baza noclegowa na obszarach górskich jest bardziej zróżnicowana pod względem rodzajowym. W 2021 r. tworzyły ją m.in. 633 pokoje gościnne/kwatery prywatne (27,9% ogółu obiektów na tym terenie), 352 hotele (15,5%), 224 ośrodki wczasowe (9,9%), 174 inne obiekty hotelowe (7,7%), 156 kwater agroturystycznych (6,9%), 144 pensjonaty (6,3%), 111 schronisk (łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi – 4,9%), 104 zakłady uzdrowiskowe (4,6%), oraz 103 ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (4,5%). Ponad 85% obiektów na obszarach górskich było dostępnych dla turystów przez cały rok.

Istotna różnica pomiędzy tymi dwoma obszarami dotyczy również liczebności obiektów przypadających na każde 100 km² analizowanego obszaru. Na terenach nadmorskich było to 30 obiektów, na terenach górskich odnotowano przeciętnie 11 obiektów, a średnio dla Polski – 3.

Wykres 17. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.
Chart 17. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021

^a łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi
^a Including youth shelters and school youth shelters

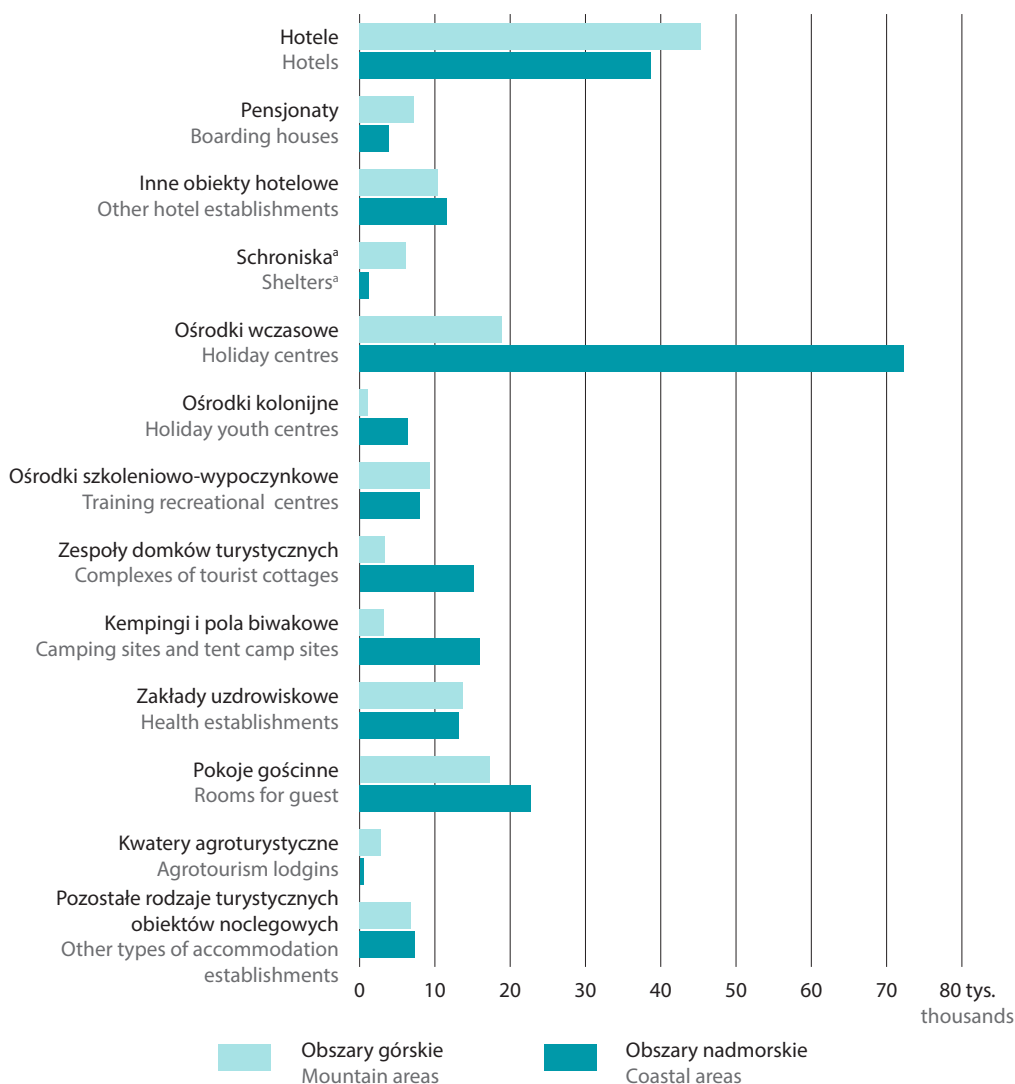
W końcu lipca 2021 r. turystyczne obiekty noclegowe położone w gminach nadmorskich dysponowały 217,1 tys. miejsc noclegowych, które stanowiły 27,7% wszystkich miejsc w obiektach noclegowych w Polsce. Na obszarach górskich obiekty dysponowały 145,8 tys. miejsc noclegowych, a ich udział wyniósł 18,6%. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba miejsc noclegowych na wymienionych obszarach była mniejsza odpowiednio o 0,6% (1,3 tys.) i 0,8% (1,1 tys.).

Na obszarach nadmorskich największą liczbę miejsc noclegowych oferowały ośrodki wczasowe – 72,3 tys. (33,3% ogółu miejsc na tym terenie), a następnie hotele – 38,7 tys. (17,8%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne – 22,8 tys. (10,5%). Wśród pozostałych rodzajów obiektów, po ok. 11–15 tys. miejsc było przygotowanych dla turystów w zespołach domków turystycznych (15,1 tys.), zakładach uzdrowiskowych (13,2 tys.), na kempingach (11,7 tys.) oraz w innych obiektach hotelowych (11,6 tys.).

Na obszarach górskich największą liczbą miejsc noclegowych dysponowały hotele – 45,4 tys. (31,1%). Kolejne grupy obiektów pod względem liczby miejsc stanowiły ośrodki wczasowe, posiadające 18,9 tys. miejsc (13,0%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne oferujące łącznie 17,2 tys. miejsc (11,8%). Po ponad 10 tys. miejsc znajdowało się także w zakładach uzdrowiskowych (13,7 tys. – 9,4%) oraz innych obiektach hotelowych (10,4 tys. – 7,1%).

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2021 r. na obszarach nadmorskich wyniósł 27 miejsc na 1 km², zaś na obszarach górskich – 7.

Wykres 18. Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.
Chart 18. Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021

a łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi
a Including youth shelters and school youth shelters

3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich

3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas

W 2021 r. spośród ogółu turystów korzystających w Polsce z obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc) pobyt na obszarach nadmorskich lub górskich wybrało 36,4% turystów krajowych i 28,0% turystów zagranicznych.

W obiektach zlokalizowanych na obszarach nadmorskich w 2021 r. przebywało 4,0 mln turystów, czyli 17,9% ogółu osób nocujących w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba turystów była większa o 609,0 tys., tj. o 18,1%. Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach przypadało średnio 2 506 turystów (w 2020 r. – 2 114).

Zdecydowana większość turystów, bo 1,7 mln (43,4%) korzystała z noclegów w hotelach. Duża liczba turystów wybrała pobyt w ośrodkach wczasowych – 780,7 tys. (19,7%) i innych obiektach hotelowych – 342,4 tys., a z pobytu w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych skorzystało 240,5 tys. turystów. W porównaniu z 2020 r. zmniejszyła się liczba turystów nocujących na polach biwakowych (o 4,3 tys.). W pozostałych rodzajach obiektów odnotowano wzrost liczby turystów korzystających z noclegów. W największym stopniu wzrosła liczba turystów przebywających w domach pracy twórczej – o 163,8%, następnie w szkolnych schroniskach młodzieżowych – o 64,8%, ośrodkach kolonijnych – o 51,4% oraz w kwaterach agroturystycznych – o 38,4%.

Tablica 5. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich i ich wykorzystanie w 2021 r.
Table 5. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2021

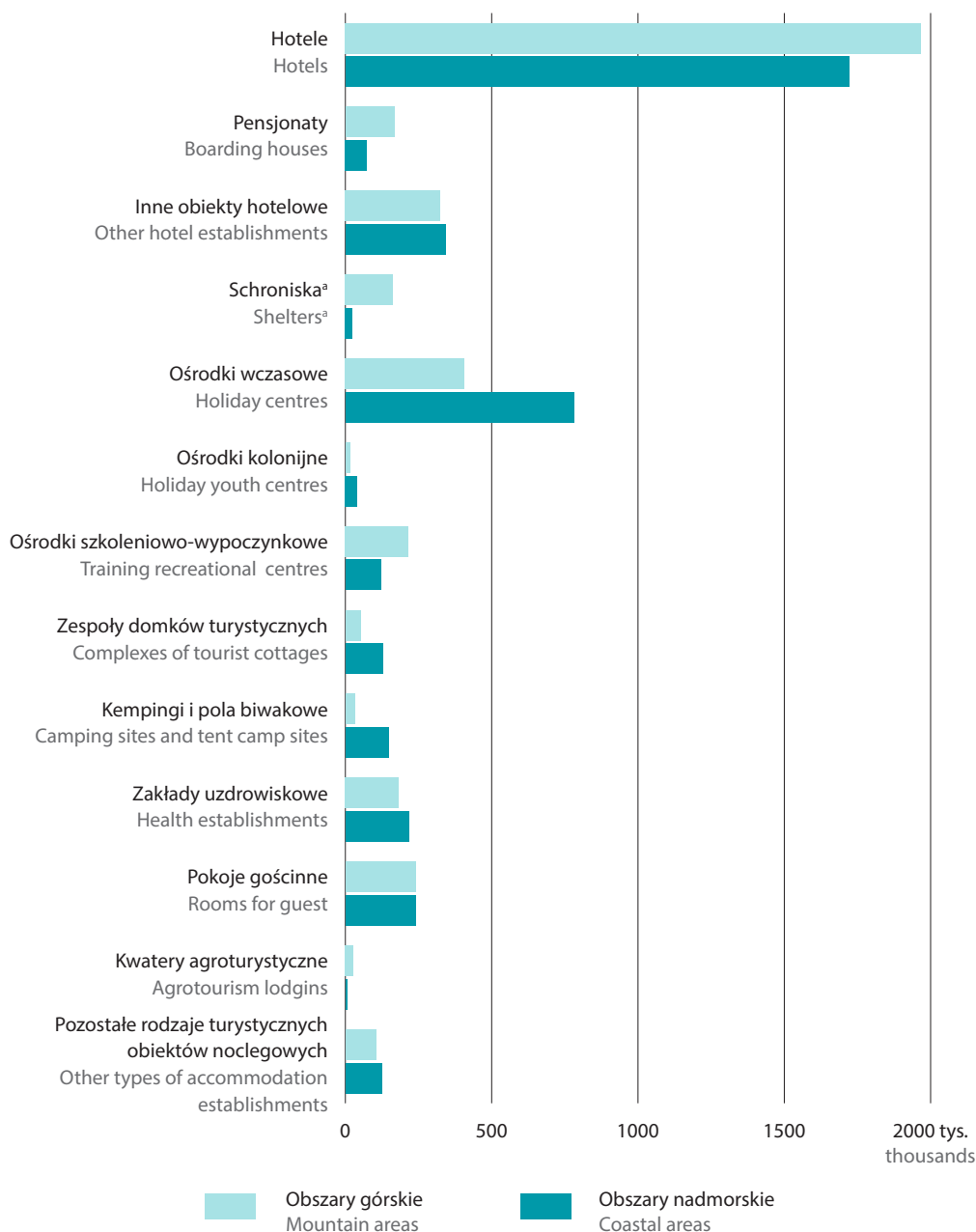
Wyszczególnienie Specification	Obszary nadmorskie Coastal areas		Obszary górskie Mountain areas	
	2021	2020=100	2021	2020=100
Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments	2 342	93,6	2 272	96,2
w tym całoroczne of which all-year-round	780	98,1	1936	96,0
Miejsca noclegowe Bed places	217 130	99,4	145 777	99,2
w tym całoroczne of which all-year-round	93 328	101,7	132 081	99,2
Turyści korzystający z noclegów (w tys.) Tourist accommodated (in thousand)	3 967,5	118,1	3 897,4	118,7
krajowi domestic tourists	3 436,2	121,2	3 726,8	119,8
zagraniczni foreign tourists	531,3	101,5	170,6	99,4
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych (w tys.) Overnight stays (in thousand)	17 305,6	120,5	13 319,6	117,4
turystom krajowym domestic tourists	15 179,0	124,6	12 781,8	118,1
turystom zagranicznym foreign tourists	2 126,6	97,8	537,8	102,0
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (w %) Occupancy rate of bed places (in %)	43,3	.	33,1	.

Wśród ogółu korzystających w 2021 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich 86,6% (3,4 mln) stanowili turyści krajowi, a 13,4% (531,3 tys.) – turyści zagraniczni. W porównaniu z 2020 r. liczba turystów krajowych była większa o 601,3 tys. (21,2%), a turystów zagranicznych – o 7,8 tys. (1,5%).

Liczba udzielonych noclegów wyniosła 17,3 mln i stanowiła 27,5% wszystkich noclegów udzielonych w obiektach w Polsce. Były to pobyty obejmujące przeciętnie 4,4 noclegu (średnia dla kraju wynosiła 2,8 noclegu). Turyści krajowi w 2021 r. skorzystali z 15,2 mln noclegów, a turyści zagraniczni z 2,1 mln.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach położonych na obszarach nadmorskich w 2021 r. wyniósł 43,3% i był o 11,0 p.proc. wyższy od średniej dla kraju, a także o 6,8 p.proc. wyższy w porównaniu z 2020 rokiem.

Wykres 19. Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.
Chart 19. Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2021

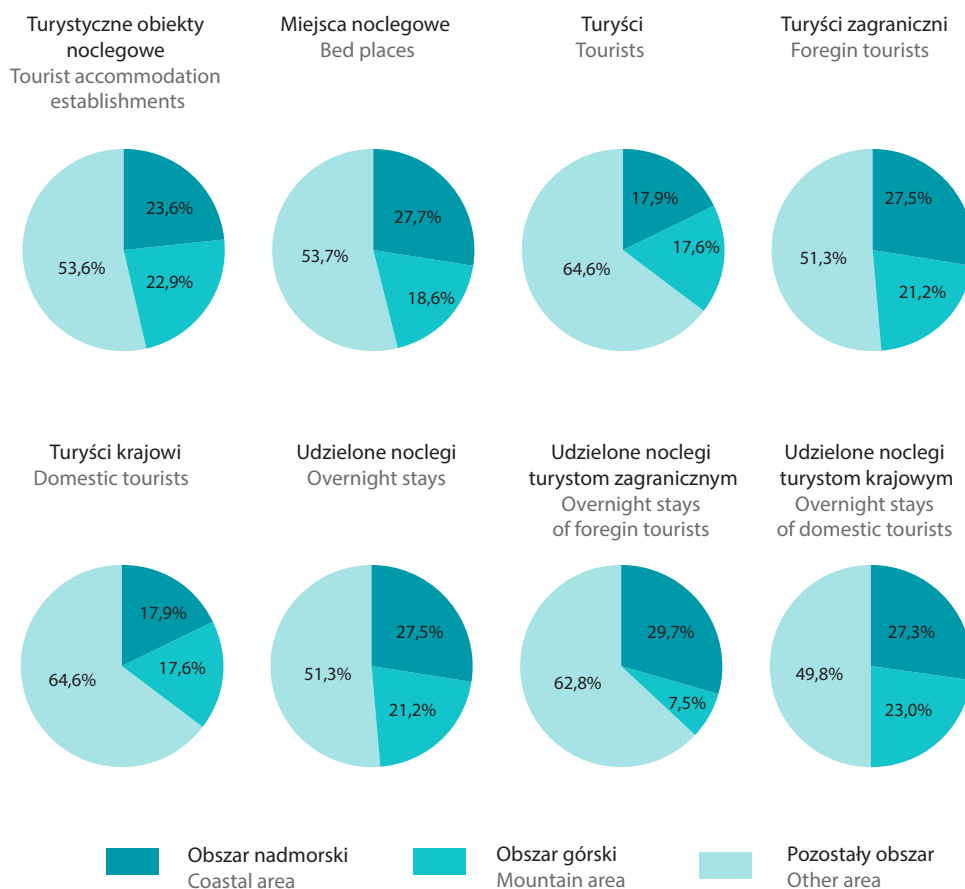

Z noclegów w obiektach znajdujących się na obszarach górskich w 2021 r. skorzystało 3,9 mln turystów, którzy stanowili 17,6% nocujących w tym okresie w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba turystów nocujących w obiektach na obszarach górskich była większa o 614,0 tys., tj. o 18,7%. Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do turystycznych obiektów noclegowych przyjechało średnio 1 452 turystów (w 2020 r. – 1 215).

Podobnie jak w przypadku obszarów nadmorskich, turyści jako miejsce zakwaterowania najczęściej wybierali hotele. W 2021 r. z noclegów w tego rodzaju obiektach skorzystało 2,0 mln osób (50,5%). Wśród pozostałych rodzajów turystycznych obiektów noclegowych zainteresowaniem cieszyły się ośrodki wczasowe, w których nocowało 407,4 tys. turystów (10,5%), inne obiekty hotelowe – 324,3 tys. (8,3%), pokoje gościnne/kwatery prywatne – 239,4 tys. osób (6,1%) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe – 215,8 tys. (5,5%). Z noclegów w zakładach uzdrowiskowych skorzystało 182,4 tys. osób (4,7%), w pensjonatach 166,7 tys. (4,3%) turystów, a noclegi w schroniskach (łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi) wybrało 162,3 tys. (4,2%) osób. W porównaniu z poprzednim rokiem spadek liczby turystów odnotowano w kwaterach agroturystycznych (o 9,7%), kempingach (o 2,9%), hostelach (o 2,7%), domach wycieczkowych (o 2,4%) oraz w motelach (o 1,2%). Wzrost liczby turystów odnotowano w pozostałych rodzajach turystycznych obiektów noclegowych, w tym największy w zakładach uzdrowiskowych (o 34,8%), następnie w hotelach (o 24,7%), ośrodkach kolonijnych (o 24,1%) oraz w zespołach domków turystycznych (o 23,7%).

W ogólnej liczbie turystów korzystających z bazy noclegowej na terenach górskich było 170,6 tys. turystów zagranicznych, co stanowiło 4,4% i w porównaniu z 2020 r. było ich o 1,0 tys. (0,6%) osób mniej.

Wykres 20. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2021 r.
Chart 20. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2021

W 2021 r. na obszarach górskich udzielono 13,3 mln noclegów (w 2020 r. – 11,4 mln), co stanowiło 21,2% wszystkich noclegów udzielonych w Polsce. Były to pobyty obejmujące przeciętnie 3,4 noclegu, czyli o jedną noc krótsze niż w przypadku obszarów nadmorskich.

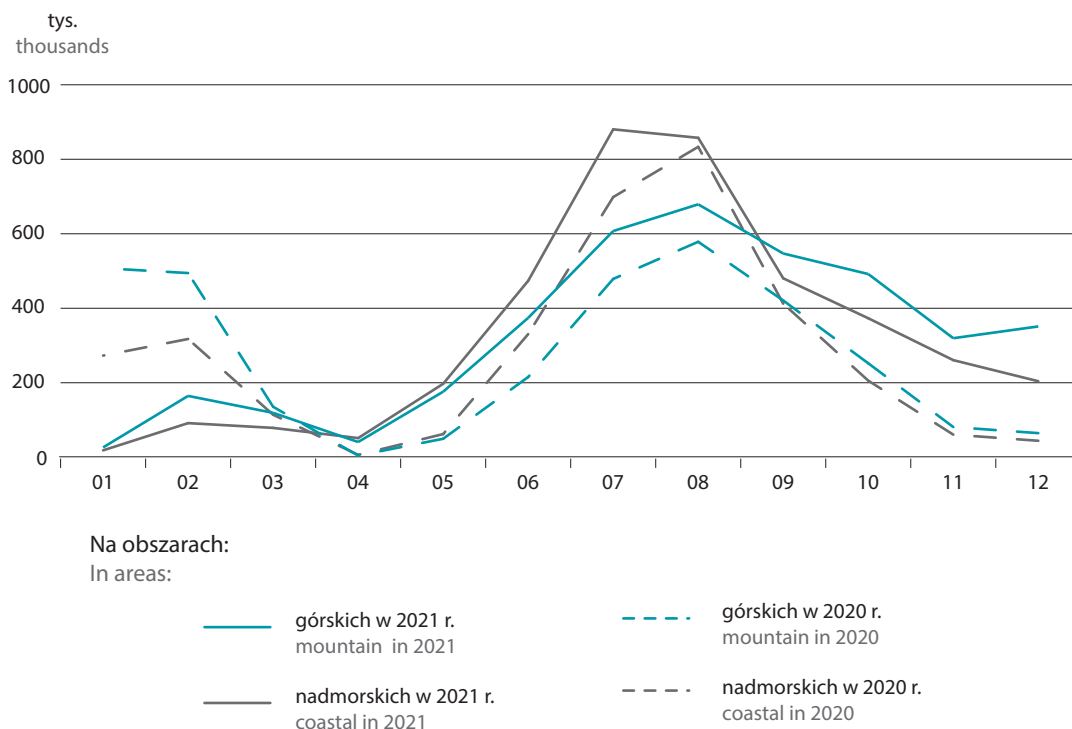
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2021 r. dla obszarów górskich wyniósł 33,1% i był o 4,5 p.proc. wyższy niż w roku poprzednim.

W Polsce szczyt sezonu turystycznego przypada na miesiące letnie. W 2021 r. w lipcu i sierpniu w turystycznych obiektach noclegowych położonych na obszarach nadmorskich przebywało 1,7 mln turystów (880,4 tys. w lipcu oraz 857,6 tys. w sierpniu). Stanowili oni łącznie 43,8% ogółu turystów przebywających w ciągu roku na tym obszarze. W 2020 r. odsetek korzystających z obiektów noclegowych w wymienionych miesiącach wyniósł 45,6%. Liczba udzielonych noclegów wyniosła 8,6 mln, co oznacza, że średnia długość pobytu turysty na obszarach nadmorskich w czasie wakacji wyniosła ok. 6 dni.

Na obszarach górskich największą liczbę turystów korzystających z obiektów noclegowych odnotowano również w miesiącach wakacyjnych. W okresie lipiec–sierpień 2021 r. z noclegów na obszarach górskich skorzystało 1,3 mln osób, czyli 33,0% ogółu turystów przebywających w bazie noclegowej na tym obszarze w ciągu roku (w 2020 r. analogiczny odsetek wyniósł 32,2%). Turyści na obszarach górskich skorzystali w tym okresie z 5,0 mln noclegów, a średni czas ich pobytu w obiekcie wynosił ok. 5 dni, czyli był o 1 dzień krótszy niż w przypadku obszarów nadmorskich.

Wykres 21. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich

Chart 21. Tourist accommodated in coastal and mountain areas

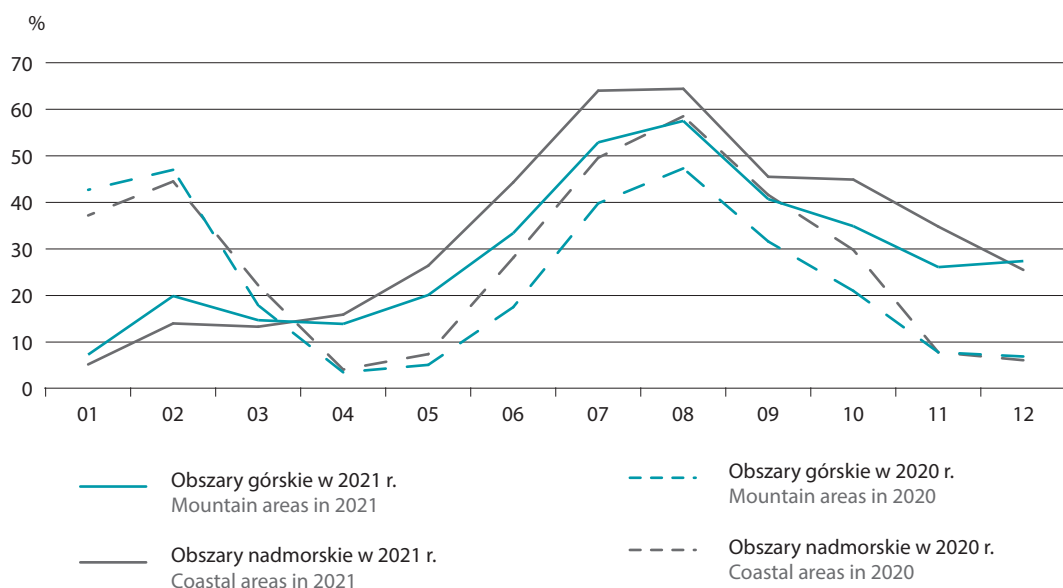
Tablica 6. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2021 r.

Table 6. Overnight stays in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2021

Wyszczególnienie Specification	Obszary nadmorskie Coastal areas		Obszary górskie Mountain areas	
	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which of for- eign tourists	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which of for- eign tourists
w tys. in thousand				
Ogółem Total	17 305,6	2 126,6	13 319,6	537,8
Styczeń January	58,9	9,2	114,5	7,0
Luty February	204,8	10,3	445,1	12,8
Marzec March	231,1	13,1	367,5	13,3
Kwiecień April	250,5	8,6	246,3	6,9
Maj May	743,6	35,5	642,2	14,1
Czerwiec June	2 129,5	130,2	1 288,7	35,5
Lipiec July	4 292,4	376,6	2 377,0	71,1
Sierpień August	4 332,2	465,7	2 593,6	90,2
Wrzesień September	2 099,1	375,2	1 709,9	75,6
Październik October	1 352,8	362,1	1 432,4	85,1
Listopad November	929,2	190,7	1 006,3	52,3
Grudzień December	681,5	149,3	1 096,0	73,9

Wykres 22. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich

Chart 22. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas

Rozdział 4

Chapter 4

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach

Participation of Polish residents in trips

W badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” w 2021 r. uczestniczyło 142,0 tys. osób z ponad 58 tys. gospodarstw domowych. Wśród zbadanej zbiorowości 58,1% stanowili mieszkańcy miast.

Tablica 7. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2021 r.
Table 7. Characteristics of household members participating in the survey in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasto Urban area	Wieś Rural area
	w tys. in thousand		
Ogółem liczba osób uczestniczących w badaniu The total number of persons participating in the survey	142,0	82,5	59,5
w tym – w wieku 15 lat lub więcej of which - aged 15 years or over	121,7	71,5	50,2
wiek age			
15–19	6,4	3,3	3,1
20–24	6,4	3,2	3,2
25–44	39,0	22,5	16,4
45–64	41,8	23,9	17,8
65 lat lub więcej 65 years or over	28,2	18,6	9,7
pleć sex			
mężczyźni men	58,7	33,6	25,1
kobiety women	63,0	37,9	25,1
wykształcenie education			
wyższe higher	30,8	22,1	8,8
średnie i policealne secondary and post-secondary	45,7	28,0	17,7
zasadnicze zawodowe basic vocational	29,4	14,3	15,1
gimnazjalne lower secondary	2,3	1,1	1,2
podstawowe i bez wykształcenia primary and no education	13,5	6,0	7,5
status na rynku pracy labour market status			
pracujący employed	69,8	40,6	29,2
bezrobotny unemployed	3,6	1,7	1,9
student lub uczeń student or pupil	9,1	4,8	4,3
pozostali niestanowiący siły roboczej other not in the labour force	39,1	24,4	14,8

Uogólnione wyniki badania wykazały, że liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej, uczestniczących w 2021 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, z co najmniej jednym noclegiem, wyniosła 17,0 mln (o 20,6% więcej niż w 2020 r.), co stanowiło 52,6% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej. Najliczniejszą grupą wśród wyjeżdżających były osoby w wieku 25–44 lata – z tej grupy wiekowej wyjechało 7,1 mln mieszkańców Polski.

Najwięcej osób uczestniczących w wyjazdach, stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym (36,4% ogółu uczestniczących w wyjazdach), osoby z wykształceniem wyższym i zasadniczym zawodowym stanowiły odpowiednio 34,6% i 16,5%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i bez wykształcenia (12,5%). Biorąc pod uwagę status na rynku pracy najwięcej, bo aż 65,6% wyjeżdżających, stanowiły osoby pracujące.

W 2021 r., 47,4% mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej nie uczestniczyło w wyjazdach turystycznych (9,0 p.proc. mniej niż w 2020 r.). Zmniejszenie liczby nieuczestniczących w podróżach mogło być spowodowane między innymi zniesieniem części obostrzeń, wprowadzonych w 2020 roku, w związku z ogłoszeniem stanu epidemii wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2. Pomimo złagodzenia w 2021 r. restrykcji dotyczących SARS-CoV-2 rezydenci w wieku 15 lat lub więcej podawali, że główną przyczyną wpływającą na rezygnację z co najmniej dwudniowego wyjazdu w celach osobistych był koronawirus SARS-CoV-2 (32,3%). W następnej kolejności były to powody finansowe (21,6%) oraz brak motywacji do podróży (13,0%).

4.1. Podróże mieszkańców Polski

4.1. Tourist of Polish residents

Liczba wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) zrealizowanych przez gospodarstwa domowe naszego kraju w 2021 r. wyniosła 33,3 mln (o 14,5% więcej niż w 2020 r.). Jedno gospodarstwo domowe w Polsce uczestniczyło średnio w 2 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Spośród wszystkich wyjazdów zdecydowaną większość (96,3%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

Tablica 8. Podróże turystyczne^a w 2021 r.

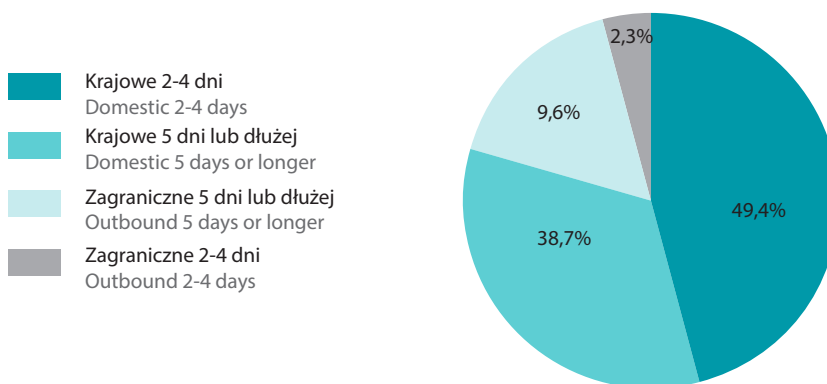
Table 8. Tourist trips^a in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Krajowe Domestic		Zagraniczne Outbound	
		2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
		w mln in million			
Ogółem Total	62,6	30,9	24,2	1,4	6,0
w tym: of which:					
osób w wieku 15 lat lub więcej persons aged 15 years or over	53,1	26,7	19,6	1,4	5,5
w tym: of which:					
w celach prywatnych for private purposes	50,8	25,6	19,2	1,0	4,9

^a Podróże turystyczne to wyjazdy członków gospodarstwa domowego (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).
^a Tourist trips are trips of household members (e.g. one trip of 4-person family means four trips).

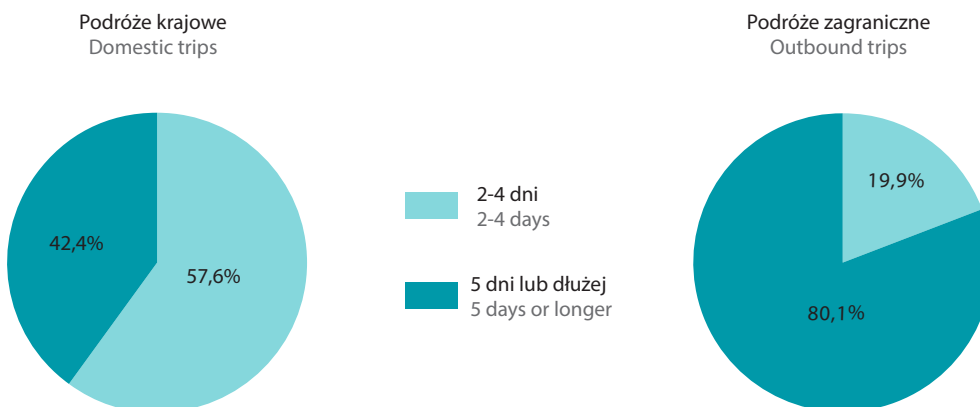
W 2021 r. mieszkańcy Polski odbyli łącznie 62,6 mln podróży z co najmniej jednym noclegiem (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 18,1% więcej niż w 2020 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 55,1 mln (o 19,4% więcej niż w 2020 r.), z tego 30,9 mln (o 18,5% więcej niż w 2020 r.) podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 24,2 mln (o 20,6% więcej niż w 2020 r.) podróży długookresowych, tj. trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 7,5 mln (o 9,2% więcej niż w 2020 r.) i przeważnie były to podróże na 5 dni lub dłużej – 6,0 mln (o 9,0% więcej niż w 2020 r.). Podróże zagranicznych trwających od 2 do 4 dni było 1,4 mln (o 9,8% więcej niż w 2020 r.).

Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2021 r.
Chart 23. Tourist trips of Polish residents in 2021

Z kolei w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 53,1 mln podróży – o 18,6% więcej niż w 2020 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 46,3 mln, a podróży zagranicznych 6,8 mln. Wśród krajowych podróży dominowały krótkookresowe (57,6%), natomiast wśród zagranicznych przeważały podróże długookresowe (80,1%).

Wykres 24. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
Chart 24. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021

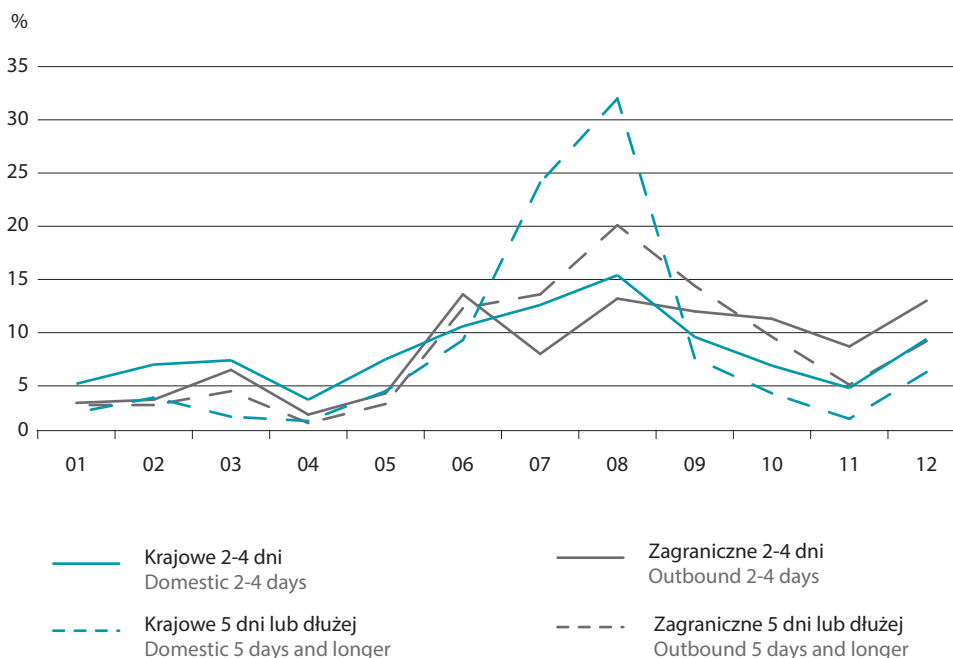
Tablica 9. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
Table 9. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound		
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
w mln in million						
Ogółem Total	46,3	26,7	19,6	6,8	1,4	5,5
Styczeń January	1,9	1,4	0,5	0,2	0,0	0,2
Luty February	2,6	1,9	0,8	0,2	0,1	0,2
Marzec March	2,4	2,0	0,4	0,3	0,1	0,2
Kwiecień April	1,3	1,0	0,3	0,1	0,0	0,1
Maj May	2,9	2,0	0,9	0,2	0,1	0,2
Czerwiec June	4,6	2,8	1,8	0,9	0,2	0,7
Lipiec July	8,1	3,4	4,7	0,9	0,1	0,7
Sierpień August	10,4	4,1	6,3	1,3	0,2	1,1
Wrzesień September	4,0	2,6	1,5	0,9	0,2	0,8
Październik October	2,7	1,8	0,8	0,7	0,2	0,5
Listopad November	1,6	1,3	0,4	0,4	0,1	0,3
Grudzień December	3,7	2,5	1,2	0,7	0,2	0,5
w odsetkach in percentage						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Styczeń January	4,1	5,2	2,5	3,3	3,4	3,2
Luty February	5,7	7,0	3,9	3,3	3,7	3,2
Marzec March	5,1	7,4	2,1	4,9	6,5	4,5
Kwiecień April	2,8	3,7	1,7	1,7	2,3	1,5
Maj May	6,2	7,5	4,5	3,5	4,3	3,3
Czerwiec June	10,0	10,6	9,3	12,5	13,6	12,3
Lipiec July	17,5	12,6	24,1	12,5	8,0	13,6
Sierpień August	22,4	15,4	32,0	18,7	13,2	20,1
Wrzesień September	8,7	9,6	7,6	13,9	12,0	14,4
Październik October	5,8	6,9	4,3	9,9	11,3	9,6
Listopad November	3,6	4,8	1,9	5,8	8,7	5,1
Grudzień December	8,1	9,4	6,3	10,0	13,0	9,2

W 2021 r. na miesiące typowo wakacyjne (lipiec-sierpień) przypadło 39,9% podróży, które mieszkańcy Polski odbyli na terenie kraju oraz 31,2% z ogólnej liczby podróży zagranicznych. W przypadku podróży krajowych, stosunkowo duża ich liczba przypadła również na czerwiec (10,0%) oraz wrzesień (8,7%). Miesiące te cieszyły się również dużą popularnością w przypadku podróży zagranicznych (odpowiednio: 12,5% i 13,9%).

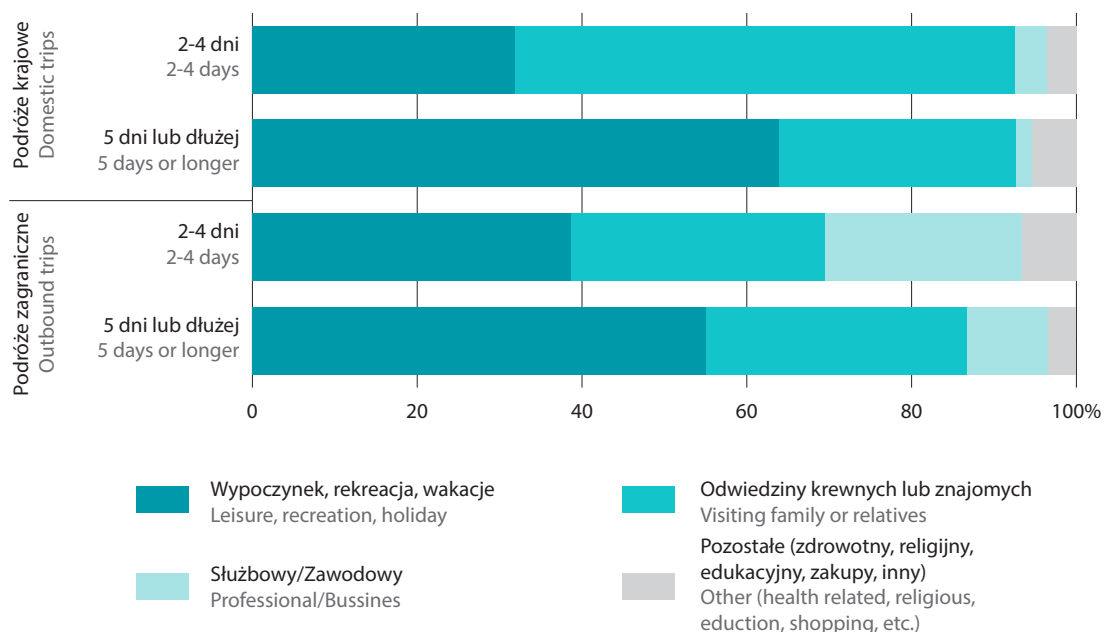
Największą sezonowością charakteryzowały się podróże długookresowe. W przypadku długookresowych podróży krajowych na lipiec i sierpień przypadało 56,1% ogółu tego typu podróży, w tym na sierpień 32,0%. Zagraniczne podróże na 5 dni lub dłużej podejmowano przede wszystkim w lipcu, sierpniu i we wrześniu (odpowiednio: 13,6%, 20,1% i 14,4%). Najwięcej podróży krótkookresowych odbyło się w czerwcu, sierpniu i grudniu (odpowiednio: 13,6%, 13,2%, i 13,0%).

Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy w 2021 r.
Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by month in 2021

Głównym celem podróży krajowych dla 21,8 mln turystów (47,1% ogółu podróży krajowych) było odwiedzenie krewnych lub znajomych. Cel ten mieszkańcy Polski wybierali zwykle w przypadku podróży krótkookresowych – 16,2 mln (60,6% – krajowych podróży krótkookresowych). Z kolei wśród podróży krajowych długookresowych przeważały podróże w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji – 12,5 mln, co stanowiło 63,9% krajowych podróży długookresowych. Natomiast za granicę mieszkańcy Polski wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku i rekreacji – 3,5 mln podróży (51,7% ogółu podróży zagranicznych) oraz odwiedzin krewnych lub znajomych – 2,2 mln podróży (31,6% ogółu podróży zagranicznych). Zarówno podczas zagranicznych podróży krótkookresowych, jak i długookresowych Polacy wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji (odpowiednio 38,7% zagranicznych podróży krótkookresowych i 55,0% zagranicznych podróży długookresowych).

Wykres 26. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2021 r.
Chart 26. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2021

Tablica 10. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2021 r.

Table 10. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by the main purpose in 2021

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound		
	razem total	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	razem total	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
	w odsetkach in percentage					
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wypoczynek, rekreacja, wakacje Leisure, recreation, holiday	45,4	31,9	63,9	51,7	38,7	55,0
Odwiedziny u krewnych lub znajomych Visiting family or friends	47,1	60,6	28,7	31,6	30,8	31,8
Zdrowotny Health-related	2,3	0,9	4,2	0,3	0,4	0,3
Religijny, pielgrzymka Religious, pilgrimage	0,5	0,6	0,2	0,5	0,7	0,4
Edukacyjny Education	0,5	0,6	0,4	0,8	0,7	0,9
Zakupy Shopping	0,0	0,1	0,0	0,5	1,7	0,2
Służbowy/Zawodowy Professional/Business	3,1	3,9	2,0	12,6	23,8	9,8
Inny Other	1,1	1,4	0,6	2,0	3,3	1,7

Tablica 11. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2021 r.**Table 11. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by accommodation used in 2021**

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	
	w odsetkach in percentage			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Wynajmowane Rented	43,9	31,7	60,4	66,2
obiekty hotelowe hotels and similar establishments	20,6	17,7	24,5	50,0
obiekty wypoczynku wakacyj- nego ^a holiday vacation facilities ^a	3,6	2,4	5,1	0,9
wynajęte kwatery prywatne lub kwatery agroturystyczne rented rooms for guest or agrotou- rism lodgings	13,2	8,5	19,6	10,4
pozostałe wynajmowane other rented	6,5	3,1	11,1	4,3
Niewynajmowane Non-rented	56,1	68,3	39,6	33,8
mieszkanie u krewnych lub zna- jomych staying with family or friends	51,2	63,6	34,3	32,4
pozostałe niewynajmowane other non-rented	4,9	4,6	5,4	1,5

a Na przykład: domy wycieczkowe, ośrodki wczasowe, szkoleniowo-wypoczynkowe, kolonijne, schroniska.

a For example: excursion hostels, holiday centres, training-recreational centres, holiday youth centres, shelters.

W 2021 r. podczas 56,1% podróży krajowych mieszkańcy Polski w wieku 15 lat lub więcej korzystali z niewynajmowanych miejsc zakwaterowania, przede wszystkim z mieszkania u krewnych lub znajomych (51,2%). Ten rodzaj zakwaterowania wybrano w przypadku prawie 2/3 podróży krótkookresowych. Zupełnie inaczej przedstawiała się sytuacja w przypadku podróży zagranicznych, gdzie niezależnie od czasu trwania podróży korzystano przede wszystkim z wynajmowanych miejsc zakwaterowania (w przypadku 66,2% podróży), w tym głównie z obiektów hotelowych (50,0%).

Tablica 12. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2021 r.**Table 12. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by means of transport used in 2021**

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	
	w odsetkach in percentage			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Lotniczy Air transport	0,1	0,1	0,1	52,0
Autobusowy, autokarowy (regularny, turystyczny) Bus, coach transport (regular, tourist)	7,7	9,3	5,5	7,6
Pojazdy silnikowe (prywatne i wyna- jęte) Motor vehicle (private or rented)	84,8	83,9	86,1	37,8
Inny ^a Other ^a	7,4	6,7	8,3	2,6

a Rowerowy, kolejowy, wodny.
a Bicycle, railway, water transport.

W 2021 r., podczas podróży krajowych, mieszkańcy Polski korzystali najczęściej (84,8%) z transportu samochodowego. Ten rodzaj transportu był wybierany zarówno podczas podróży krótkookresowych jak i długookresowych. Z kolei podczas podróży zagranicznych turyści korzystali najczęściej z transportu lotniczego (52,0%).

Tablica 13. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.**Table 13. Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 years or over in 2021**

Wyszczególnienie Specification	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4
Podróże krajowe Domestic trips				
Ogółem Total	3,6	4,2	5,7	3,8
5 dni lub dłużej 5 days or longer	8,9	8,2	8,5	8,3
2–4 dni 2–4 days	1,9	2,1	2,1	1,9
Podróże zagraniczne Outbound trips				
Ogółem Total	11,2	9,3	10,7	10,3
5 dni lub dłużej 5 days or longer	14,0	11,4	12,2	13,0
2–4 dni 2–4 days	2,1	2,2	2,3	2,3

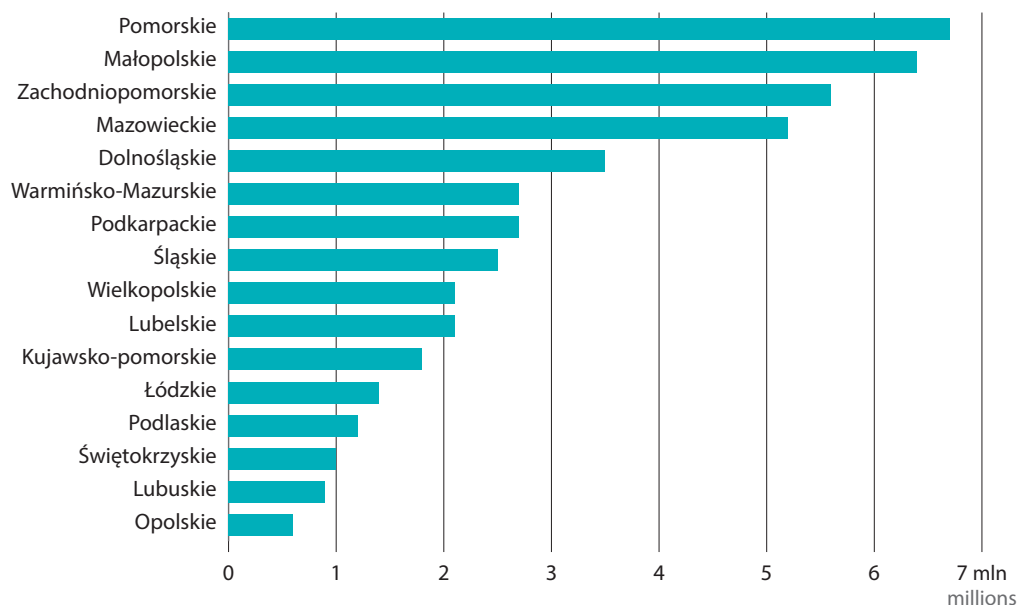
W 2021 r. podczas podróży krajowych z co najmniej jednym noclegiem najwięcej turystów w wieku 15 lat lub więcej odwiedziło województwo pomorskie i małopolskie – odpowiednio 6,7 mln i 6,4 mln osób, następnie zachodniopomorskie i mazowieckie – 5,6 mln i 5,2 mln osób. Liczba turystów przyjęta przez wymienione cztery województwa stanowiła 51,6% ogółu krajowego ruchu turystycznego.

Do województwa dolnośląskiego przybyło 3,5 mln osób, do warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego – po 2,7 mln osób, śląskiego – 2,5 mln, wielkopolskiego i lubelskiego – po 2,1 mln osób. Powyższe 6 województw przyjęło łącznie 33,5% ogółu turystów.

W czasie podróży krótkookresowych mieszkańcy Polski najczęściej odwiedzali województwo mazowieckie i małopolskie, zaś podczas podróży trwających 5 dni lub dłużej – województwa nadmorskie, tj. pomorskie i zachodniopomorskie.

Wykres 27. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt^a – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.

Chart 27. Domestic tourist traffic volume by Voivodship and number of trips^a – concerns persons aged 15 years or over in 2021

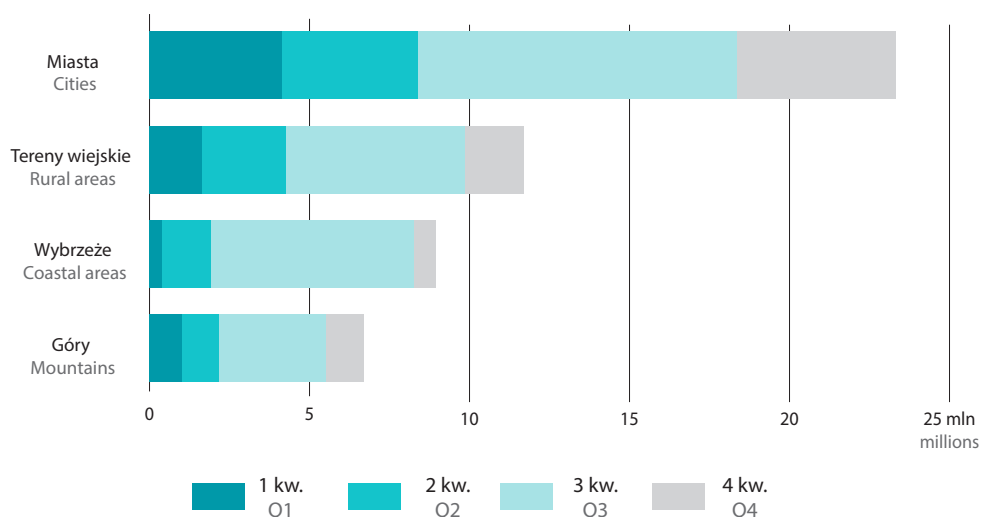
^a Łączna liczba wizyt w poszczególnych województwach jest większa niż liczba podróży, ponieważ część osób podczas jednej podróży odwiedziła więcej niż jedno województwo.

^a The total number of visits in individual voivodships is larger than the number of trips, as some people during a single trip visited more than one voivodship.

Głównymi kierunkami wyjazdów polskich turystów, podczas krajowych podróży krótkookresowych, były miasta (57,1%), tereny wiejskie (27,0%) i rejony górskie (11,5%). W przypadku wyjazdów długookresowych również miasta były najpopularniejszym kierunkiem podróży (41,2%), kolejnymi miejscami odwiedzanymi przez mieszkańców Polski były tereny nadmorskie (32,2%) i tereny wiejskie (23,1%).

Wykres 28. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2021 r.

Chart 28. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 years or over for private purpose in 2021

U w a g a: Respondent podczas jednej podróży może odwiedzić więcej niż jedno miejsce.

N o t e: During one trip, the respondent can visit more than one place.

Mieszkańcy Polski podróżowali za granicę głównie do krajów europejskich (95,7% podróży). Najwięcej podróży odbyli do Niemiec (1797 tys.), Chorwacji (492 tys.), Grecji (451 tys.), następnie do Włoch i Czech (po 383 tys.) oraz Wielkiej Brytanii (323 tys.). Mieszkańcy Polski odbyli 290 tys. podróży do Hiszpanii, 248 tys. na Słowację, 231 tys. do Turcji i 210 tys. do Francji. Do popularnych krajów podróży mieszkańców Polski zaliczamy także: Austrię – 196 tys. Szwecję – 189 tys., Holandię – 167 tys., Bułgarię – 162 tys., Węgry – 158 tys., Norwegię – 127 tys. oraz Litwę – 114 tys. Krajami spoza Europy, do których najczęściej podróżowali mieszkańcy Polski były: Egipt – 94 tys. podróży oraz Stany Zjednoczone – 36 tys.

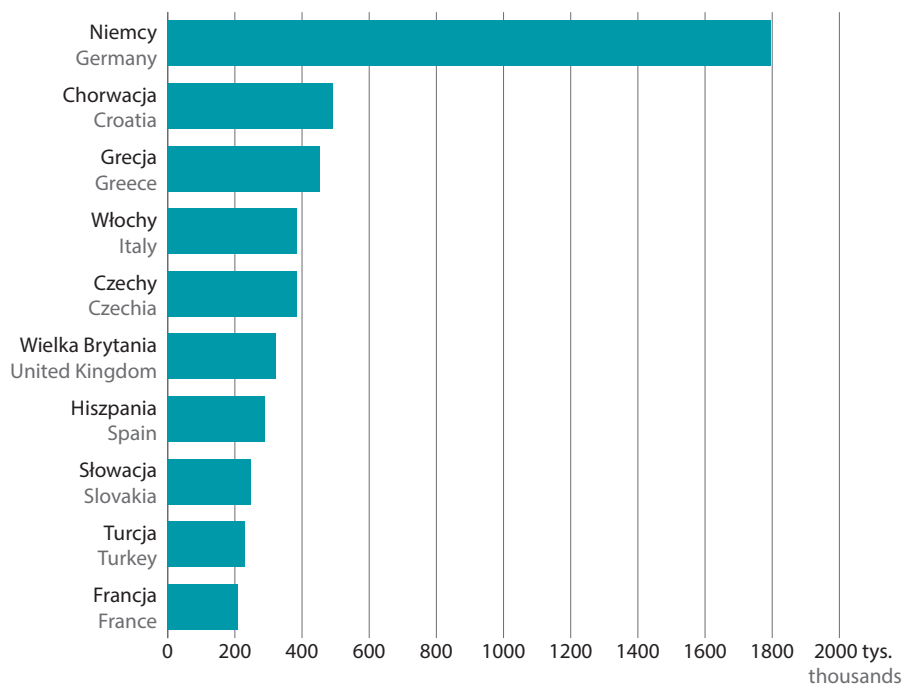
W 2021 r. mieszkańcy Polski odbyli 17,4 mln zagranicznych podróży jednodniowych (bez noclegu) – o 15,9% mniej niż w 2020 r. Celem tych wyjazdów było przede wszystkim dokonanie zakupów (43,6%) oraz wypoczynek i rekreacja (34,5%), w dalszej kolejności odwiedziny u krewnych lub znajomych (8,8%) oraz w celach służbowym i zdrowotnym, odpowiednio 5,0% i 1,7%. Podróże w pozostałych celach stanowiły 6,4%.

Wyjeżdżający za granicę na 1 dzień przekraczali granicę przeważnie samochodem osobowym – 74,9% (wobec 83,6% w 2020 r.), samochodem ciężarowym 11,4% (2,0% w 2020 r.) oraz pieszo lub rowerem – 11,0% (8,4% w 2020 r.).

W 2021 r. głównymi krajami docelowymi podczas podróży zagranicznych jednodniowych były kraje sąsiadujące z Polską. Dominowały podróże do Niemiec, które stanowiły 43,1%, następnie do Czech – 34,2% oraz na Słowację – 18,1%. Podróże na Litwę stanowiły 2,7%, na Ukrainę – 1,0% oraz Białoruś i do Rosji – po 0,1% ogólnej liczby zagranicznych podróży jednodniowych.

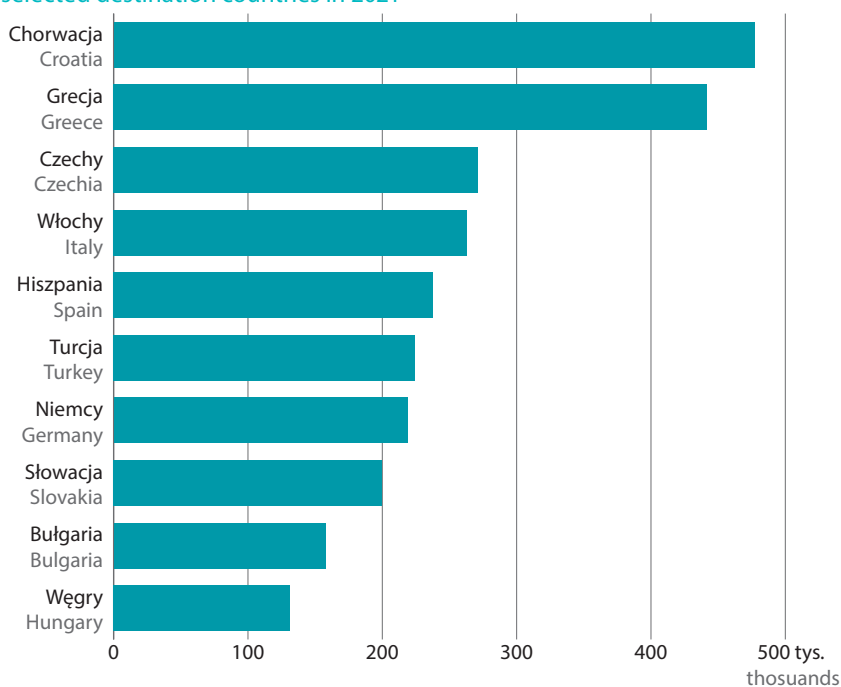
Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2021 r.

Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2021

Wykres 30. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2021 r.

Chart 30. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holidays by selected destination countries in 2021

4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel

Wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami w 2021 r. wyniosły 57,7 mld zł (wzrost o 19,5% w porównaniu z poprzednim rokiem), z tego na krajowe wyjazdy z noclegami przypadało 31,9 mld zł (wzrost o 28,6%), na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 17,2 mld zł (wzrost o 15,3%), a na zagraniczne podróże jednodniowe – 8,5 mld zł (wzrost o 0,2%). Wydatki na krajowe wyjazdy z noclegami stanowiły 55,3% w wydatkach ogółem (więcej o 3,9 p.proc.), a na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 29,9% (mniej o 1,1 p.proc.). Wydatki na zagraniczne podróże jednodniowe stanowiły 14,8% (mniej o 2,9 p.proc.).

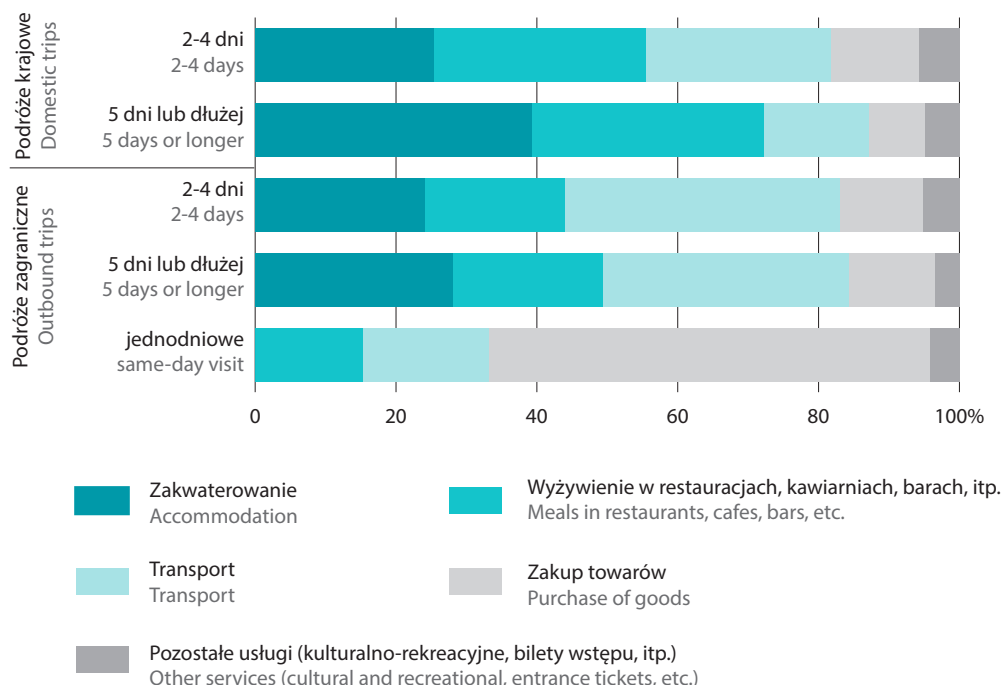
W 2021 r. przeciętne wydatki jednej osoby na krajową podróż trwającą od 2 do 4 dni wyniosły 383 zł (wzrost o 6,7%), na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1106 zł (wzrost o 5,9%), a na zagraniczną odpowiednio 1740 zł (wzrost o 10,5%) i 2724 zł (wzrost o 3,7%). Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 491 zł (wzrost o 19,2%).

Struktura poniesionych wydatków w 2021 r. była zróżnicowana w zależności od rodzaju podróży i długości jej trwania. W przypadku krótkookresowych wyjazdów krajowych, obok dużego udziału wydatków na wyżywienie (30,2%), transport (26,2%) i zakwaterowanie (25,3%) znaczny udział miały wydatki na zakup towarów (12,6%). W porównaniu z 2020 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas krajowych podróży krótkookresowych zaobserwowano niewielkie zmiany. Podczas krajowych podróży, trwających 5 dni lub dłużej, mieszkańcy Polski największe wydatki ponieśli na zakwaterowanie (39,2% z ogólnej kwoty wydatków), a następnie na wyżywienie (33,0%) i na transport (15,0%). W porównaniu z 2020 r., w strukturze wydatków poniesionych podczas podróży krajowych długookresowych również nie zaobserwowano większych zmian.

W czasie podróży zagranicznych relatywnie największe kwoty wydano na transport, zarówno podczas podróży krótkookresowych (39,1%), jak i długookresowych (35,0%). Udział wydatków na zakwaterowanie wyniósł odpowiednio 24,1% i 28,1%. Wydatki na wyżywienie stanowiły 19,8% w ogólnej wartości wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych oraz 21,2% w przypadku zagranicznych podróży długookresowych. Kwoty przeznaczone na zakup towarów stanowiły odpowiednio 11,8% i 12,2%. W porównaniu z 2020 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na zakwaterowanie (o 5,6 p.proc.) oraz spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 3,0 p.proc.), transport (o 1,9 p.proc.) oraz na wyżywienie (1,7 p.proc.). W przypadku zagranicznych podróży długookresowych zauważono wzrost udziału wydatków na transport (o 1,2 p.proc.) i zakup towarów (o 0,9 p.proc.), a największy spadek udziału wydatków na wyżywienie (o 1,4 p.proc.).

W przypadku jednodniowych wyjazdów zagranicznych mieszkańcy Polski w 2021 r. relatywnie największe wydatki ponieśli na zakup towarów (62,5% wartości wydatków), transport oraz na wyżywienie w restauracjach, kawiarniach i barach (odpowiednio 18,0% i 15,2%). W przypadku zagranicznych podróży jednodniowych zauważono wzrost udziału wydatków na transport (o 4,6 p.proc.), a spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 4,8 p.proc.).

Wykres 31. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2021 r.
Chart 31. Tourism expenditure of Polish residents aged 15 years or over in 2021

Tablica 14. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2021 r.
Table 14. Structure of tourism expenditure of Polish residents aged 15 years or over in 2021

Wyszczególnienie Specification	Podróże krajowe Domestic trips		Podróże zagraniczne Foreign trips		
	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	jednodniowe same-day
	w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zakwaterowanie Accommodation	25,3	39,2	24,1	28,1	-
Wyżywienie w restauracjach, kawiarniach, barach, itp. Meals in restaurants, cafes, bars, etc.	30,2	33,0	19,8	21,2	15,2
Transport Transport	26,2	15,0	39,1	35,0	18,0
Zakup towarów Purchase of goods	12,6	7,9	11,8	12,2	62,5
Pozostałe usługi ^a Other services ^a	5,7	4,9	5,2	3,5	4,2

^a Usługi kulturalno-rekreacyjne, bilety wstępu, itp.
^a Cultural and recreational services, entrance tickets, etc.

Finansowanie podróży odbywało się głównie ze środków własnych osób podróżujących. W przypadku podróży krajowych krótkookresowych i długookresowych stanowiło ono odpowiednio 79,4% i 84,2%, natomiast w przypadku podróży zagranicznych wielodniowych oraz jednodniowych stanowiło odpowiednio 72,7% i 77,1%.

Rozdział 5

Chapter 5

Podróże nierezydentów do Polski

Trips of non-residents to Poland

W 2021 r. do Polski przyjechało 51,0 mln nierezydentów⁶ i było to o 0,1% mniej niż w poprzednim roku, z tego 9,7 mln turystów (o 15,5% więcej niż w 2020 r.) i 41,3 mln odwiedzających jednodniowych (o 3,2% mniej niż w 2020 r.).

Tablica 15. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2021 r.
Table 15. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors
	w tys. in thousand		
Ogółem Total	51 025,8	9 722,1	41 303,7
w tym: of which:			
wypoczynek, rekreacja, wakacje leisure, recreation, holiday	4 770,5	1 879,0	2 891,5
odwiedziny u krewnych lub znajomych visiting relatives and friends	5 838,0	4 366,0	1 472,0
zdrowotny health-related	442,9	130,4	312,5
zakupy shopping	30 677,6	401,2	30 276,4
służbowy/zawodowy professional/business	5 050,3	2 325,3	2 725,0

W przypadku turystów zagranicznych, głównym celem przyjazdu były odwiedziny u krewnych lub znajomych (44,9%), następnie sprawy służbowe (23,9%) oraz wypoczynek, rekreacja, wakacje (19,3%). Odwiedzający jednodniowi przyjeżdżali do Polski głównie w celu dokonania zakupów (73,3%), następnie na wypoczynek, rekreację, wakacje (7,0%) oraz w celu służbowym (6,6%).

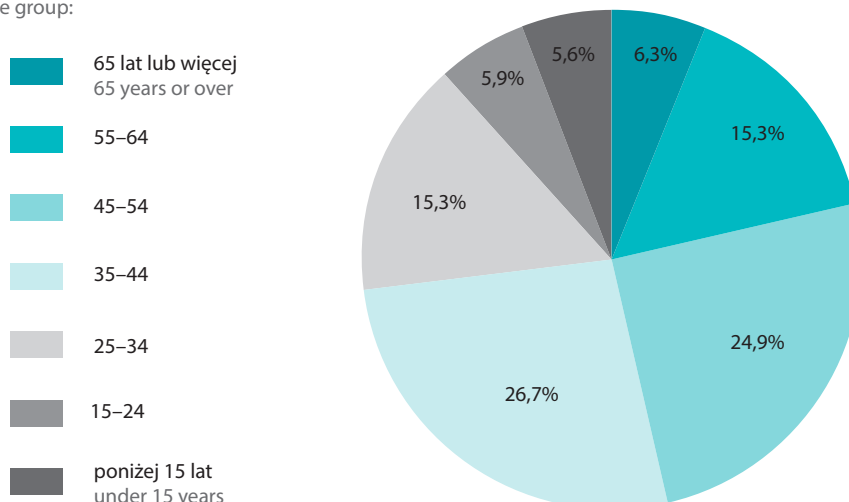
W 2021 r. wśród przyjeżdżających cudzoziemców ponad połowa turystów i odwiedzających jednodniowych była w wieku od 35 do 54 lat, a co 7 osoba była w wieku 55–64 lat lub 25–34 lat. Najmniejszy odsetek wśród podróżujących do Polski stanowiły osoby w wieku poniżej 15 lat oraz w wieku 65 lat i więcej.

⁶Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Wykres 32. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2021 r.**Chart 32. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2021**

Grupy wieku:

Age group:

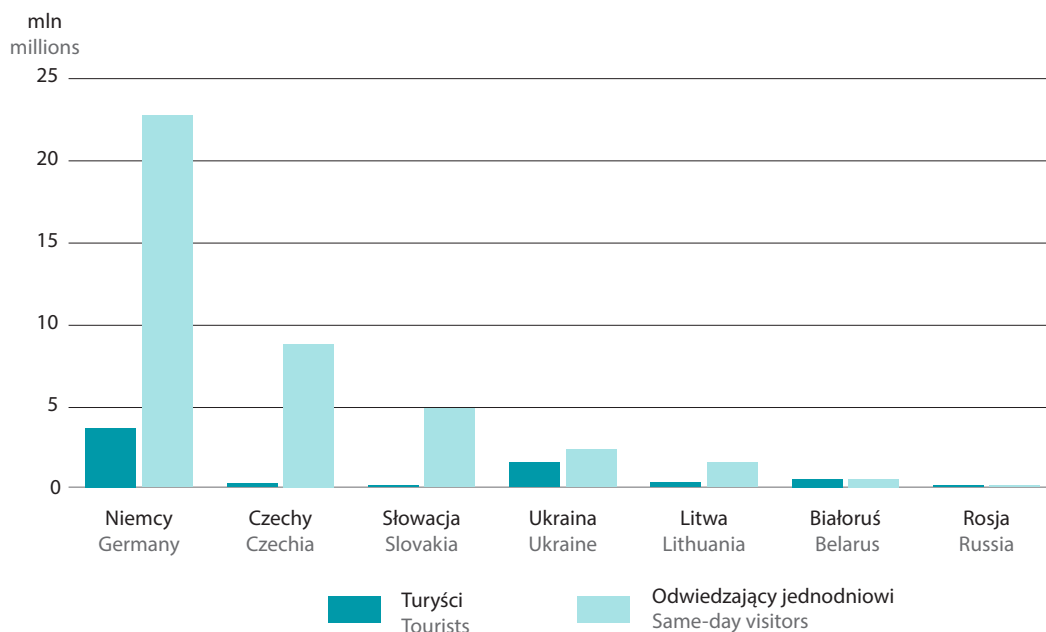
W 2021 r. częściej do Polski podróżowali mężczyźni niż kobiety (54,0% ogółu podróży niezydentów do Polski). Jedynie wśród osób poniżej 15 roku życia i w wieku 15–24 lata przeważały przyjazdy kobiet.

Tablica 16. Struktura niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2021 r.**Table 16. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2021**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	54,0	46,0
Według grup wieku: By age groups:			
poniżej 15 lat under 15	100,0	45,1	54,9
15–24	100,0	48,7	51,3
25–34	100,0	52,2	47,8
35–44	100,0	56,2	43,8
45–54	100,0	56,4	43,6
55–64	100,0	53,3	46,7
65 lat lub więcej 65 or over	100,0	54,0	46,0

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2021 r. wśród turystów stanowili 65,8%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 98,1%. Wśród cudzoziemców odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów, jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 37,3% i 54,7%.

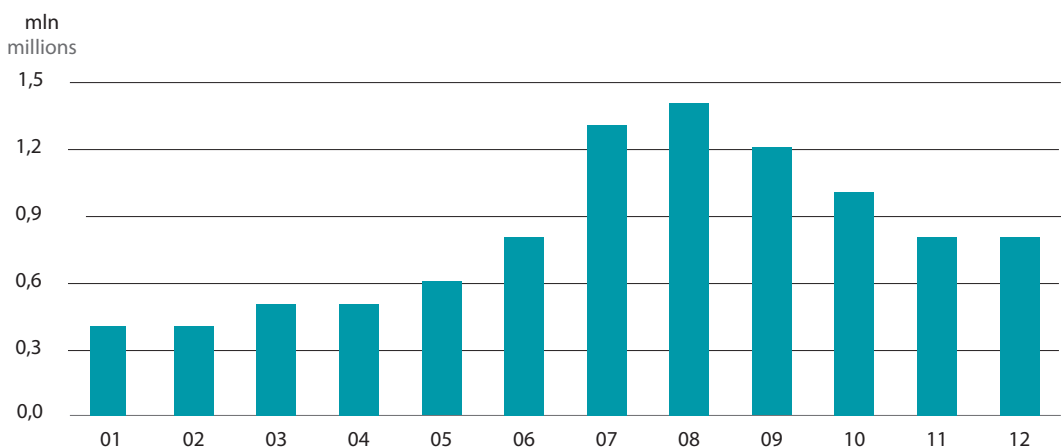
Wykres 33. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2021 r.
 Chart 33. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2021

Wśród turystów z krajów niegraniczących z Polską, największy odsetek stanowili nierezydenci z Wielkiej Brytanii (4,0% wszystkich turystów), następnie z Francji (3,2%), Holandii (3,0%), Włoch (2,6%), Hiszpanii, Norwegii i Szwecji (po 1,8%). W przypadku odwiedzających jednodniowych, przybywających z krajów niesąsiadujących z Polską, najwyższy udział w strukturze stanowili nierezydenci z Łotwy (0,5%) i Rumunii (0,2%).

Najwięcej przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2021 r. odnotowano w lipcu i sierpniu (odpowiednio 14,4% i 13,3% ogólnej liczby przyjazdów turystów zagranicznych). Natomiast najmniej odnotowano w styczniu i lutym (odpowiednio 4,2% i 4,4%).

Wykres 34. Podróże turystów zagranicznych do Polski w 2021 r.
 Chart 34. Trips of foreign tourists to Poland in 2021

W 2021 r. ponad połowa turystów spędzała w Polsce 5 lub więcej dni – takie przyjazdy stanowiły 62,9% ogółu ich przyjazdów. Wśród mieszkańców krajów sąsiadujących z Polską dominowały jednak wizyty trwające 2–4 dni (wyjątek stanowiły przyjazdy mieszkańców Niemiec).

Tablica 17. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2021 r.

Table 17. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub więcej 5 days or more
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	37,1	62,9
w tym z krajów sąsiednich: of which from neighboring countries:			
Białoruś Belarus	100,0	58,4	41,6
Czechy Czechia	100,0	60,1	39,9
Litwa Lithuania	100,0	72,6	27,4
Niemcy Germany	100,0	32,1	67,9
Rosja Russia	100,0	76,5	23,5
Słowacja Slovakia	100,0	70,4	29,6
Ukraina Ukraine	100,0	54,3	45,7

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2021 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i na terenie Polski) wydatki w wysokości 28,6 mld zł i było to o 4,3% więcej niż w roku 2020, z tego turyści – 15,5 mld zł (o 15,8% więcej niż w roku 2020), a odwiedzający jednodniowi – 13,2 mld zł (o 6,6% mniej niż w roku 2020).

Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych z krajów sąsiadujących z Polską wyniosły w 2021 r. 21,2 mld zł, co stanowiło 74,1% ogółu wydatków nierezydentów. W poprzednim roku było to również 21,2 mld zł (77,4%). W 2021 r. największe wydatki – biorąc pod uwagę kraje sąsiadujące z Polską – ponieśli turyści i odwiedzający jednodniowi z Niemiec – łącznie 12,5 mld zł (58,8% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich), następnie Czech i Ukrainy – po 2,6 mld zł (odpowiednio 12,3% i 12,2%), Słowacji – 1,7 mld zł (7,8%), Litwy – 0,9 mld zł (4,1%), Białorusi – 0,8 mld zł (4,0%) i Rosji – 0,2 mld zł (0,8% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich). Należy przy tym dodać, że w przypadku państw sąsiednich należących do strefy Schengen przeważający udział w wydatkach cudzoziemców miały wydatki odwiedzających jednodniowych, podczas gdy dla krajów spoza strefy Schengen – wydatki turystów. Dla całej grupy 7 krajów wydatki odwiedzających jednodniowych stanowiły 60,6% (w 2020 r. – 64,7%). Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych poniesione w 2021 r. w związku z podróżą do Polski dla większości krajów sąsiednich były wyższe niż przed rokiem. Najwyższy wzrost wydatków w stosunku do poprzedniego roku zaobserwowano u przyjeżdżających z Ukrainy (o 3,9%) i z Czech (o 3,4%). Największy spadek wydatków w stosunku do poprzedniego roku odnotowano u nierezydentów z Rosji (o 62,8%) i Białorusi (o 25,0%).

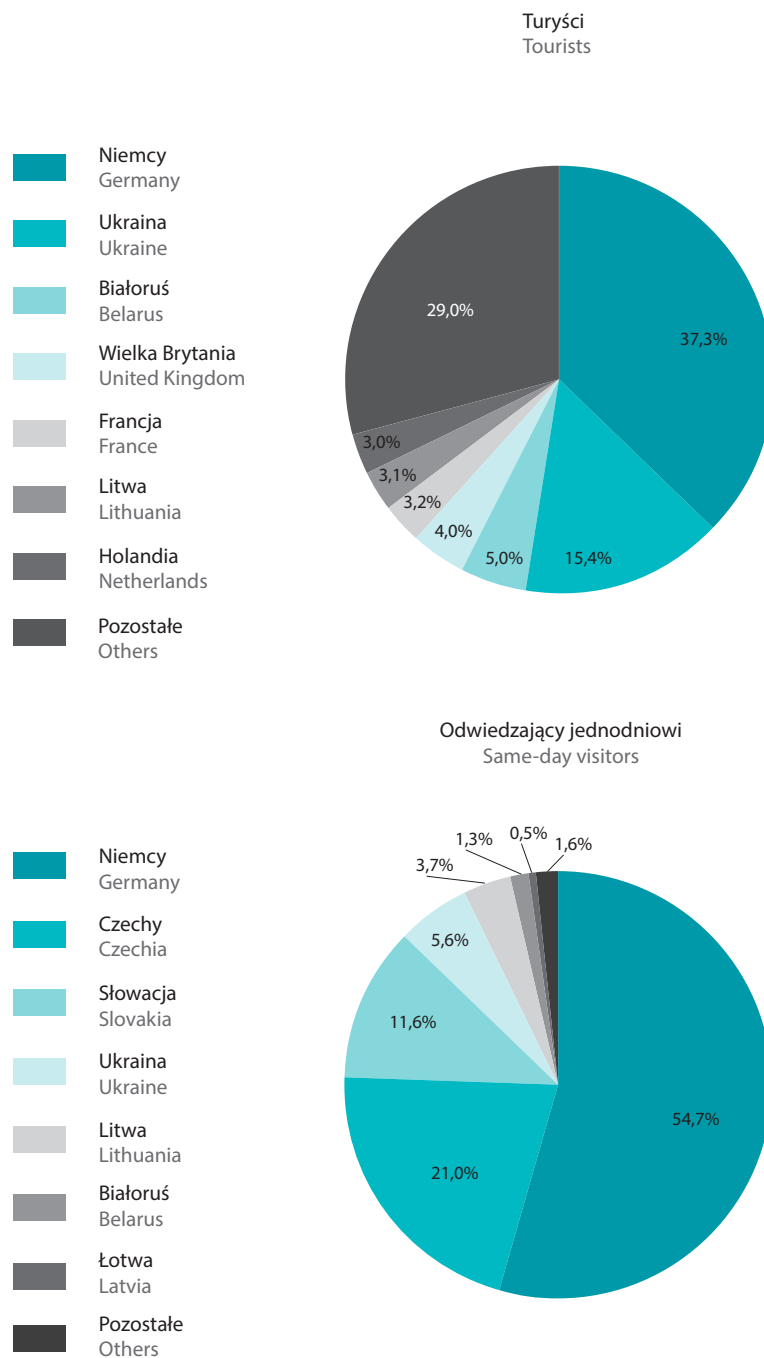
Wykres 35. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) w związku z podróżami do Polski w 2021 r.

Chart 35. Tourism expenditure of non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2021

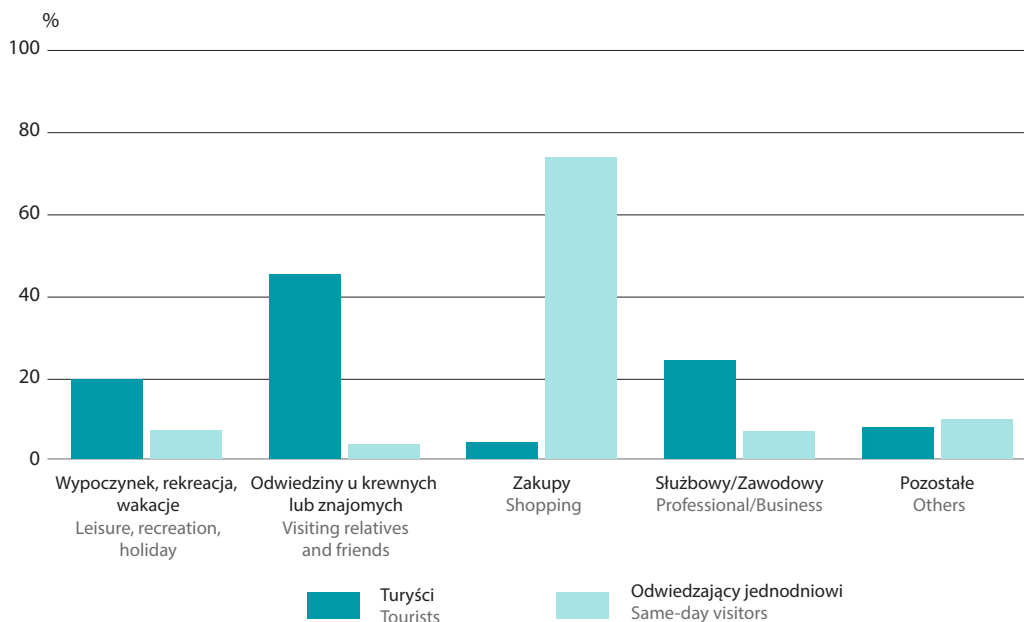

W grupie turystów najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 5,6 mld zł (36,0% ogółu wydatków turystów w 2021 r.), następnie z Ukrainy – 1,5 mld zł (9,7%), Stanów Zjednoczonych – 0,9 mld zł (5,5%) oraz Wielkiej Brytanii – 0,7 mld zł (4,5%). Wśród odwiedzających jednodniowych najwyższe wydatki w związku z podróżą do Polski również ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 6,9 mld zł (52,5% ogółu wydatków odwiedzających jednodniowych w 2021 r.), następnie z Czech – 2,4 mld zł (18,3%), Słowacji – 1,5 mld zł (11,7%), Ukrainy – 1,1 mld zł (8,2%) oraz Litwy – 0,6 mld zł (4,2%).

Wykres 36. Podróże nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2021 r.
Chart 36. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2021

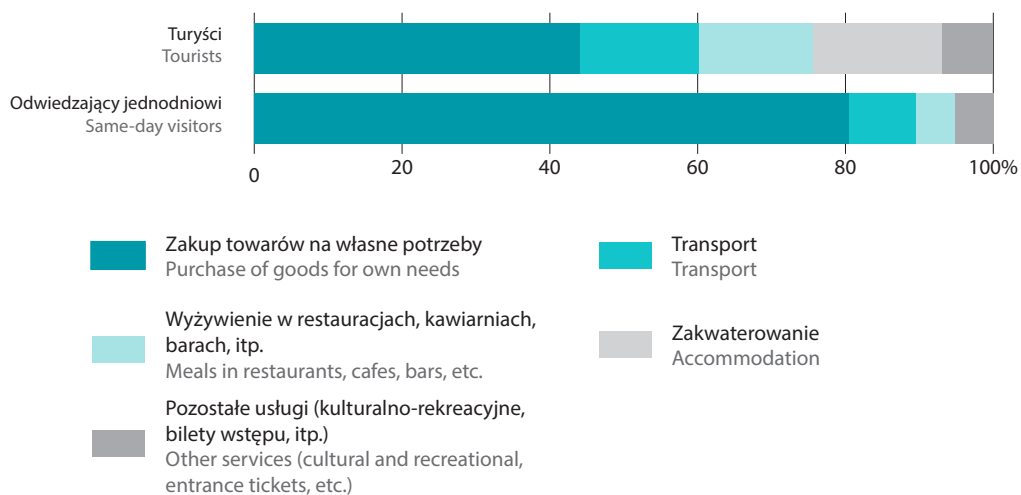
Wykres 37. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu w 2021 r.
Chart 37. Trips of non-residents to Poland by main purpose in 2021

Średnie wydatki poniesione przez turystę, w związku z podróżą do Polski, wyniosły 1591 zł (przed rokiem 1586 zł), a odwiedzającego jednodniowego wyniosły 319 zł (w 2020 r. 330 zł).

Wśród krajów sąsiadujących z Polską najwyższe przeciętne wydatki na osobę ponieśli turyści z Niemiec – 1535 zł, natomiast najniższe turyści z Czech – 851 zł na osobę. W przypadku odwiedzających jednodniowych najwyższe przeciętne wydatki na osobę ponieśli Białorusini – 645 zł, natomiast najniższe, podobnie jak w przypadku turystów, Czeši – 278 zł na osobę.

Wykres 38. Wydatki nierezydentów związane z podróżami poniesione w czasie pobytu w Polsce w 2021 r.
Chart 38. Tourism expenditures of non-residents incurred during their stay in Poland in 2021

Rozdział 6

Chapter 6

Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego

Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods

W celu scharakteryzowania ruchu turystycznego na terenie województw wykorzystano algorytm AGNES (Agglomerative Nesting) służący hierarchicznemu grupowaniu obiektów podobnych (Kaufman i Rousseeuw, 1990⁷). Algorytm opiera się na wyborze metryki między obiektami oraz na wyborze metody obliczania odległości pomiędzy klastrami. Do wyboru metody obliczania odległości pomiędzy klastrami użyto wskaźnika korelacji kofenetycznej (Sokal, R. R., Rohlf, F. J., 1962⁸). Optymalną liczbę klastrow wybrano, wykorzystując indeks Dunna oraz indeks Daviesa-Bouldina. W pierwszym etapie procesu każde województwo stanowiło osobny klastrow. Następnie województwa posiadające najbardziej zbliżone wartości cech były łączone w nowe klastry. Proces ten był kontynuowany aż do scalenia dwóch ostatnich klastrow. Do obliczenia odległości między klastrami wykorzystano metrykę Euklidesową oraz metodę pełnego wiązania.

Do charakterystyki ruchu turystycznego wybrano pięć wskaźników dotyczących 2021 roku:

- turyści korzystający z obiektów noclegowych na 1000 ludności⁹,
- średnia długość pobytu turysty w obiekcie noclegowym⁹,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych⁹,
- liczba wizyt¹⁰ wielodniowych mieszkańców Polski uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania na 1000 ludności,
- szacunkowa liczba wizyt jednodniowych mieszkańców Polski na 1000 ludności.

Ze względu na różne zakresy zmienności cech, w celu zapewnienia porównywalności pomiędzy wskaźnikami, dokonano ich standaryzacji. Województwa zostały podzielone na cztery klastry według poziomu natężenia ruchu turystycznego. Wyniki grupowania przedstawia dendrogram (wykres 39).

Do pierwszego klastra zaliczono województwa zachodniopomorskie i pomorskie, które charakteryzowały się największą liczbą turystów korzystających z noclegów w obiektach turystycznych w przeliczeniu na 1000 ludności (odpowiednio 1456,9 i 1010,6), najdłuższym średnim czasem pobytu turystów (odpowiednio 4,9 i 4,4 nocy) oraz największą liczbą podróży turystów (odpowiednio 1216 i 1203) i wizyt jednodniowych (543 i 644).

W drugim klastrze znalazły się: lubelskie, małopolskie, mazowieckie i warmińsko-mazurskie. Województwa te charakteryzowały się wysoką liczbą wizyt wielodniowych mieszkańców Polski, uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania (średnio 881,4 wizyt w przeliczeniu na 1000 ludności), wysoką liczbą turystów korzystających z noclegów w obiektach noclegowych (średnio 631,1 turystów w przeliczeniu na 1000 ludności) oraz wysoką średnią wizyt jednodniowych mieszkańców Polski wynoszącą 598 wizyt na 1000 ludności.

⁷Kaufman, L., Rousseeuw P. J. 1990. Agglomerative nesting (program AGNES) in finding groups in data: an introduction to cluster analysis. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ. Wiley Online Library: 199–252.

⁸Sokal R.R., Rohlf F.J. 1962. The Comparison of Dendrograms by Objective Methods. Taxon, Vol. 11, No. 2: 33–40.

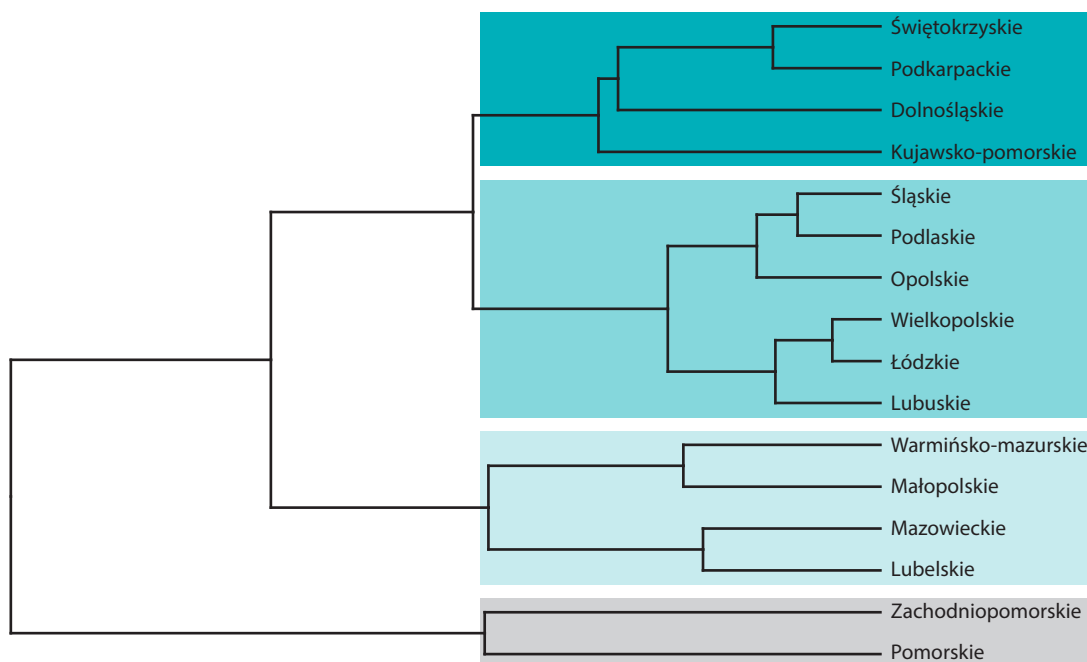
⁹Dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

¹⁰Pojęcie „wizyta” oznacza, że podczas jednej podróży odwiedzono więcej niż jedno województwo.

Trzeci klaster utworzyły województwa: lubuskie, łódzkie, opolskie, podlaskie, śląskie i wielkopolskie, w których odnotowano najniższą wartość wskaźnika dla wizyt wielodniowych, uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania ze średnią 451,9 oraz niską wartość wskaźnika wizyt jednodniowych wynoszącego średnio 444,6 wizyt w przeliczeniu na 1000 ludności. Województwa tworzące trzeci klaster charakteryzowały się również najniższą średnią liczbą turystów korzystających z obiektów noclegowych, która wyniosła 358,1 turystów w przeliczeniu na 1000 ludności.

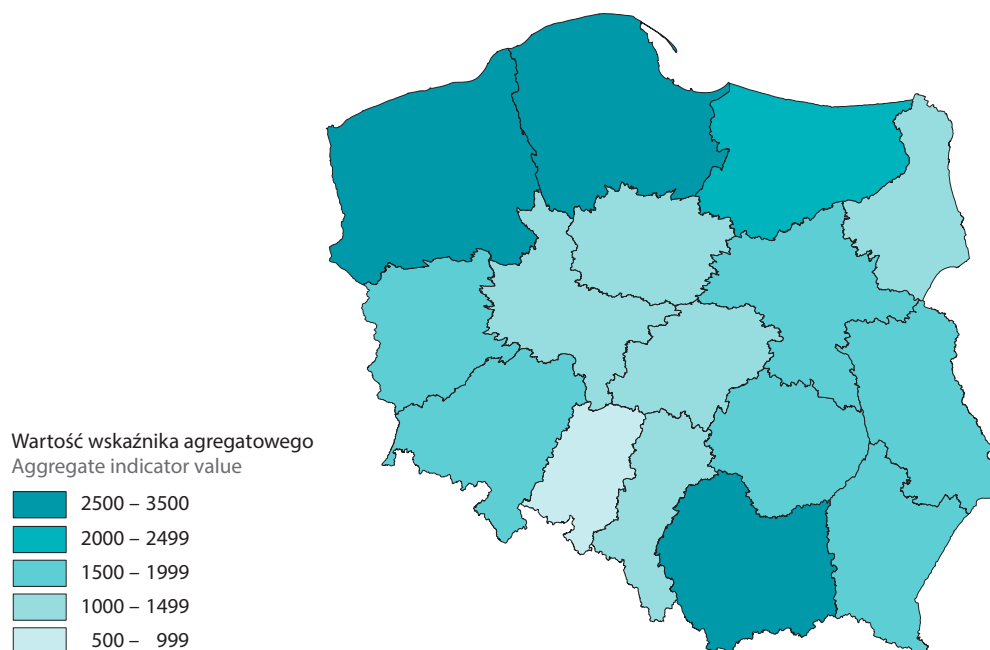
Województwa: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie i świętokrzyskie, które tworzyły czwarty klaster, charakteryzowały się niższą średnią liczbą turystów korzystających z obiektów noclegowych niż średnia krajowa – 506,3 w przeliczeniu na 1000 ludności (dla kraju 581,7), a jednocześnie wyższą średnią długością pobytu, która wynosiła 3 noce (dla kraju 2,8).

Wykres 39. Klasyfikacja ruchu turystycznego w 2021 r.
Chart 39. Clusters of tourist traffic in 2021

W celu syntetycznego ujęcia natężenia ruchu turystycznego zbudowano wskaźnik agregatowy będący sumą liczby wizyt jednodniowych i wizyt wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania oraz liczby turystów korzystających z bazy noclegowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wyniki zostały zwizualizowane w postaci kartogramu anamorficznego, w którym powierzchnia jednostek terytorialnych zależy od nadanej im wagi. Im większa jest waga, tym większa powierzchniowo staje się jednostka terytorialna. Algorytm zachowuje lokalizację jednostek terytorialnych, jak i ich przybliżony kształt. Kartogram wykonano, stosując algorytm opisany w pracy Dougenik, Chrisman, Niemeyer (1985) 10 zaimplementowany w pakiecie „cartogram” w języku R.

Mapa 16. Natężenie ruchu turystycznego w 2021 r.
 Map 16. Tourist traffic volume in 2021

W 2021 r. województwa: zachodniopomorskie, pomorskie i małopolskie charakteryzowały się największym wskaźnikiem natężenia ruchu turystycznego. Wysokie wartości wskaźnika odnotowano również w województwie warmińsko-mazurskim. Najmniejszym natężeniem ruchu turystycznego charakteryzowało się województwo opolskie.

Rozdział 7

Chapter 7

Ruch graniczny

Border traffic

Dane dotyczące ruchu granicznego zostały oszacowane na podstawie wyników badania statystyki publicznej: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Do opracowania wyników zostały także wykorzystane dane portów morskich i lotniczych oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące międzynarodowego ruchu pasażerskiego, jak również dane Komendy Głównej Straży Granicznej w zakresie ruchu na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen na terenie Polski. W przypadku granicy lądowej wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski stanowią odcinki granicy Polski z: Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą, natomiast zewnętrzną – granica z Rosją, Białorusią i Ukrainą.

W 2021 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 193,3 mln i wzrosła w porównaniu z 2020 r. o 5,3%. Liczba przekroczeń cudzoziemców („do” i „z” Polski) wyniosła 107,7 mln (wzrost o 3,2%), co stanowiło 55,7% ogółu liczby przekroczeń, natomiast liczba przekroczeń mieszkańców Polski wyniosła 85,6 mln (wzrost o 8,0%).

Wykres 40. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2021 r.

Chart 40. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by border sections in 2021

Granica:

Border:

----- lądowa z:

land border with:

Niemcami
Germany

Czechami
Czechia

Słowacją
Slovakia

Ukrainą
Ukraine

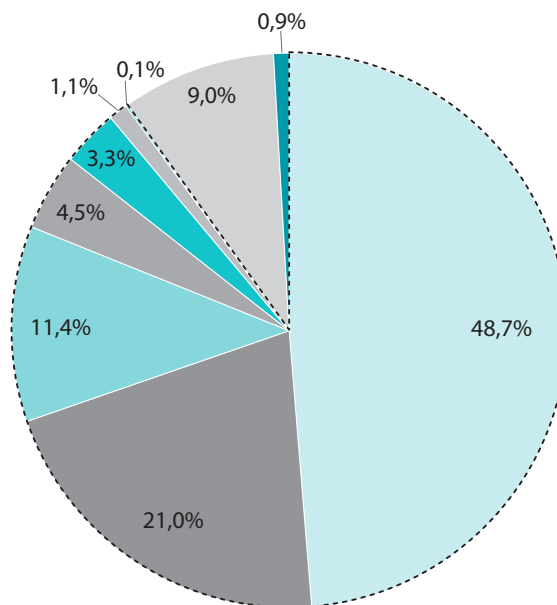
Litwą
Lithuania

Białorusią
Belarus

Rosją
Russia

na lotniskach
at airports

morska
sea

Ruch graniczny na granicy lądowej (łącznie cudzoziemców i Polaków) wyniósł 174,2 mln i stanowił 90,1% ogółu przekroczeń granicy, z tego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej – 84,3% (163,0 mln), a na zewnętrznej – 5,8% (11,1 mln). Na lotniskach odnotowano 17,4 mln przekroczeń (9,0% ruchu ogółem), natomiast na granicy morskiej – 1,8 mln (mniej niż 1% ogółu przekroczeń).

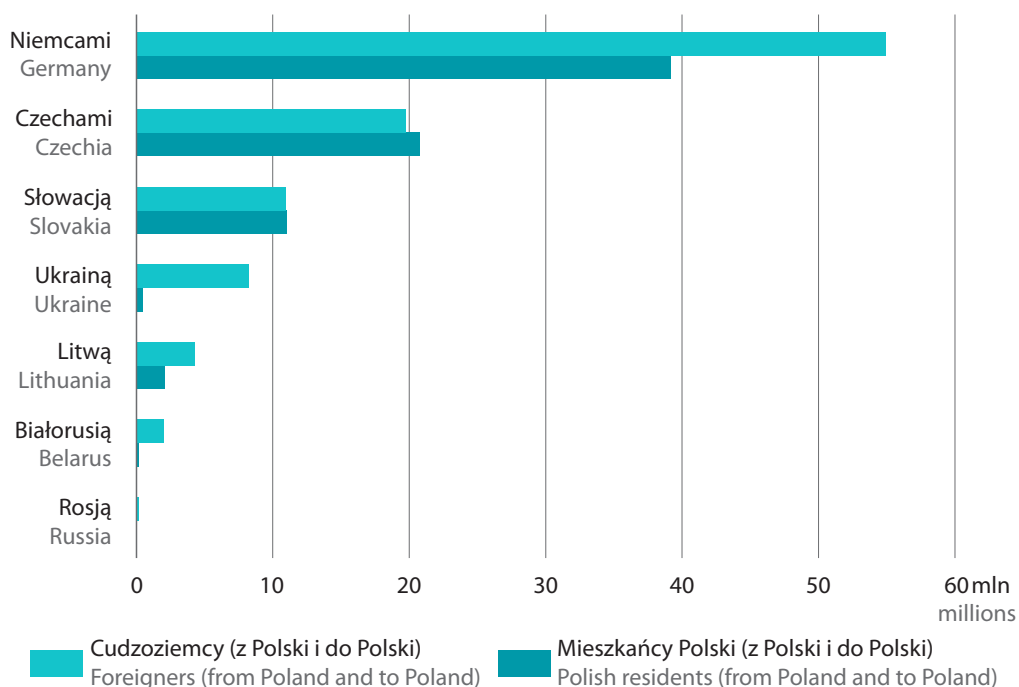
Tablica 18. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2021 r.
Table 18. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Granica Border		
		lądowa land	na lotniskach at airports	morska sea
w tys. in thousand				
Ogółem Total	193 310,9	174 180,8	17 365,7	1 764,4
Poza strefą Schengen non-Schengen	19 441,6	11 144,5	8 179,6	117,5
Schengen Schengen	173 869,3	163 036,4	9 186,1	1 646,9
w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Poza strefą Schengen non-Schengen	10,1	6,4	47,1	6,7
Schengen Schengen	89,9	93,6	52,9	93,3

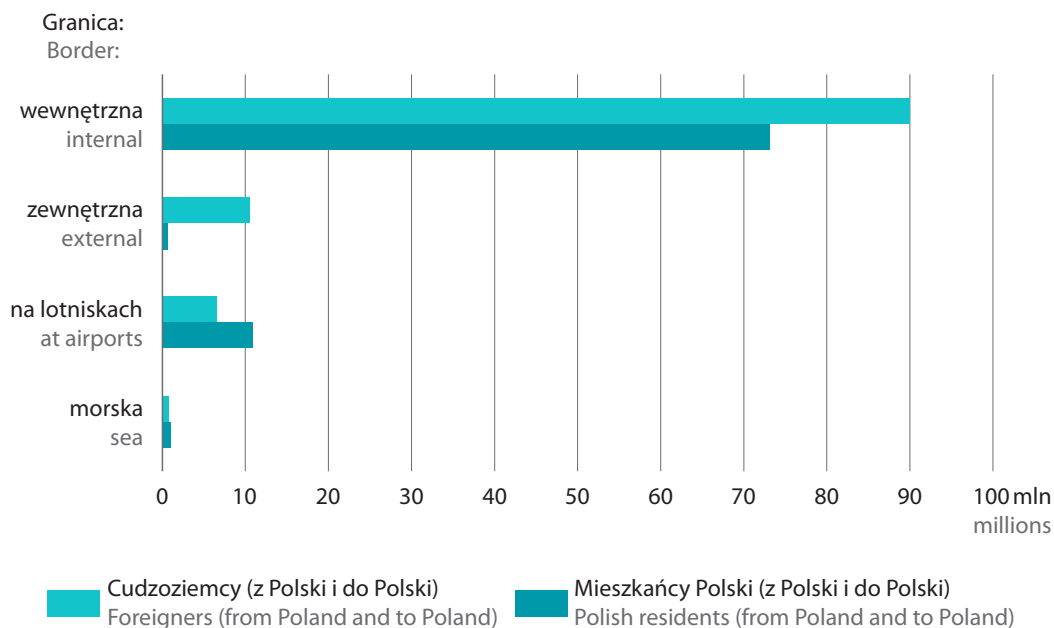
Na większości odcinków granicy lądowej dominowały przekroczenia cudzoziemców – na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski udział ten wyniósł 93,9%, a na wewnętrznej – 55,2%. Jedynie na granicy polsko-słowackiej zaobserwowano zbliżony udział przekroczeń granicy przez mieszkańców Polski i cudzoziemców (odpowiednio 50,1% i 49,9%). W przypadku granic na lotniskach oraz w portach morskich większy był udział przekroczeń mieszkańców Polski (odpowiednio 62,4% i 57,9%).

Wykres 41. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2021 r.
Chart 41. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2021

Granica z:
Border with:

Wykres 42. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granicy w 2021 r.
Chart 42. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2021

W porównaniu z 2020 r. największy wzrost ruchu granicznego wystąpił na lotniskach – o 32,3% (łącznie cudzoziemców i Polaków). Na wewnętrznej granicy lądowej UE na terenie Polski liczba przekroczeń była wyższa niż przed rokiem o 3,6%, a w portach morskich o 13,6%.

Największe natężenie ruchu odnotowano w 3 kwartale – 62,3 mln (łącznie cudzoziemców i Polaków), co stanowiło 32,2% ruchu w 2021 r., najmniejsze zaś w 1 kwartale – 35,3 mln (18,3% ruchu ogółem).

7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border

W 2021 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z: Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 163,0 mln osób i było to o 3,6% więcej niż w 2020 r. W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 81,9 mln osób (o 3,2% więcej niż przed rokiem), natomiast w kierunku „z Polski” – 81,2 mln osób (o 4,0% więcej niż przed rokiem). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym wyniósł 44,8% („do” i „z” Polski), natomiast cudzoziemców – 55,2% („do” i „z” Polski). Najwięcej przekroczeń odnotowano w 3 kwartale – 49,8 mln (30,5% ruchu granicznego na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), a najmniej – w 1 kwartale – 31,9 mln (19,6%).

Tablica 19. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2021 r.

Table 19. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2021

Kwartały Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
	w tys. in thousand				
1 kw. Q1	31 927,6	6 962,8	7 398,1	8 817,8	8 748,9
2 kw. Q2	38 787,8	8 282,2	8 513,1	10 947,2	11 045,3
3 kw. Q3	49 777,1	10 978,2	11 172,3	13 895,8	13 730,8
4 kw. Q4	42 543,8	9 990,4	9 775,5	11 354,0	11 423,8
1–4 kw. Q1–4	163 036,4	36 213,7	36 859,1	45 014,8	44 948,8

W 2021 r. najwięcej osób przekraczało granicę lądową Polski z Niemcami (57,8% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), następnie granicę z Czechami (24,9%), Słowacją (13,5%), a najmniej z Litwą (3,9%). Struktura przekroczeń według poszczególnych odcinków granic w 2021 r. była podobna do poprzedniego roku.

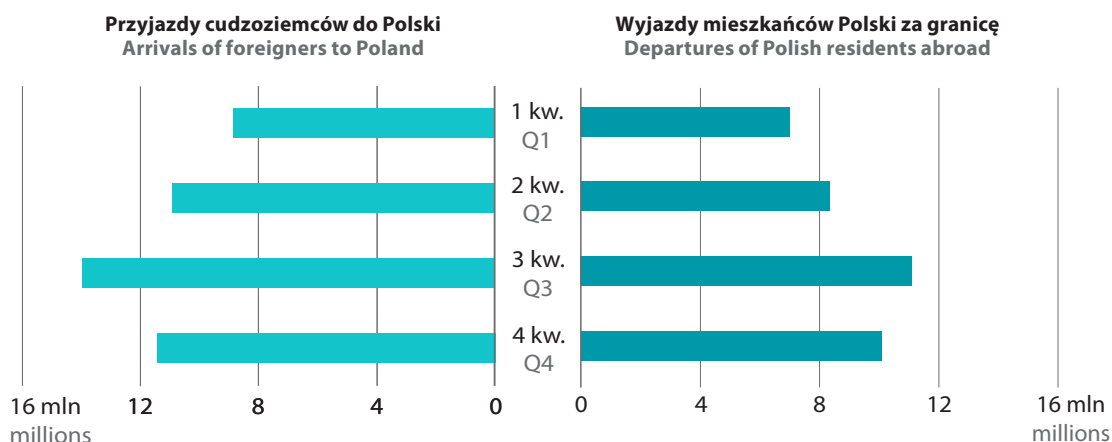
Tablica 20. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2021 r.

Table 20. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2021

Granica Border	Kwartały Quarters				
	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousand				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	31 927,6	38 787,8	49 777,1	42 543,8	163 036,4
Niemcy Germany	17 781,7	22 832,2	29 194,8	24 357,9	94 166,6
Czechy Czechia	8 680,6	9 004,9	12 397,9	10 471,8	40 555,1
Słowacja Slovakia	4 301,4	5 379,0	6 377,1	5 927,5	21 985,0
Litwa Lithuania	1 163,8	1 571,8	1 807,3	1 786,7	6 329,7

Wykres 43. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.

Chart 43. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2021

Przez granicę lądową Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej do Polski przyjechało w 2021 r. 45,0 mln cudzoziemców i było to o 2,1% więcej niż w 2020 r. Liczba ta obejmuje osoby, które spędziły w Polsce kilka godzin (odwiedzający jednodniowi), jak i osoby, które pozostały w naszym kraju przynajmniej przez jedną noc (turyści). Najwięcej cudzoziemców w 2021 r. przyjechało do Polski w 3 kwartale – 13,9 mln osób, co stanowiło 30,9% ogółu przyjazdów w ciągu roku (w 2020 r. 14,2 mln – 32,1%). Najmniej cudzoziemców przyjechało w 1 kwartale – 8,8 mln osób, co stanowiło 19,6% ogółu przyjazdów (w 2020 r. 12,7 mln – 28,9%).

Tablica 21. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.

Table 21. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2021

Granica Border	Kwartały Quarters				
	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousand				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	8 817,8	10 947,2	13 895,8	11 354,0	45 014,8
Niemcy Germany	5 076,3	7 040,7	8 674,6	6 644,2	27 435,8
Czechy Czechia	2 220,3	2 142,8	2 974,0	2 656,5	9 993,6
Słowacja Slovakia	1 139,2	1 211,2	1 620,1	1 443,6	5 414,1
Litwa Lithuania	382,1	552,5	627,0	609,7	2 171,3

W 2021 r. przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej wyjechało 36,2 mln mieszkańców Polski i było to o 6,0% więcej niż w 2020 r. Najwięcej wyjazdów odnotowano w 3 kwartale – 11,0 mln, co stanowiło 30,3% wyjazdów mieszkańców Polski w ciągu 2021 r., a najmniej w 1 kwartale – 7,0 mln, co stanowiło 19,2% ogółu wyjazdów (w 2020 r. 9,0 mln – 26,5%).

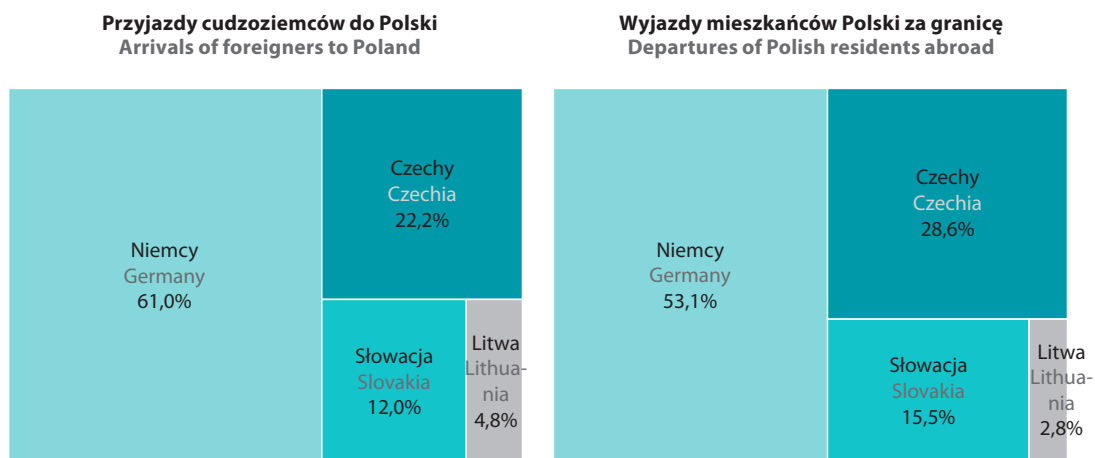
Tablica 22. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2021 r.

Table 22. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2021

Granica Border	Kwartały Quarters				
	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousand				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	6 962,8	8 282,2	10 978,2	9 990,4	36 213,7
Niemcy Germany	3 578,2	4 319,2	5 836,9	5 493,9	19 228,3
Czechy Czechia	2 136,0	2 276,4	3 266,4	2 666,5	10 345,3
Słowacja Slovakia	1 049,2	1 451,6	1 593,5	1 537,0	5 631,3
Litwa Lithuania	199,3	235,0	281,5	293,0	1 008,8

Wykres 44. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2021 r.

Chart 44. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with neighbouring European Union countries in 2021

Ruch graniczny na lotniskach ukształtował się w 2021 r. na poziomie 17,4 mln przekroczeń i było to o 32,3% więcej niż w poprzednim roku (w kierunku „z” i „do” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 10,8 mln, co stanowiło 62,4% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy (o 38,7% więcej niż w 2020 r.). W 2021 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 6,5 mln cudzoziemców (o 22,9% więcej niż w poprzednim roku). Najwięcej mieszkańców Polski (5,6 mln), jak również cudzoziemców (3,0 mln) przekroczyło granicę na lotniskach w 3 kwartały, co stanowiło odpowiednio 51,8% przekroczeń granicy przez rezydentów i 45,7% przekroczeń granicy przez cudzoziemców w 2021 r. Najmniej przekroczeń granicy na lotniskach wystąpiło w 1 kwartale – 0,6 mln mieszkańców Polski i 0,4 mln cudzoziemców (odpowiednio 5,8% i 5,7%).

Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2021 r.^a
Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2021^a

Kwartaly Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
1 kw. Q1	1 006,7	331,5	299,5	198,1	177,5
2 kw. Q2	2 333,3	776,2	660,7	471,7	424,8
3 kw. Q3	8 599,7	2 971,0	2 643,4	1 525,6	1 459,6
4 kw. Q4	5 425,9	1 646,9	1 501,8	1 207,2	1 070,0
1–4 kw. Q1–4	17 365,7	5 725,7	5 105,4	3 402,6	3 131,9

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
 a Including crossings registered by the Border Guard.

W 2021 r. na granicy morskiej (w kierunku „z” i „do” Polski) odnotowano 1,8 mln przekroczeń i było to o 13,6% więcej niż w 2020 r. Liczba przekroczeń tego odcinka granicy przez mieszkańców Polski wyniosła 1,0 mln (o 14,7% więcej niż w 2020 r.), co stanowiło 57,9% ogółu przekroczeń na granicy morskiej. Granicę morską w 2021 r. przekroczyło 0,7 mln cudzoziemców, o 12,0% więcej niż w poprzednim roku. Wśród mieszkańców Polski jak i cudzoziemców największy ruch zaobserwowano w 3 kwartale. Wyniósł on odpowiednio 0,4 mln (35,4% przekroczeń rezydentów) i 0,3 mln (38,9% przekroczeń cudzoziemców).

Tablica 24. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2021 r.^a
Table 24. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2021^a

Kwartaly Quarters	Ogółem Total	Przekroczenia granicy Polski przez: Crossings of the Polish border by:			
		mieszkańców Polski (rezydentów) Polish citizens (residents)		cudzoziemców (nierezydentów) foreigners (non-residents)	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
1 kw. Q1	317,8	113,1	91,5	50,8	62,3
2 kw. Q2	387,3	92,4	105,0	87,8	102,1
3 kw. Q3	650,4	181,3	180,1	138,9	150,1
4 kw. Q4	409,0	119,6	137,8	90,6	61,0
1–4 kw. Q1–4	1764,4	506,5	514,4	368,1	375,5

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
 a Including crossings registered by the Border Guard.

7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area

W związku z przystąpieniem Polski w dniu 21 grudnia 2007 roku do strefy Schengen – obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz zniesieniem z dniem 30 marca 2008 roku kontroli na lotniczych przejściach granicznych, Straż Graniczna obecnie rejestruje ruch osób i środków transportu tylko na tych granicach Polski, które są jednocześnie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej, a na granicach pomiędzy państwami członkowskimi tylko w okresie czasowego przywrócenia kontroli granicznej. Dane za 2021 rok prezentowane na wykresach obejmują ruch graniczny na zewnętrznej granicy UE oraz strefy Schengen, tj. na odcinkach granicy z Rosją, Białorusią, Ukrainą oraz częściowo na przejściach lotniczych i morskich. Dane o ruchu na granicy morskiej i lotniczej zgodnie z ustaleniami układu z Schengen, nie obejmują tzw. „lotów wewnętrznych”¹¹ i „regularnych wewnętrznych połączeń promowych”¹².

W dniach od 15 marca do 12 czerwca 2020 r., w związku z wystąpieniem poważnego zagrożenia dla zdrowia publicznego wywołanego koronawirusem SARS-CoV-2 powodującym chorobę COVID-19, przywrócono tymczasowo kontrolę graniczną osób przekraczających lądową granicę państwową oraz w portach morskich i lotniczych stanowiącą granicę wewnętrzną Unii Europejskiej na terenie Polski. Dane Straży Granicznej o przyjazdach i wyjazdach z Polski w tym okresie obejmują ruch graniczny na granicy Polski z krajami zarówno spoza strefy Schengen, jak i ze strefy Schengen.

Liczba dokonanych odpraw (przekroczeń granicy) cudzoziemców, jak i Polaków oznacza, że każda osoba jest liczona tyle razy, ile razy przekracza granicę.

Według danych Straży Granicznej¹³, w 2021 r. na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 19,4 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 12,9 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 66,4% ogółu przekroczeń. Ruch na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen odbywał się na 63 przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść lotniczych – 22 (w tym 8 przejść z udziałem poniżej 1000 przekroczeń granicy w ciągu roku), następnie drogowych i morskich – po 16 (w tym 2 przejścia drogowe i 9 przejść w portach morskich z udziałem poniżej 1000 przekroczeń granicy w ciągu roku) oraz kolejowych – 9. W 2021 r. Straż Graniczna nie odnotowała odpraw na rzecznych przejściach granicznych. W stosunku do 2020 r. spadła o 3 liczba przejść drogowych i o 1 liczba przejść w portach morskich, natomiast nie zmieniła się liczba przejść kolejowych i na lotniskach. Największą liczbę odpraw (11,0 mln) zanotowano na przejściach drogowych, które stanowiły 56,7% ogółu odpraw na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen. Następne w kolejności były przejścia na lotniskach – 42,1% (8,2 mln). Odprawy na granicznych przejściach kolejowych stanowiły 0,7%, a w portach morskich – 0,6% (po 0,1 mln).

¹¹ „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium państwa członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

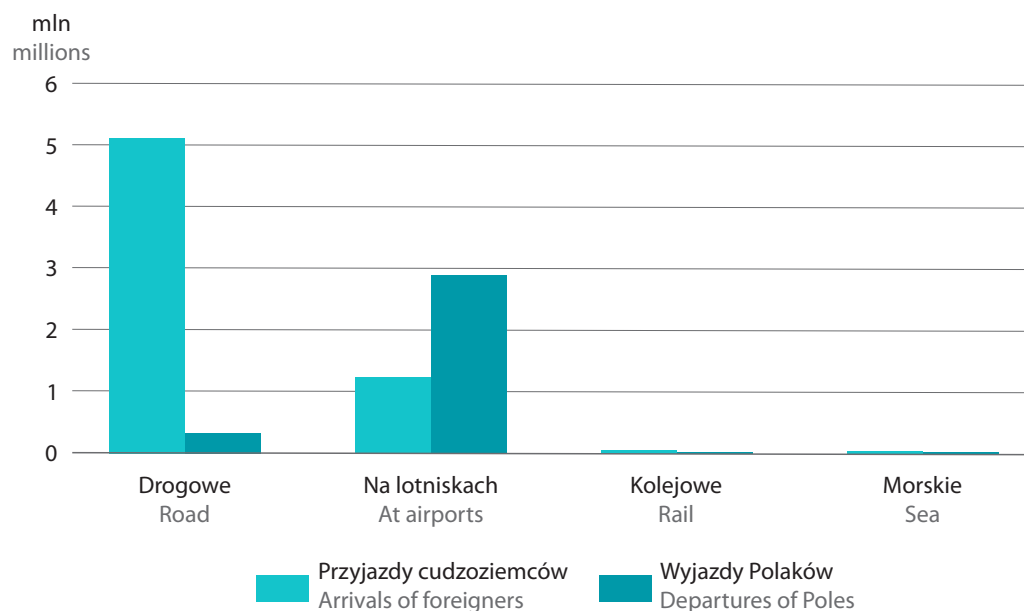
¹² „Regularne wewnętrzne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe między dwoma tymi samymi portami, lub większą ich liczbą, usytuowanymi na terytorium państw członkowskich, bez zawijania do jakichkolwiek portów poza terytorium państw członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

¹³ Od 2011 roku dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

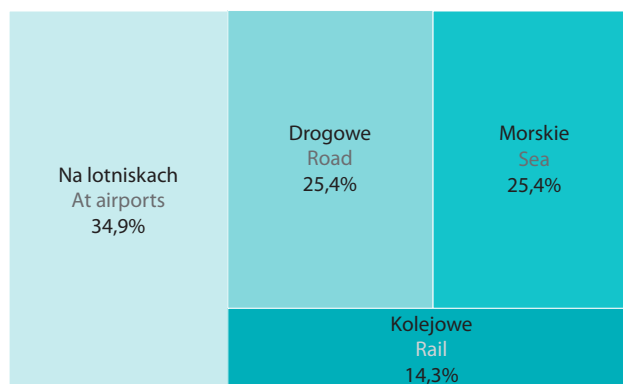
Tablica 25. Ruch graniczny poza strefą Schengen według rodzaju przejść w 2021 r.
Table 25. Border traffic outside the Schengen area by type of crossing in 2021

Wyszczególnienie Specification	Przekroczenia granicy Crossings of the border					
	ogółem w tys. total in thousand	2020 = 100	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
			w tys. in thousand			
Ogółem Total	19 441,6	108,0	3 261,6	3 278,2	6 457,4	6 444,3
Drogowe Road	11 015,7	97,7	325,3	319,4	5 130,9	5 240,1
Kolejowe Rail	128,8	41,7	18,0	17,8	46,8	46,1
Morskie Sea	117,5	102,3	19,1	15,8	38,7	43,9
Na lotniskach At airports	8 179,6	129,9	2 899,2	2 925,2	1 241,0	1 114,1

Wykres 45. Przekroczenia granicy poza strefą Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2021 r.
Chart 45. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing points in 2021

Wykres 46. Przejścia graniczne według rodzajów w 2021 r.
Chart 46. Border crossings by type in 2021

Największy odsetek przejść granicznych na granicy zewnętrznej UE oraz strefy Schengen stanowiły przejścia na lotniskach – 34,9%, natomiast największy odsetek przekroczeń granicy zarejestrowano na przejściach drogowych – 56,7% ogółu przekroczeń rejestrowanych przez Straż Graniczną.

Na wschodniej granicy Polski (bez Litwy), będącej równocześnie zewnętrzną lądową granicą Unii Europejskiej, w 2021 r. odnotowano 11,1 mln odpraw – spadek o 3,8% w porównaniu z poprzednim rokiem.

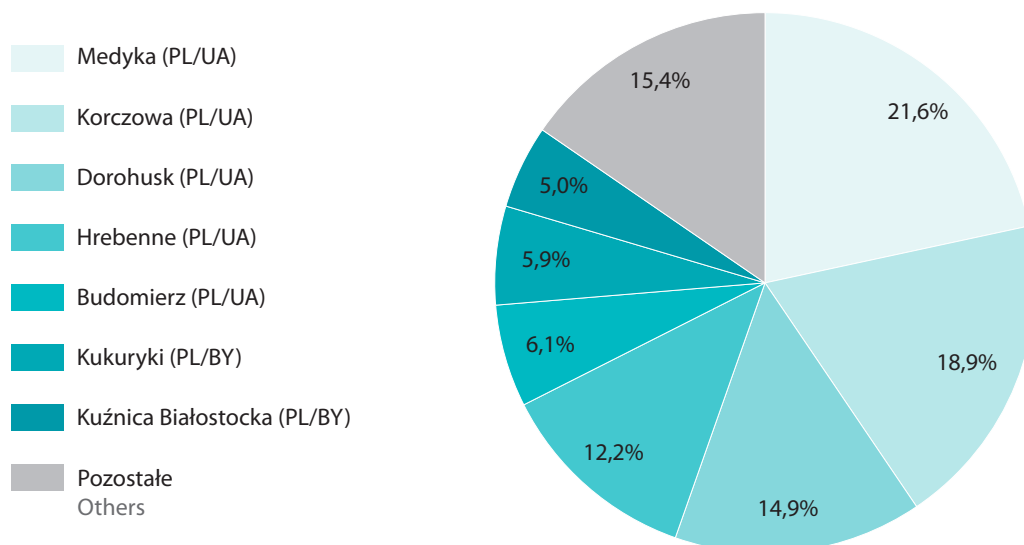
W 2021 r. ruch na zewnętrznej granicy lądowej UE, tj. przejścia drogowe i kolejowe stanowił 57,3% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen (pozostałe odprawy notowano na lotniskach i w portach morskich). Zanotowano spadek liczby odpraw na granicy z Rosją (o 68,5%) oraz na granicy z Białorusią (o 27,9%), a na granicy z Ukrainą odnotowano wzrost (o 11,6%). Najwięcej odpraw na zewnętrznej granicy lądowej UE dokonano na przejściach granicznych z Ukrainą – 78,3% ogółu odpraw.

Tablica 26. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej
Table 26. Border traffic at the external land border of the European Union

Granica Border	Liczba odpraw Number of checks	
	2020	2021
	w tys. in thousand	
Granica zewnętrzna UE EU's external border	11 587,0	11 144,5
Rosja Russia	743,5	234,3
Białoruś Belarus	3 024,1	2 180,1
Ukraina Ukraine	7 819,3	8 730,0

Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na przejściach drogowych i kolejowych w 2021 r.

Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area at road and rail border crossings in 2021

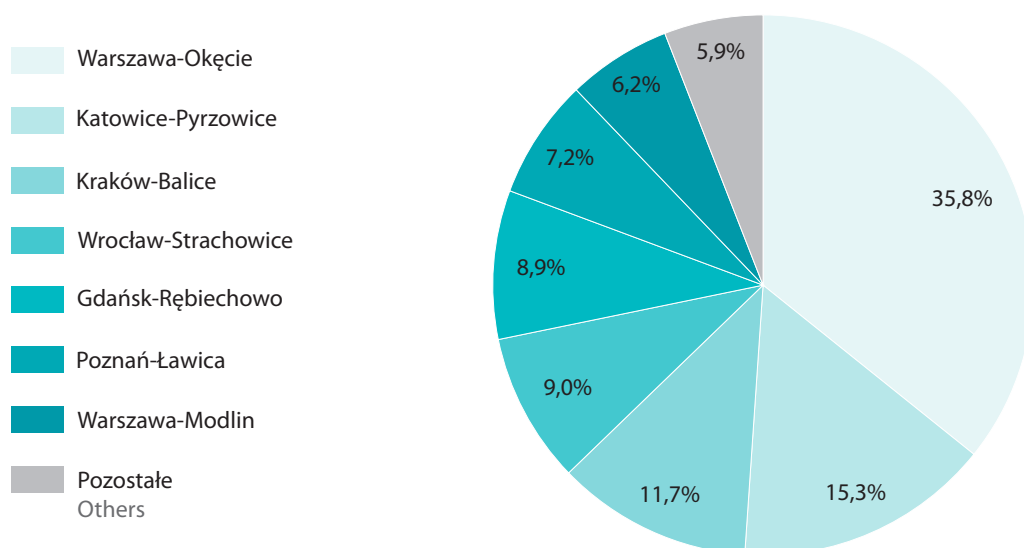

Pośród przejść lotniczych najwięcej przekroczeń granicy zewnętrznej odnotowano w następujących portach:

- Warszawa-Okęcie – 2,9 mln (wzrost o 40,9% w porównaniu z 2020 r.),
- Katowice-Pyrzowice – 1,3 mln (wzrost o 77,5%),
- Kraków-Balice – 1,0 mln (spadek o 10,4%),
- Wrocław-Strachowice – 0,7 mln (wzrost o 37,6%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 0,7 mln (wzrost o 23,5%),
- Poznań-Ławica – 0,6 mln (wzrost o 59,2%),
- Warszawa-Modlin – 0,5 mln (wzrost o 17,9%).

Wykres 48. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2021 r.

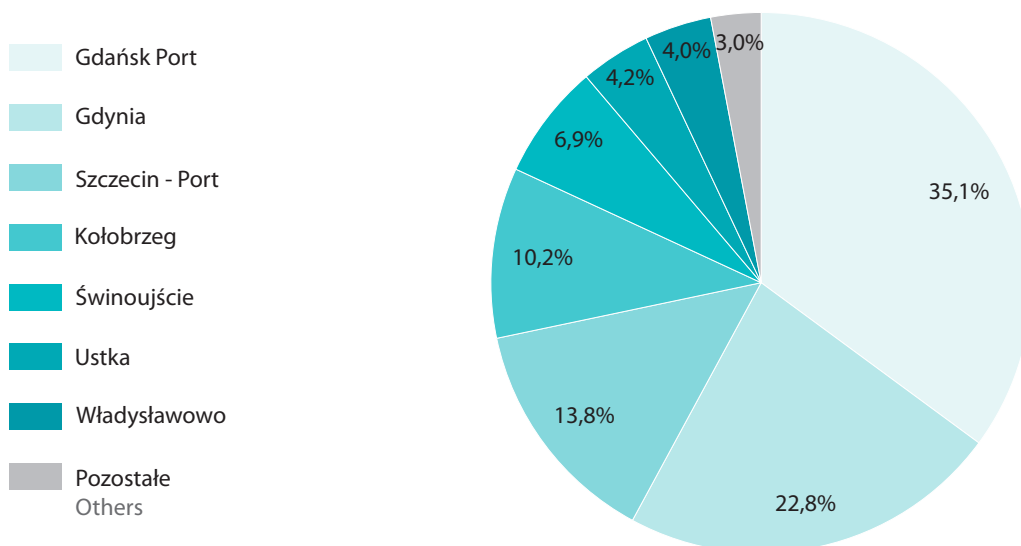
Chart 48. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2021

Największą liczbę przekroczeń granicy w podróżach poza strefę Schengen odnotowano kolejno dla następujących portów morskich:

- Gdańsk Port – 41,3 tys. (wzrost o 13,8% w porównaniu z 2020 r.),
- Gdynia – 26,8 tys. (wzrost o 11,1%),
- Szczecin Port – 16,2 tys. (spadek o 9,0%),
- Kołobrzeg – 12,0 tys. (spadek o 9,2%),
- Świnoujście – 8,1 tys. (wzrost o 30,3%),
- Ustka – 4,9 tys. (wzrost o 11,7%),
- Władysławowo – 4,7 tys. (spadek o 24,3%).

Wykres 49. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2021 r.
Chart 49. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2021

7.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen

7.2.1. Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na przejściach granicznych zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen w 2021 r. do Polski wjechało 6,5 mln cudzoziemców – wzrost o 4,3% w porównaniu z 2020 r. Liczba ta obejmuje zarówno osoby, które spędziły w Polsce zaledwie kilka godzin i są określane mianem odwiedzających jednodniowych, jak również turystów, którzy pozostali w naszym kraju przynajmniej na jedną noc.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen (lądowej, morskiej i na lotniskach) najliczniejszą grupę stanowili kolejno obywatele:

- Ukrainy – 4,3 mln (66,5% ogółu przyjazdów cudzoziemców, wzrost o 13,8% w stosunku do 2020 r.),
- Białorusi – 0,9 mln (13,4% ogółu, spadek o 22,3%),
- Wielkiej Brytanii – 0,2 mln (3,2% ogółu, spadek o 36,0%),
- Rosji – 0,2 mln (2,6% ogółu, spadek o 51,0%),
- Niemiec – 96,4 tys. (1,5% ogółu, wzrost o 52,9%),
- Gruzji – 87,5 tys. (1,4% ogółu, wzrost o 279,5%),
- Rumunii – 84,0 tys. (1,3% ogółu, wzrost o 47,6%).

Tablica 27. Przyjazdy cudzoziemców spoza strefy Schengen do Polski według granic w 2021 r.
Table 27. Arrivals of foreigners from outside the Schengen area to Poland by borders in 2021

Wyszczególnienie Specification	Przyjazdy cudzoziemców do Polski Arrivals of foreigners to Poland		
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage	
Przyjazdy ogółem Total arrivals	6457,4	100,0	.
Granica zewnętrzna UE ^a EU's external border ^a	5177,7	80,2	100,0
Rosja Russia	106,1	.	2,0
Białoruś Belarus	926,2	.	17,9
Ukraina Ukraine	4145,4	.	80,1
Granica morska Sea border	38,7	0,6	.
Lotniska Airports	1241,0	19,2	.

a Dotyczy przejść drogowych i kolejowych.
a It applies to road, rail crossings.

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 4,1 mln, co stanowiło 64,2% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców, następnie na lotniskach – 1,2 mln przyjazdów (19,2% ogółu). Na granicy z Białorusią zarejestrowano 0,9 mln (14,3% ogółu), na granicy z Rosją – 0,1 mln przyjazdów cudzoziemców (1,6% ogółu), a na granicy morskiej 38,7 tys. (0,6% ogółu) przyjazdów cudzoziemców przez granicę zewnętrzną Unii Europejskiej oraz strefy Schengen.

Przekraczający granicę z Ukrainą cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść w:

- Medyce – 1,2 mln przyjazdów (27,8% udziału na ukraińskim odcinku granicy),
- Korczowej – 1,1 mln (26,3%),
- Dorohusku – 0,7 mln (16,8%),
- Hrebennem – 0,6 mln (15,1%).

Na granicy z Białorusią najchętniej wybierano przejścia drogowe w:

- Kukurykach – 279,3 tys. (30,2% udziału na odcinku białoruskim),
- Kuźnicy Białostockiej – 245,2 tys. (26,5%),
- Terespolu – 230,1 tys. (24,8%),
- Bobrownikach – 1154,7 tys. (16,7%).

Na granicy z Rosją cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść granicznych:

- Grzechotki-Mamonowo II – 89,7 tys. osób (84,6% udziału tego przejścia w tym odcinku granicy),
- Bezdedy-Bagrationsk – 12,5 tys. (11,8%).

Cudzoziemcy przybywający do Polski samolotem najczęściej przekraczali granicę na lotnisku:

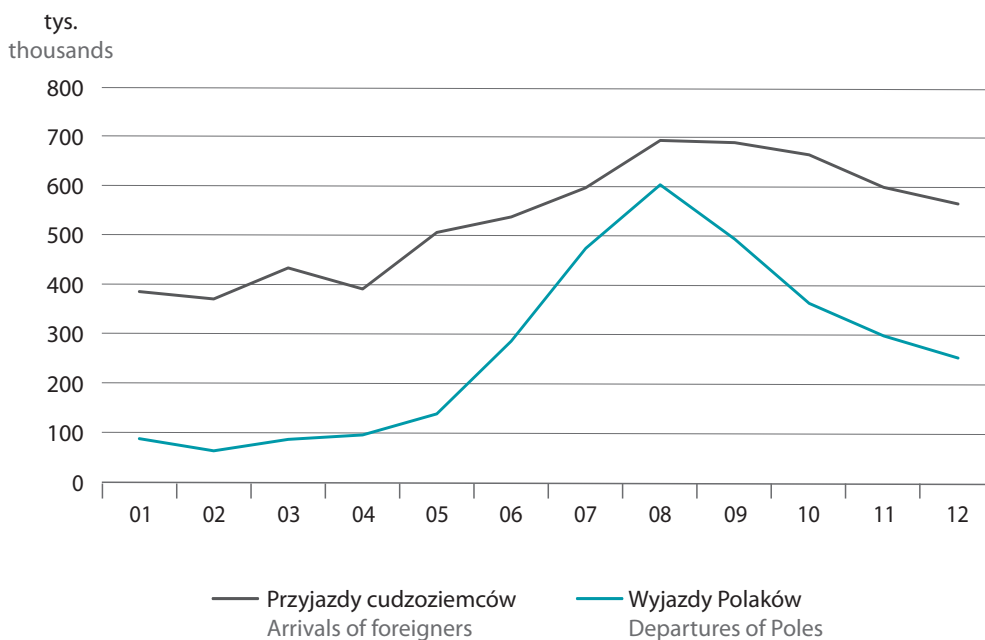
- Warszawa-Okęcie – 559,3 tys. (45,1% odpraw cudzoziemców dokonanych na lotniskach),
- Kraków-Balice – 201,8 tys. (16,3%),
- Wrocław-Strachowice – 112,7 tys. (9,1%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 100,0 tys. (8,1%),
- Katowice-Pyrzowice – 81,5 tys. (6,6%),
- Warszawa-Modlin – 77,8 tys. (6,3%),
- Poznań-Ławica – 67,9 tys. (5,5%).

Z przejść morskich najpopularniejsze wśród cudzoziemców były przejścia graniczne w:

- Gdańsku Porcie – 117,7 tys. (45,8% udziału odpraw cudzoziemców przybywających do Polski drogą morską),
- Gdyni – 10,7 tys. (27,6%),
- Szczecinie-Porcie – 6,5 tys. (16,7%).

Odwiedziny cudzoziemców najczęściej miały miejsce w sierpniu (695,1 tys. – 10,8% ruchu w ciągu roku), a także we wrześniu (690,9 tys. – 10,7%) oraz w październiku (666,0 tys. – 10,3%). Najmniej cudzoziemców przyjechało do Polski w 2021 r. w lutym – 373,7 tys., co stanowiło 5,8% przyjazdów cudzoziemców w ciągu roku.

Wykres 50. Ruch graniczny poza strefę Schengen w 2021 r.
Chart 50. Border traffic outside the Schengen area in 2021

7.2.2. Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen

7.2.2. Departures of Poles outside the Schengen area

W 2021 r. przez granicę zewnętrzną wyjechało 3,3 mln Polaków – wzrost o 22,5% w porównaniu z 2020 r. Porównując udział poszczególnych przejść granicznych w wyjazdach Polaków w latach 2020/2021, można zauważyć spadek udziału przejść drogowych o 9,4 p.proc. (2020 r. – 19,4%, 2021 r. – 10,0%), przejść kolejowych o 0,3 p.proc. (2020 r. – 0,9%, 2021 r. – 0,6%) oraz przejść w portach morskich o 0,2 p.proc. (2020 r. – 0,8%, 2021 r. – 0,6%). Wzrósł natomiast udział przejść lotniczych o 10,1 p.proc. (2020 r. – 78,8%, 2021 r. – 88,9%).

Tablica 28. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2021 r.
Table 28. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2021

Wyszczególnienie Specification	Wyjazdy Polaków za granicę Trips of Polish residents abroad		
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage	
Wyjazdy ogółem Total trips	3261,6	100,0	.
Granica zewnętrzna UE ^a EU's external border ^a	343,3	10,5	100,0
Rosja Russia	13,0	.	3,8
Białoruś Belarus	87,3	.	25,4
Ukraina Ukraine	243,1	.	70,8
Granica morska Sea border	19,1	0,6	.
Lotniska Airports	2899,2	88,9	.

^a Dotyczy przejść drogowych i kolejowych.
^a It applies to road, rail crossings.

Rejestrowane wyjazdy Polaków poza granicę zewnętrzną najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 2,9 mln osób (w 2020 r. – 2,1 mln) – 88,9% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystali oni z lotnisk:

- Warszawa-Okęcie – 948,0 tys. wylotów (32,7% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem),
- Katowice-Pyrzowice – 550,6 tys. (19,0%),
- Kraków-Balice – 277,9 tys. (9,6%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 265,3 tys. (9,2%),
- Wrocław-Strachowice – 253,8 tys. (8,8%),
- Poznań-Ławica – 228,4 tys. (7,9%),
- Warszawa-Modlin – 175,3 tys. (6,0%).

Na lądowym odcinku zewnętrznej granicy UE, a więc na przejściach drogowych i kolejowych zarejestrowano 0,3 mln wyjazdów obywateli polskich z kraju (10,5% ogółu wyjazdów Polaków). Pozostały odsetek wyjazdów obywateli naszego kraju stanowiły wyjazdy przez porty morskie 19,1 tys. (0,6% ogółu wszystkich wyjazdów).

Polacy wyjeżdżający z kraju przez przejścia drogowe i kolejowe najczęściej korzystali z przejść granicznych zlokalizowanych na granicy z Ukrainą – 243,1 tys. wyjazdów, tj. 7,5% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach. Przejścia, które zanotowały największą liczbę wyjazdów, to:

- Medyka – 72,7 tys. (29,9% udziału w wyjazdach przez granicę lądową z Ukrainą),
- Korczowa – 42,7 tys. (17,6%),
- Hrebenne – 40,5 tys. (16,7%),
- Dorohusk – 38,3 tys. (15,8%).

Następnym w kolejności był odcinek granicy z Białorusią, gdzie zarejestrowano 87,3 tys. wyjazdów, co stanowiło 2,7% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach obywateli naszego kraju, a największy ruch wyjazdowy zarejestrowano na przejściach drogowych w:

- Kukurykach – 29,5 tys. wyjazdów (33,8% udziału na białoruskim odcinku granicy),
- Kuźnicy Białostockiej – 23,4 tys. (26,8%),
- Terespolu – 13,6 tys. (15,6%).

Przejścia graniczne z Rosją przekroczyło tylko 13,0 tys. wyjeżdżających Polaków, co stanowiło 0,4% udziału odcinka rosyjskiego w całości wyjazdów Polaków. Największy strumień wyjazdów odnotowano na przejściu granicznym:

- Grzechotki-Mamonowo II – 7,3 tys. (56,3% udziału tego przejścia na rosyjskim odcinku granicy),
- Bezledy-Bagratiowski – 4,5 tys. (34,3%).

Najmniej Polaków udających się do krajów spoza strefy Schengen wybrało drogę morską – 19,1 tys. (0,6% udziału tego odcinka granicy w całości wyjazdów Polaków). Z przejść morskich najpopularniejsze wśród Polaków były porty w:

- Kołobrzegu – 6,7 tys. (35,2% odpraw Polaków podróżujących za granicę drogą morską),
- Władysławowie – 2,4 tys. (12,8%),
- Uście – 2,4 tys. (12,7%),
- Gdańsku Porcie – 2,2 tys. (11,5%).

Szczyt zagranicznych wyjazdów Polaków przypadał na miesiące letnie. Największa liczba Polaków wyjechała w ciągu trzech miesięcy, tj. w sierpniu – 18,5% wszystkich wyjazdów w ciągu roku (604,9 tys.), we wrześniu – 15,2% (494,7 tys.) oraz w lipcu – 14,6% (476,0 tys.). W pozostałych miesiącach liczba wyjazdów utrzymywała się na poziomie od 65,2 tys. (2,0%) w lutym do 364,4 tys. (11,2%) w październiku.

7.2.3. Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen

7.2.3. Border traffic of means of transport outside the Schengen area

Odprawy pojazdów kołowych dotyczą zewnętrznego odcinka granicy lądowej UE (granicy Polski z Rosją, Białorusią i Ukrainą), który nadal objęty jest kontrolą i rejestracją prowadzoną przez Straż Graniczną.

W 2021 r. dokonano 5,0 mln odpraw pojazdów kołowych wyjeżdżających lub wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, z czego 2,7 mln, tj. 54,1% dotyczyło samochodów osobowych, 2,1 mln – 42,9% samochodów ciężarowych, a 0,1 mln – 3,0% stanowiły odprawy autokarów i autobusów.

Na zewnętrznej granicy lądowej UE w 2021 r. liczba odpraw pojazdów w porównaniu z 2020 r. wzrosła o 7,1%. Na odcinku granicy z Ukrainą odnotowano wzrost o 34,6%, natomiast na odcinku z Białorusią i z Rosją odnotowano spadek odpowiednio o: 13,3% i 68,2%.

Najwięcej przekroczeń pojazdów kołowych zanotowano na odcinku granicy z Ukrainą 3,3 mln – 66,2% ogółu przekroczeń, następnie z Białorusią 1,5 mln – 31,1% i Rosją 0,1 mln – 2,6%.

Tablica 29. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) spoza strefy Schengen według granic w 2021 r.

Table 29. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) outside the Schengen area by borders in 2021

Granica Border	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
Granica zewnętrzna UE EU's external border	4972,7	526,7	470,4	1868,4	2107,2
Rosja Russia	130,6	11,0	10,7	55,8	53,1
Białoruś Belarus	1548,4	224,1	201,7	491,0	631,6
Ukraina Ukraine	3293,8	291,5	258,1	1321,7	1422,5

Na poszczególnych odcinkach zewnętrznej lądowej granicy UE udziały odpraw pojazdów kołowych obywateli Polski i cudzoziemców wynosiły odpowiednio:

- na granicy z Rosją: 16,6% Polacy i 83,4% cudzoziemcy,
- na granicy z Białorusią: 27,5% i 72,5%,
- na granicy z Ukrainą: 16,7% i 83,3%.

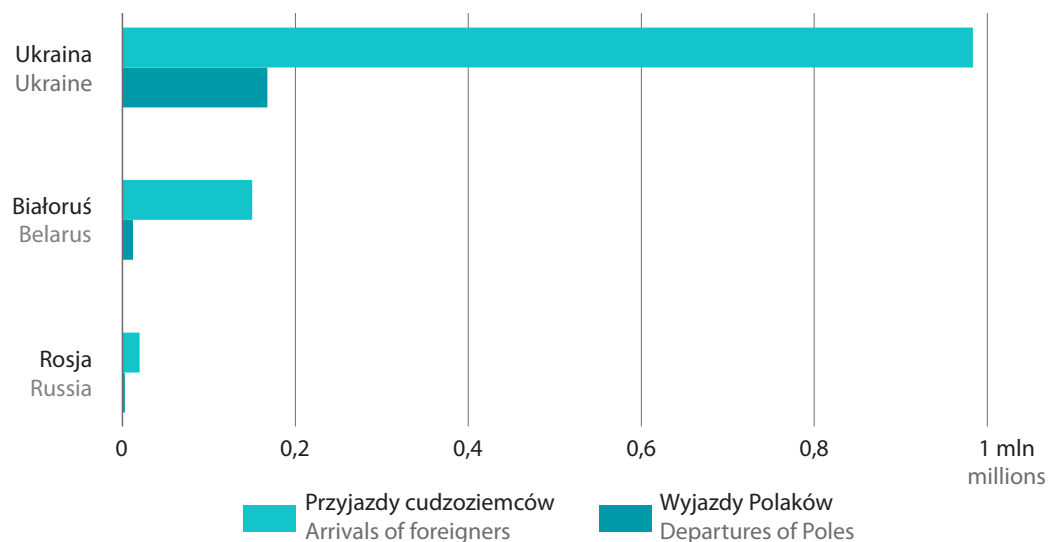
W 2021 r. liczba odpraw pojazdów osobowych wyniosła 2,7 mln i w porównaniu z 2020 r. wzrosła o 5,3%. Na odcinku granicy z Ukrainą wzrost wyniósł 49,0%, natomiast na odcinku granicy z Białorusią i Rosją odnotowano spadek odpowiednio o 51,4% i 85,7%.

Tablica 30. Odprawy pojazdów osobowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.

Table 30. Checks of passenger vehicles at the European Union external land border in 2021

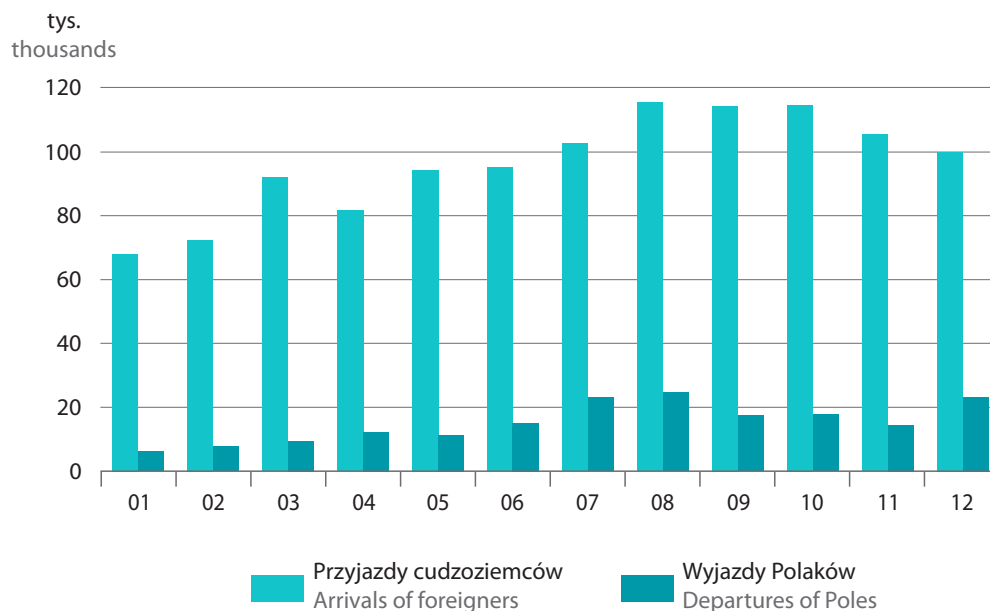
Granica Border	Odprawy pojazdów osobowych Checks of passenger vehicles		
	ogółem w tys. total in thousand	obywatele polscy Poles	cudzoziemcy foreigners
		w odsetkach in percentage	
Granica zewnętrzna UE EU's external border	2690,7	12,5	87,5
Rosja Russia	46,3	12,0	88,0
Białoruś Belarus	329,9	6,8	93,2
Ukraina Ukraine	2314,5	13,3	86,7

Wykres 51. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.
Chart 51. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2021

Pojazdy osobowe najczęściej odprawiano na granicy z Ukrainą – 2,3 mln odpraw, co stanowiło 86,0% całości ruchu samochodów osobowych na zewnętrznej granicy UE. Przejścia graniczne w miejscowości Medyka i Korczowa zanotowały największy strumień pojazdów na ukraińskim odcinku granicy – odpowiednio 620,2 tys. i 546,6 tys. przekroczeń, tj. 26,8% i 23,6% odpraw na ukraińskim odcinku granicy. Na granicy z Białorusią odprawiono 0,3 mln samochodów osobowych (12,3% odpraw na zewnętrznej granicy UE), a dominowały tu przejścia graniczne w Terespolu – 171,0 tys. przejazdów (51,8% odpraw na białoruskiej granicy) i Kuźnicy Białostockiej – 105,3 tys. (31,9%). Na granicy z Rosją odprawiono 46,3 tys. samochodów osobowych (1,7% całości ruchu samochodów osobowych na zewnętrznej granicy UE). Największy ruch pojazdów osobowych zanotowano na przejściu Grzechotki–Mamonowo II – 43,1 tys., co stanowiło 93,2% udziału tego przejścia z całości ruchu na granicy polsko-rosyjskiej.

Wykres 52. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen w 2021 r.
Chart 52. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area in 2021

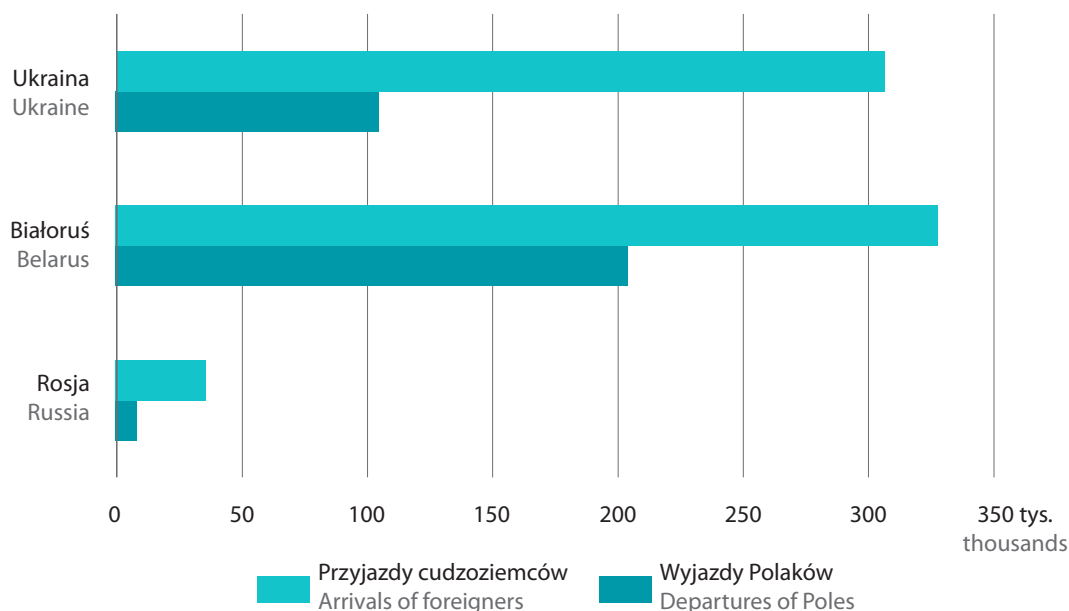
W 2021 r. liczba odpraw pojazdów ciężarowych wyniosła 2,1 mln i w porównaniu z 2020 r. wzrosła o 8,8% (na odcinku granicy z Rosją wzrosła o 2,1%, z Białorusią – o 10,3%, a na granicy z Ukrainą – o 7,7%).

Tablica 31. Odprawy pojazdów ciężarowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.
Table 31. Checks of lorries at the European Union external land border in 2021

Granica Border	Odprawy pojazdów ciężarowych Checks of vehicles lorries	
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage
Granica zewnętrzna UE EU's external border	2134,8	100,0
Rosja Russia	83,3	3,9
Białoruś Belarus	1176,5	55,1
Ukraina Ukraine	875,1	41,0

Wykres 53. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.

Chart 53. Border traffic of lorries outside the Schengen area by border sections in 2021

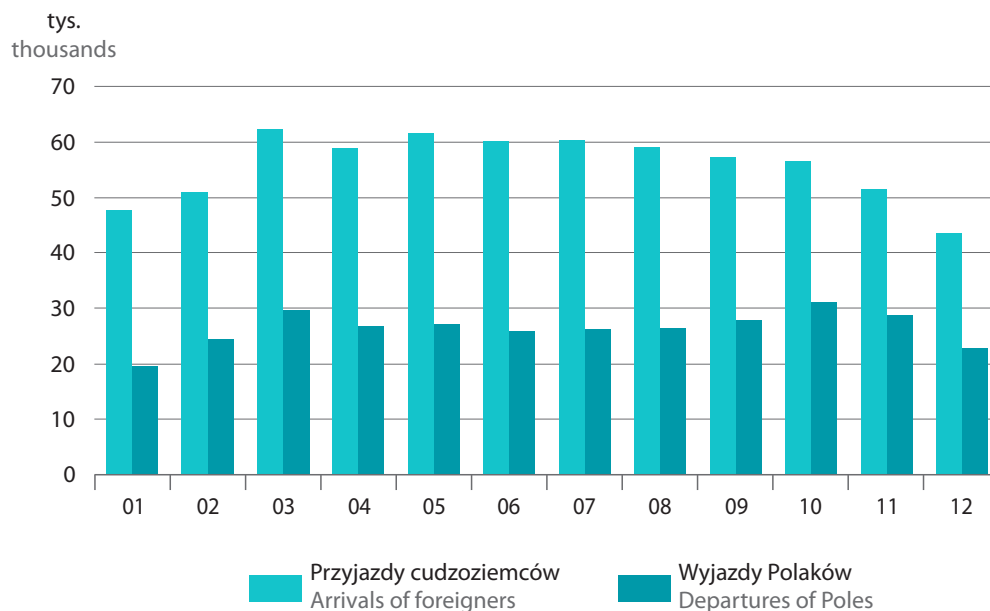

Pojazdy ciężarowe najczęściej przekraczały granicę przez polsko-białoruskie przejścia graniczne – 1,2 mln przejazdów (55,1% ogółu przekroczeń ciężarówek na zewnętrznej granicy lądowej UE) oraz polsko-ukraińskie – 875,1 tys. przejazdów (41,0%). Przejścia obsługujące w 2021 r. największy ruch pojazdów ciężarowych to: Kukuryki na granicy białoruskiej – 624,6 tys. przejazdów (53,1% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy), następnie Dorohusk na granicy z Ukrainą – 325,7 tys. (37,2% udziału tego przejścia na ukraińskim odcinku granicy) oraz Kuźnica Białostocka

na granicy białoruskiej – 289,2 tys. przejazdów i Bobrowniki – 262,6 tys. przejazdów (odpowiednio: 24,6% i 22,3% udziału tych przejść na białoruskim odcinku granicy). Na granicy z Rosją największy ruch pojazdów ciężarowych odnotowano na przejściu Grzechotki-Mamonowo II – 55,4 tys. (66,5% udziału na granicy z Rosją).

Wykres 54. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen w 2021 r.

Chart 54. Border traffic of lorries outside the Schengen area in 2021

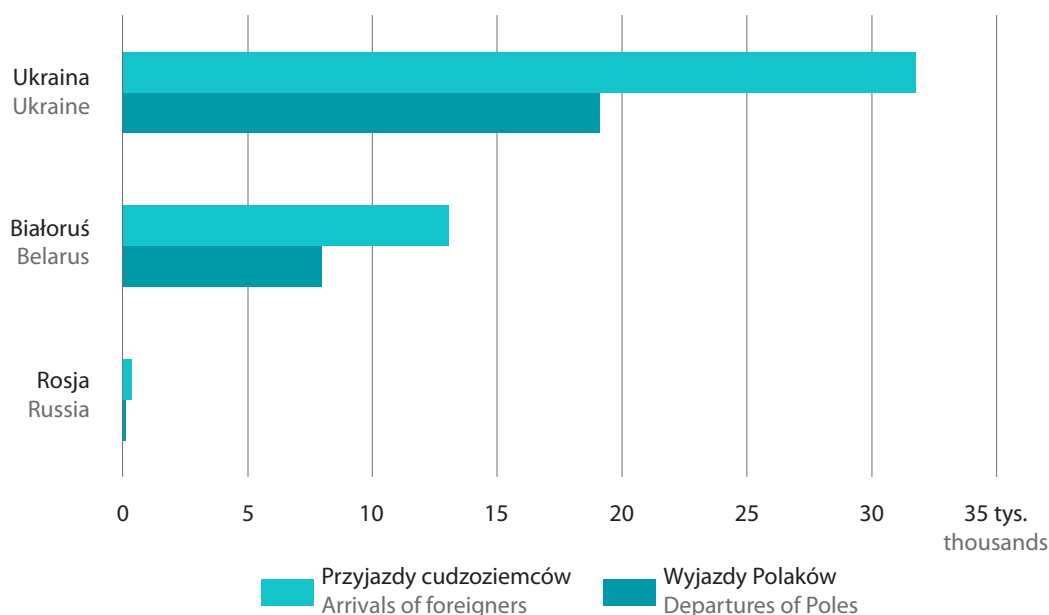
Najmniejszy ruch pojazdów kołowych zarejestrowano w kategorii autobusów i autokarów – 147,2 tys. W porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost ruchu autobusów i autokarów o 17,4%. Na odcinku granicy z Ukrainą ruch autobusów i autokarów wzrósł o 27,3%, z Białorusią o 7,3%, a na granicy z Rosją odnotowano spadek o 76,6%.

Tablica 32. Odprawy autobusów na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2021 r.

Table 32. Checks in of buses at the European Union external land border in 2021

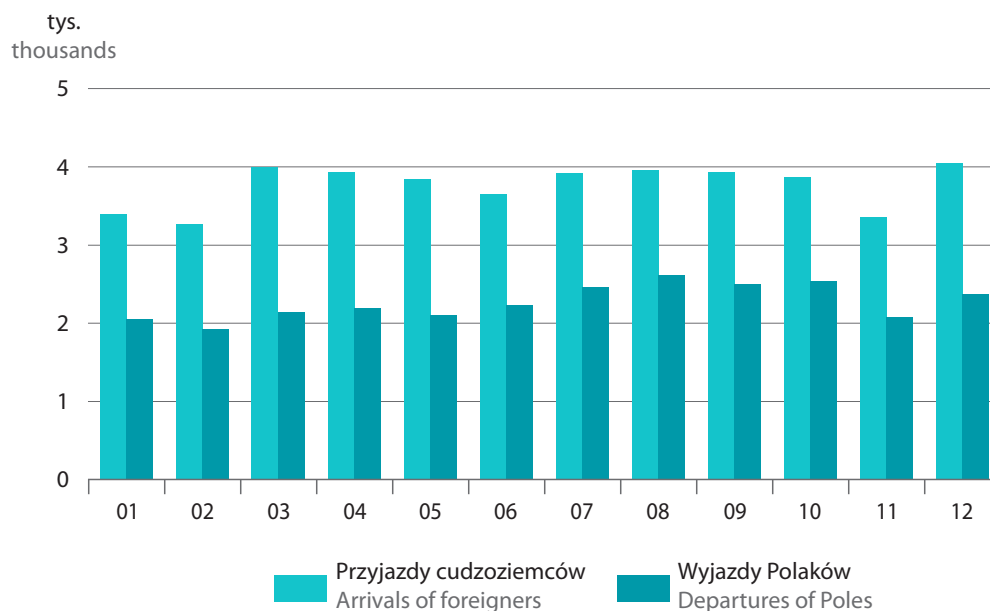
Granica Border	Odprawy autobusów Checks of buses	
	w tys. in thousand	w odsetkach in percentage
Granica zewnętrzna UE EU's external border	147,2	100,0
Rosja Russia	1,0	0,7
Białoruś Belarus	42,0	28,5
Ukraina Ukraine	104,1	70,8

Wykres 55. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.
Chart 55. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2021

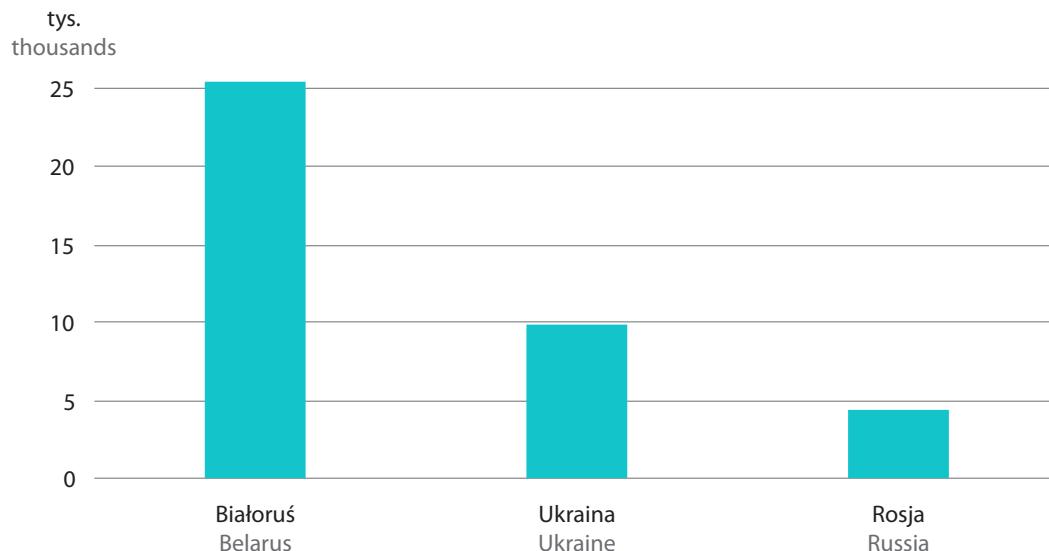
Największy ruch autobusów i autokarów odnotowano na granicy z Ukrainą – 104,1 tys., tj. 70,8% udziału tego odcinka na zewnętrznej granicy lądowej UE. Spośród wszystkich przejść granicznych najwięcej autobusów i autokarów odprawiono w Dorohusku na granicy polsko-ukraińskiej – 29,4 tys., co stanowiło 28,2% udziału tego przejścia na tym odcinku granicy i 20,0% całości odpraw tej kategorii pojazdów na zewnętrznej granicy lądowej UE. Znaczny ruch autobusów i autokarów występował też na przejściu granicznym w Korczowej – 23,7 tys. odpraw, Terespolu – 21,8 tys., Medyce – 19,3 tys., Hrebennem – 19,2 tys. i Kuźnicy Białostockiej – 17,0 tys.

Wykres 56. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen w 2021 r.
Chart 56. Border traffic of buses outside the Schengen area in 2021

W ciągu całego 2021 r. odprawiono na przejściach kolejowych zlokalizowanych na zewnętrznej granicy UE 40,2 tys. pociągów, z czego 39,6 tys. (98,7% ogółu odprawionych pociągów) stanowiły składy towarowe, a 0,5 tys. (1,3%) składy osobowe.

Wykres 57. Ruch graniczny pociągów towarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.
Chart 57. Border traffic of freight trains outside the Schengen area by border sections in 2021

W 2021 r. liczba odpraw pociągów w porównaniu z 2020 r. wzrosła o 3,6%. Na odcinku granicy z Ukrainą wzrost wyniósł 114,6%, z Białorusią – 0,8%, natomiast z Rosją odnotowano spadek o 2,7%.

Najwięcej odpraw zanotowano na granicy z Białorusią (stanowiły one 63,3% wszystkich odpraw), następnie z Ukrainą – 25,8% oraz z Rosją – 10,9%. Operatorzy krajowi obsługiwali 41,0% wszystkich pociągów przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski.

Tablica 33. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2021 r.
Table 33. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2021

Granica Border	Pociągi Trains				
	ogółem total	operatorów krajowych domestic operators		operatorów zagranicznych foreign operators	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousand			
Granica zewnętrzna UE EU's external border	40,2	8,2	8,3	11,9	11,8
Rosja Russia	4,4	0,5	0,5	1,7	1,7
Białoruś Belarus	25,4	5,9	6,0	6,8	6,8
Ukraina Ukraine	10,4	1,8	1,8	3,4	3,4

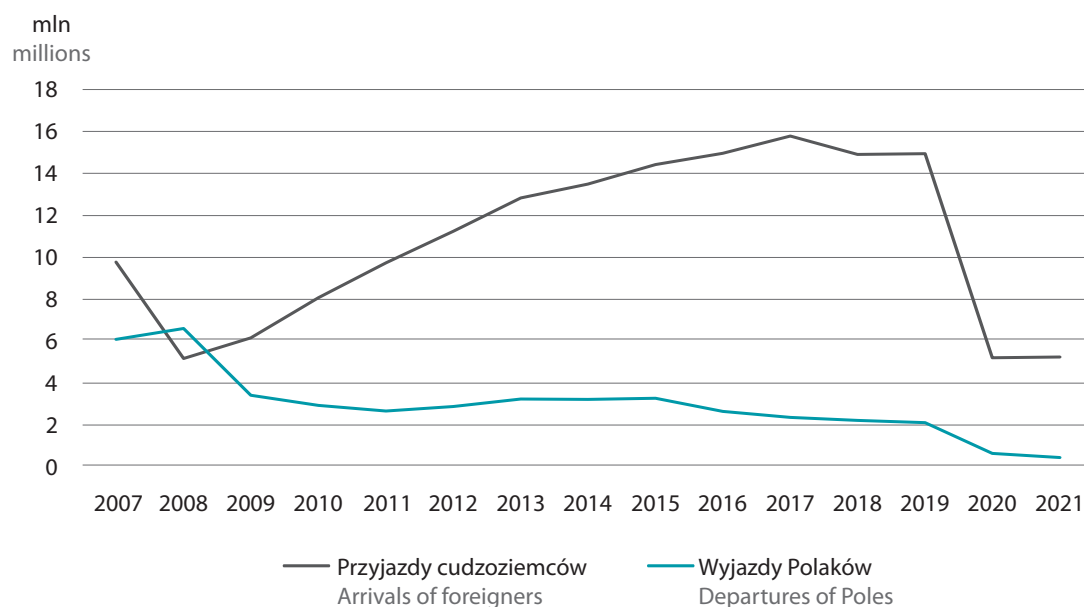
7.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2021 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich

7.2.4. Passenger border traffic in 2007–2021 on the external European Union land border and at airports and seaports

W 2020 roku, w związku z wystąpieniem zagrożenia wywołanego koronawirusem SARS-CoV-2, wprowadzono szereg obostrzeń w życiu codziennym i przepisów regulujących ruch graniczny pomiędzy Polską a poszczególnymi krajami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami od 15 marca 2020 r. został czasowo zawieszony lub ograniczony ruch graniczny na określonych przejściach granicznych¹⁴.

Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych drogowych, kolejowych i rzecznych poza strefę Schengen

Chart 58. Passenger border traffic at road, rail and river border crossing points outside the Schengen area

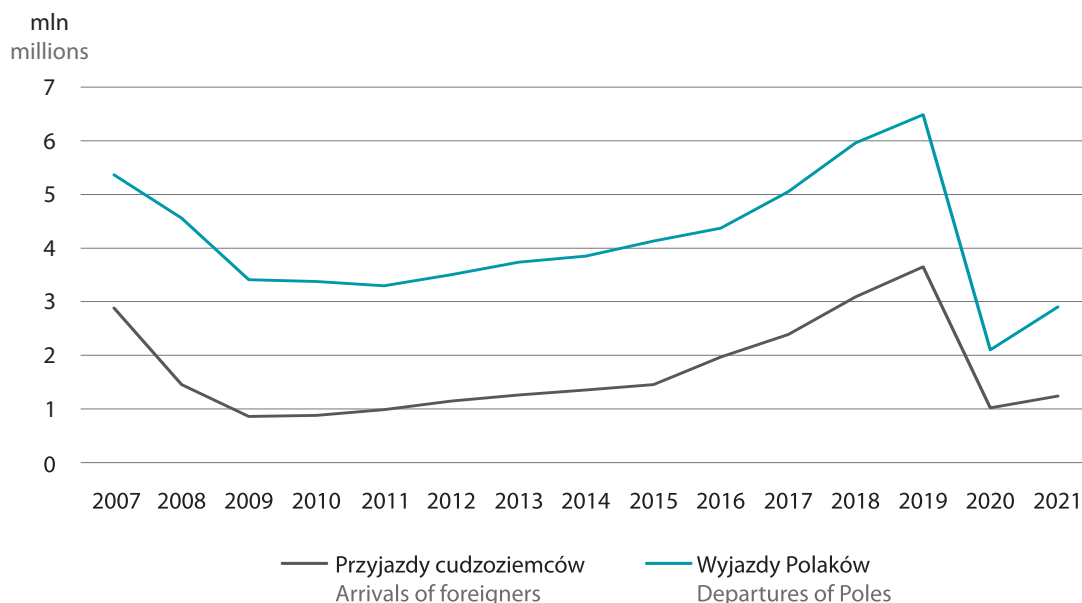

Bezpośrednio po wejściu Polski do strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. na zewnętrznej granicy lądowej UE z Ukrainą, Białorusią i Rosją odnotowano wyraźny spadek liczby przyjazdów cudzoziemców z 9,7 mln w 2007 r. do 5,1 mln w 2008 r. Jednakże w kolejnych latach zaobserwowano systematyczny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski notowany na granicy wschodniej. W 2019 r. do Polski tą drogą przyjechało 14,9 mln cudzoziemców, a w 2020 r. ponownie tylko 5,1 mln. W 2021 r. liczba przyjazdów cudzoziemców utrzymała się na podobnym poziomie jak rok wcześniej i wyniosła 5,2 mln.

Po dołączeniu Polski do strefy Schengen, spadła również liczba wyjazdów Polaków przez zewnętrzną granicę UE. Prawdopodobnie wpływ na to miało otwarcie granic wewnętrznych strefy Schengen i związane z tym ułatwienia. Wyraźny spadek liczby wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją, Białorusią i Ukrainą miał miejsce w 2009 r., kiedy to wyjechało 3,3 mln mieszkańców Polski, podczas gdy w 2008 r. Straż Graniczna odprawiła 6,5 mln Polaków w kierunku „z Polski”. W kolejnych latach występowały wahania liczby wyjeżdżających Polaków ze spadkiem do minimalnej wartości 0,3 mln w 2021 r.

¹⁴Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 435 z późn. zm.).

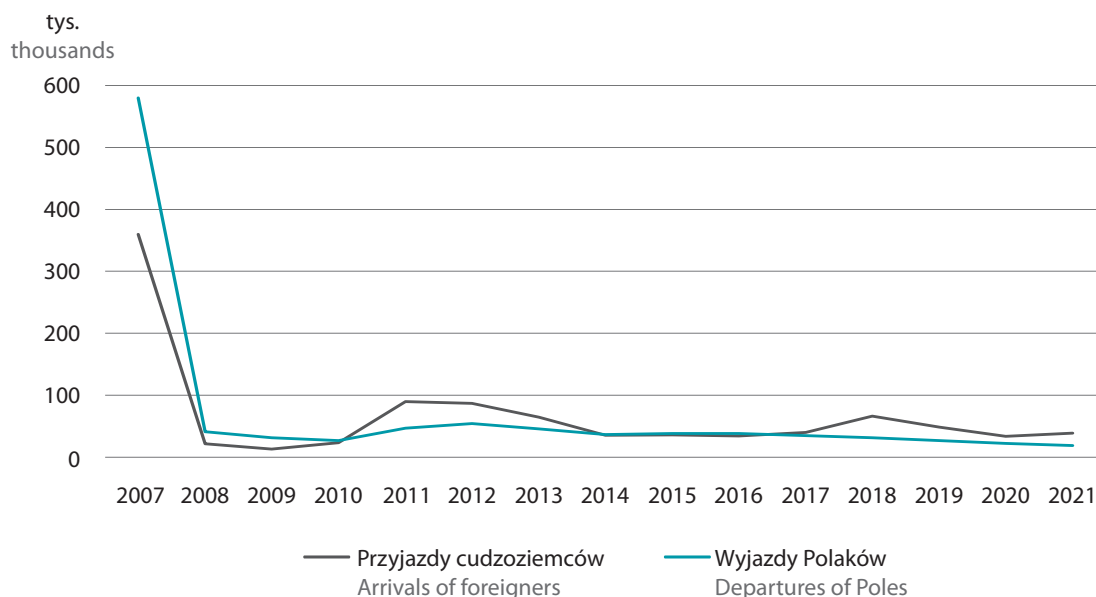
Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen
Chart 59. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area

W portach lotniczych w 2009 r. odnotowano spadek przyjazdów cudzoziemców do 858,4 tys. (z poziomu 2,9 mln i 1,5 mln odpowiednio w latach 2007 i 2008). Od 2010 r. przyloty cudzoziemców do Polski stale wzrastały i osiągnęły one w 2019 r. wartość 3,6 mln. W 2021 r. odnotowano 1,2 mln przylotów.

W latach 2007–2011 spadała liczba wylotów Polaków z kraju (od 5,4 mln w 2007 r. do 3,3 mln w 2011 r.). Po tym okresie nastąpił systematyczny wzrost wyjazdów Polaków notowany w portach lotniczych i w 2019 r. osiągnęły one wartość 6,5 mln. Wprowadzone obostrzenia, w związku z zagrożeniem epidemicznym, spowodowały gwałtowny spadek wylotów Polaków. W 2020 r. odnotowano 2,1 mln wyjazdów w portach lotniczych, a w 2021 r. wzrosły do 2,9 mln.

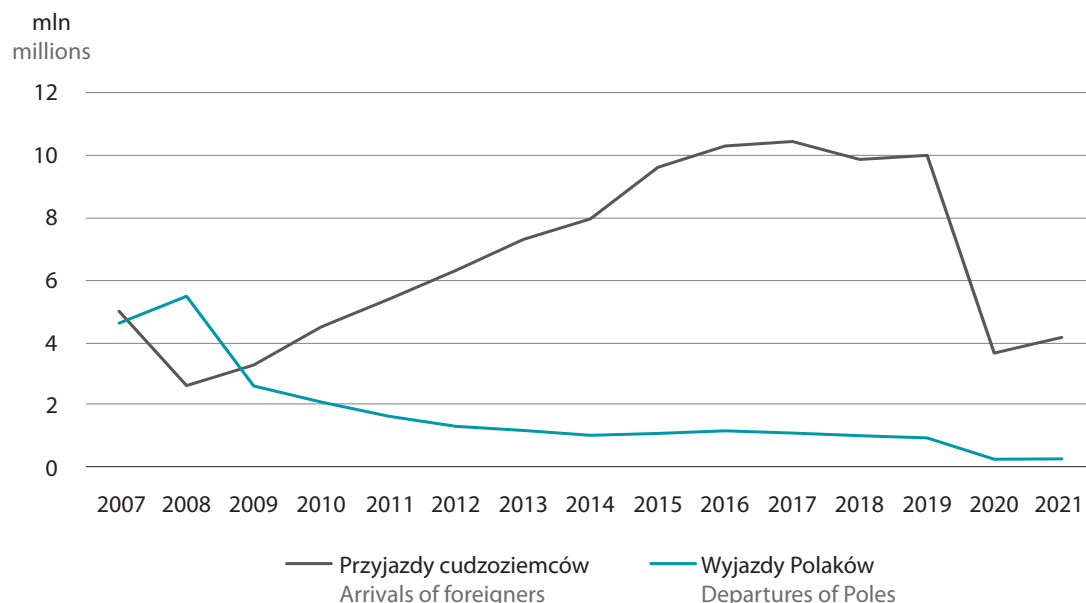
Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen
Chart 60. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area

Przyjazdy cudzoziemców do Polski rejestrowane przez Straż Graniczną w portach morskich w okresie 2007–2021 charakteryzują się znacznymi wahaniami – od 359,6 tys. w 2007 r., osiągając minimalną wartość 13,3 tys. w 2009 r., poprzez 89,8 tys. w 2011 r. do 38,7 tys. w 2021 r.

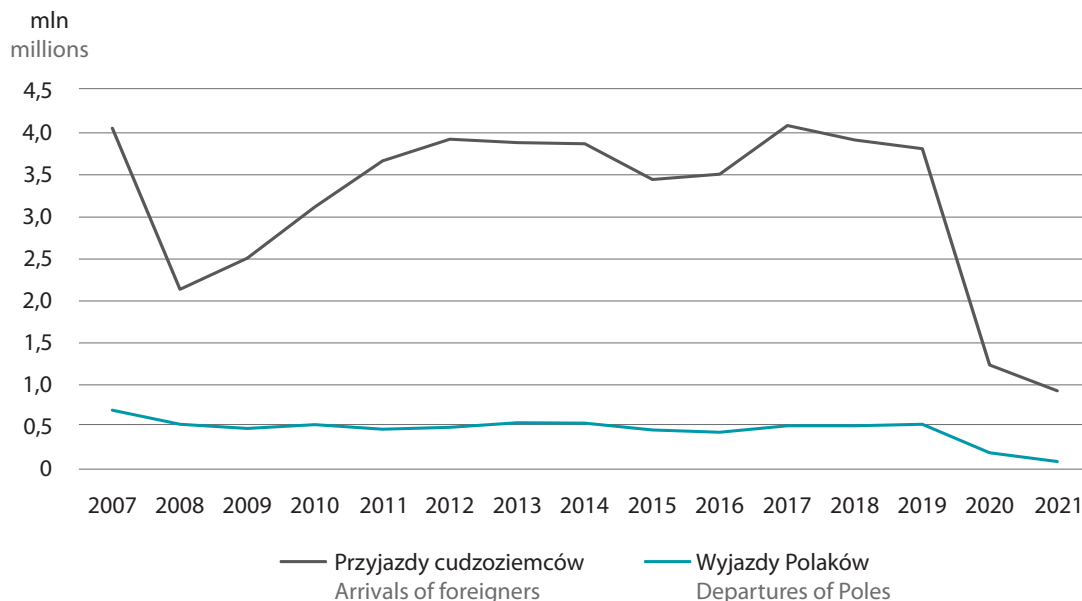
Wyjazdy Polaków realizowane z portów morskich po spadku w 2008 r. do 41,0 tys. z 580,2 tys. w 2007 r. wahały się w przedziale od 27,0 tys. (w 2010 r.) do 54,5 tys. (w 2012 r.), a w 2021 r. osiągnęły najniższą wartość z obserwowanych – 19,1 tys.

Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą
Chart 61. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine

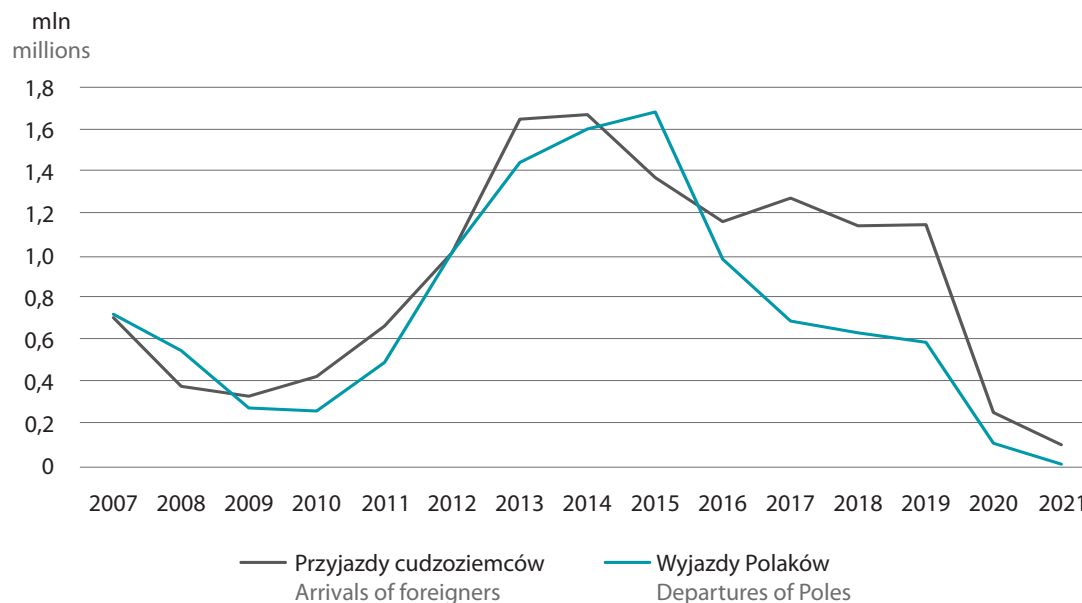
Ruch osobowy na przejściach granicznych z Ukrainą jest odwzorowaniem trendów w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków, jakie zaobserwowano na całej zewnętrznej granicy lądowej UE. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Ukrainą po spadku w 2008 r. (2,6 mln) wykazują ciągłą tendencję wzrostową do 10,4 mln w 2017 r. po czym w 2018 r. zanotowano spadek przyjazdów do 9,9 mln. W 2019 r. przez polsko-ukraińskie przejścia graniczne przyjechało do Polski 10,0 mln cudzoziemców, w 2020 r. tylko 3,6 mln, a w 2021 r. – 4,1 mln. Wyjazdy Polaków, po początkowym wzroście w 2008 r. (do 5,5 mln z 4,6 mln w 2007 r.), spadały systematycznie (poza niewielkimi wzrostami w latach 2015 i 2016) i osiągnęły w 2019 r. wartość 0,9 mln, w 2020 r. jedynie 236,5 tys., a w 2021 r. – 243,1 tys.

Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią
Chart 62. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus

Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Białorusią, po gwałtownym spadku w 2008 r. do 2,1 mln (o niemal 50% w porównaniu z 2007 r.), stopniowo rosły do 2012 r. i po chwilowym spadku wzrosły do poziomu 4,1 mln w 2017 r., tj. osiągając wartość zbliżoną do liczby przyjazdów w 2007 r. W latach 2018 i 2019 odnotowano ponowny spadek przyjazdów cudzoziemców. W 2020 r. przez przejścia na granicy z Białorusią przyjechało do Polski 1,2 mln cudzoziemców. W 2021 r. odnotowano dalszy spadek – przez polsko-białoruskie przejścia graniczne do Polski przyjechało 0,9 mln cudzoziemców. Najwięcej wyjazdów Polaków przez granicę z Białorusią odnotowano w 2007 r. (693,9 tys.). W kolejnych latach liczba ta wahała się i w 2019 r. osiągnęła poziom 528,4 tys., w 2020 r. – 191,9 tys., a w 2021 r. tylko 87,3 tys.

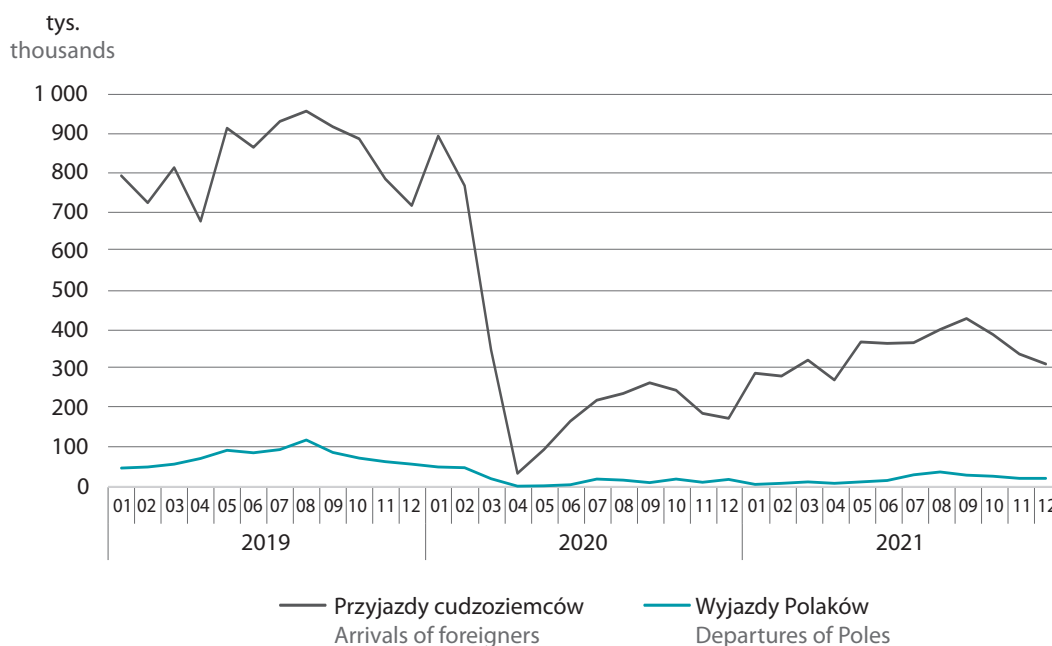
Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją
Chart 63. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia

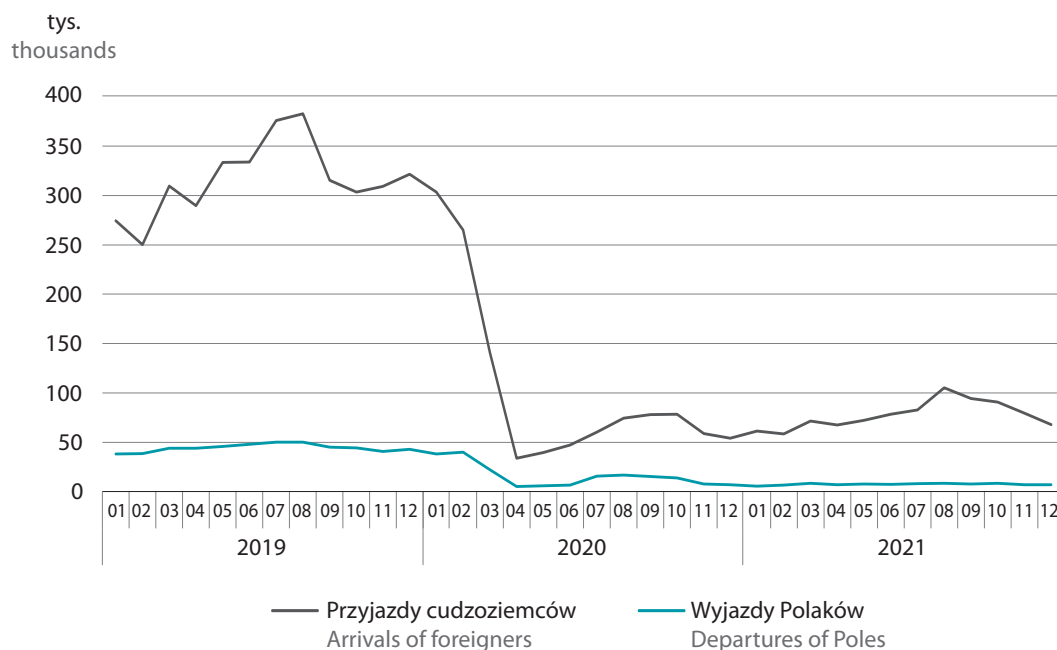
Trendy w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków na odcinku granicy z Rosją w analizowanym okresie są bardzo zbliżone. Najniższą liczbę przyjazdów cudzoziemców zaobserwowano w 2009 r. (336,0 tys.), a wyjazdów obywateli naszego kraju w 2010 r. (265,1 tys.). Przyjazdy cudzoziemców przez polsko-rosyjskie przejścia graniczne były najliczniejsze w 2014 r. (1,7 mln), po czym w kolejnych 2 latach, nastąpił spadek do poziomu 1,2 mln w 2016 r. W 2019 r. liczba przyjazdów cudzoziemców, po chwilowym wzroście w 2017 r., spadła do wartości 1,1 mln. W 2020 r. wprowadzone ograniczenia w ruchu granicznym spowodowały gwałtowny spadek przyjazdów cudzoziemców (259,2 tys.). W 2021 r. zanotowano jeszcze mniejszą liczbę cudzoziemców przyjeżdżających do Polski tą drogą – tylko 106,1 tys. Szczyt wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją przypadał na rok 2015 (1,7 mln), po czym odnotowano systematyczny spadek liczby wyjazdów do 591,7 tys. w 2019 r. W latach 2020–2021 Polacy jeszcze bardziej ograniczyli wyjazdy przez polsko-rosyjskie przejścia graniczne. W 2020 r. Straż Graniczna zanotowała 112,6 tys. wyjazdów Polaków, a w 2021 r. tylko 13,0 tys.

Jak wynika z poniższych wykresów, w przypadku przejść granicznych zlokalizowanych na granicach z Ukrainą, Białorusią i Rosją, przyjazdy cudzoziemców okresowo wahały się (z tendencją wzrostową w okresie wakacji), natomiast wyjazdy Polaków w analizowanym okresie zmieniały się w niewielkim stopniu. Wystąpienie w 2020 r. zagrożenia dla zdrowia wywołanego koronawirusem SARS-CoV-2 i wprowadzenie przepisów regulujących ruch graniczny pomiędzy Polską a poszczególnymi krajami spowodowało wyraźny spadek zarówno przyjazdów cudzoziemców, jak i wyjazdów Polaków przez zewnętrzną granicę UE.

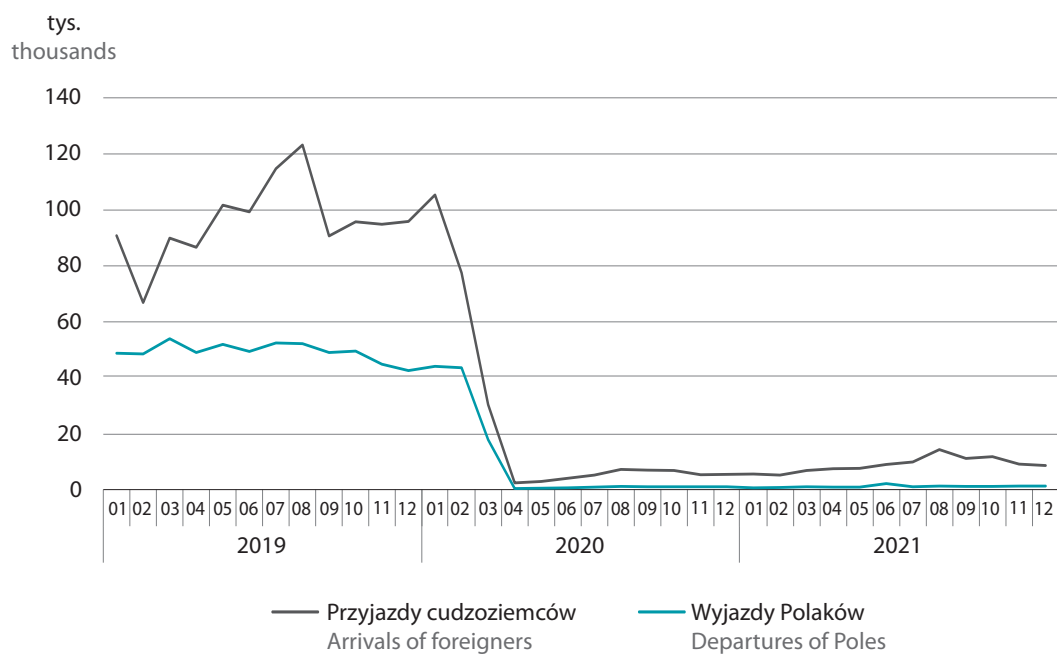
Wykres 64. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą
Chart 64. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine

Wykres 65. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią
Chart 65. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus

Wykres 66. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją
Chart 66. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia

Rozdział 8

Chapter 8

Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society

W 2021 r. w kołach i klubach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego zrzeszonych było 53,3 tys. członków, o 3,4 tys. (tj. o 5,9%) mniej niż w 2020 r. Największa liczba członków wywodziła się z klubów i kół terenowych – 22,4 tys., a następnie ze szkół – 6,7 tys. Wśród klubów turystyczno-krajoznawczych najliczniejsze pod względem liczby członków były kluby górskie, do których należało 3,1 tys. osób zrzeszonych w 84 jednostkach na terenie Polski. Znaczną liczbę członków zrzeszały również kluby piesze – 2,5 tys. osób w 75 jednostkach i kluby kolarskie – 2,4 tys. członków (83 jednostki).

W końcu 2021 r. kadra programowa PTTK liczyła 10,2 tys. osób, wśród których było 5,6 tys. przewodników oraz 1,5 tys. pilotów wycieczek. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba osób stanowiących kadre programową zmniejszyła się o 9,6%, przy czym przewodników było mniej o 8,0%, a pilotów wycieczek o 7,0%.

Tablica 34. Szlaki turystyczne^a w 2021 r.
Table 34. Tourist trails^a in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which				
		piesze hiking			rowerowe cycling	konne horse riding
		górskie mountain	nizinne lowland	spacerowe walking		
	w kilometrach in kilometre					
POLSKA POLAND	79 040,6	11 606,1	39 229,8	909,0	19 843,4	3 826,6
Dolnośląskie	6 701,3	4 687,8	1 734,6	94,5	115,0	0,0
Kujawsko-pomorskie	5 709,7	0,0	3 257,3	55,8	1 612,8	0,0
Lubelskie	5 015,5	0,0	3 987,9	29,6	974,0	0,0
Lubuskie	6 219,4	0,0	2 733,3	63,8	2 706,4	565,0
Łódzkie	2 564,5	0,0	1 368,5	23,5	1 108,5	64,0
Małopolskie	8 657,5	3 557,0	961,9	221,3	1 201,8	2 479,0
Mazowieckie	7 084,1	0,0	4 048,4	68,2	2 009,3	17,0
Opolskie	1 479,8	171,8	886,3	11,5	228,0	0,0
Podkarpackie	2 123,8	1 662,5	431,5	25,3	0,0	0,0
Podlaskie	4 346,3	0,0	3 272,4	8,0	1 065,9	0,0
Pomorskie	3 290,4	0,0	2 843,5	47,6	377,3	0,0
Śląskie	6 710,0	1 144,0	3 411,6	182,5	1 276,7	308,8
Świętokrzyskie	3 011,8	383,0	1 281,4	50,0	1 097,4	0,0
Warmińsko-mazurskie	2 863,6	0,0	2 025,9	0,0	264,7	17,0
Wielkopolskie	5 353,3	0,0	3 134,9	11,5	2 138,1	0,0
Zachodniopomorskie	7 909,6	0,0	3 850,4	15,9	3 667,5	375,8

a Dane dotyczą szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK, łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK.

a Tourist trails established and maintained by PTTK branches, including those outside the register of the PTTK ZG Commission.

W 2021 r. PTTK w ramach turystyki kwalifikowanej zorganizowało 12,4 tys. wycieczek i imprez, w których uczestniczyło 284,9 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem było to więcej o 2,6 tys. wycieczek i imprez oraz o 91,6 tys. uczestników. Najwięcej osób wzięło udział w wycieczkach pieszych nizinnych – 91,4 tys. (3,7 tys. zorganizowanych wycieczek w 2021 r.), a następnie w wycieczkach pieszych górskich –

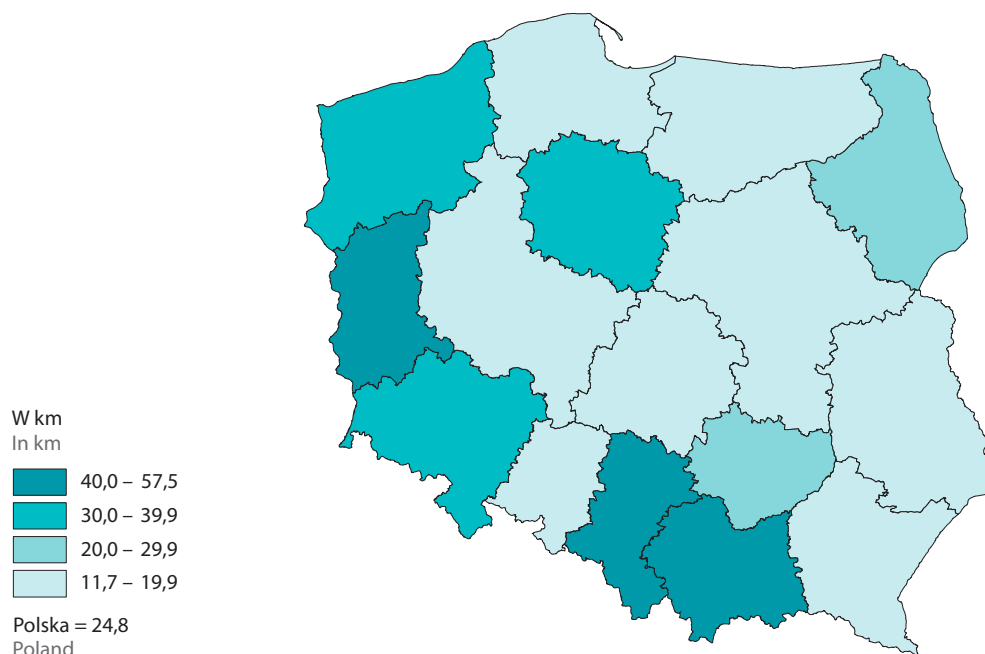
63,4 tys. uczestników (2,6 tys. wycieczek). Dużym powodzeniem cieszyły się również wycieczki na orientację (514), w których uczestniczyło 40,1 tys. osób, a także wycieczki kolarskie (2,3 tys.), w których udział wzięło 35,6 tys. osób. W wycieczkach kajakowych uczestniczyło 8,8 tys. osób, w motorowych 3,5 tys., a w żeglarskich i narciarskich odpowiednio 2,9 tys. i 2,4 tys. Najwięcej osób brało udział w wycieczkach i imprezach zorganizowanych przez koła i kluby działające w województwie mazowieckim – 51,6 tys. osób, a następnie w województwach śląskim (45,3 tys.) oraz pomorskim (39,7 tys. osób). Wśród uczestników wycieczek i imprez turystyki kwalifikowanej ok. 30% stanowiła młodzież szkolna, natomiast osoby z niepełnosprawnościami niespełna 2%.

W zakresie turystyki powszechnej przewodnicy PTTK obsłużyli 7,8 tys. wycieczek i imprez, w których wzięło udział ponad 232 tys. osób, tj. o 2,9 tys. wycieczek i 90,0 tys. osób więcej niż w 2020 r. Towarzystwo zorganizowało również 3,8 tys. wycieczek i imprez dla swoich członków, w których uczestniczyło 94,5 tys. osób.

W 2021 r. łączna długość szlaków turystycznych oznaczonych przez PTTK wyniosła 79,0 tys. km. Do najdłuższych należały szlaki piesze nizinne – 39,2 tys. km, a następnie rowerowe – 19,8 tys. km oraz piesze górskie – 11,6 tys. Oznakowane szlaki konne liczyły 3,8 tys. km długości, a kajakowe – niemal 1 tys. km. Najkrótsze były szlaki piesze dydaktyczne wytyczone na długości 340 km.

Najdłuższą sieć szlaków turystycznych wytyczono w województwie małopolskim – 8,7 tys. km, wśród których było 3,6 tys. szlaków pieszych górskich, 2,5 tys. km szlaków konnych, 1,0 tys. km szlaków pieszych nizinnych oraz 218 km szlaków narciarskich. Drugim w kolejności województwem pod względem ogólnej długości szlaków było województwo zachodniopomorskie (7,9 tys. km), oferujące m.in. 3,9 tys. km szlaków pieszych nizinnych oraz 3,7 tys. km szlaków rowerowych. Województwo mazowieckie dysponowało ok. 7 tys. km szlaków, wśród których ok. 4 tys. km należało do szlaków pieszych nizinnych – największy udział wśród tego typu szlaków (10,3% ogółu długości szlaków pieszych nizinnych). Ponadto po ok. 6 tys. km szlaków znajdowało się w granicach województw: śląskiego (po 6,7 tys. km) oraz lubuskiego (6,2 tys. km).

Mapa 17. Szlaki turystyczne na 100 km² w 2021 r.
Map 17. Tourist trails per 100 km² in 2021

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najgęstsza sieć szlaków turystycznych oznakowanych przez PTTK w 2021 r. posiadały województwa: małopolskie – 57,0 km, śląskie – 54,4 km oraz lubuskie – 44,5 km, a najrzadszą województwo warmińsko-mazurskie – 11,8 km.

Uwagi metodologiczne

Podstawowe pojęcia z dziedziny turystyki¹⁵

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki (uchylające Dyrektywę Rady 95/57/WE) ukazało się w wydaniu Dziennika Urzędowego UE nr 192 z 22 lipca 2011 r. – dostępne na stronie internetowej: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>, które definiuje między innymi podstawowe pojęcia dotyczące statystyki w dziedzinie turystyki.

Turystyka oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Istnieją **trzy podstawowe formy turystyki** zależne od rozpatrywanego obszaru.

Turystyka krajowa oznacza podróże w granicach państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających będących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka przyjazdowa oznacza podróże do państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających niebędących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka wyjazdowa oznacza podróże rezydentów państwa członkowskiego (Polski) do miejsc poza granicami tego państwa członkowskiego.

Uczestnikami turystyki są **odwiedzający**. Określenie to dotyczy każdej osoby podróżującej do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca.

Kategoria „odwiedzający” (krajowi i międzynarodowi) dotyczy:

- **turystów** (tzn. odwiedzających, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu),
- **odwiedzających jednodniowych** (beznoclegowych).

Turystyczne obiekty noclegowe

W badaniu turystycznych obiektów noclegowych realizowanym przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

¹⁵Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Schronisko** – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych, a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Zakład uzdrowiskowy** – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze

uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.

- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwaterna agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane**¹⁶ – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Metodologia badania bazy noclegowej turystyki

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, realizowane zgodnie ze specjalizacją przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Informacje pozyskiwane są za pośrednictwem sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 w poszczególnych miesiącach.

Jednostki sprawozdawcze podają: dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu, liczbę pokoi, miejsc noclegowych, placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie miejsc noclegowych lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Główny Urząd Statystyczny aby sprostać wymogom prawodawstwa Unii Europejskiej, zrealizował prace mające na celu dostosowanie podstawowych pojęć i definicji oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania turystycznej bazy noclegowej w Polsce. W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – **liczba noclegów udzielonych** w hotelach, motelach i pensjonatach, która obok zmiennej – **liczba wynajętych pokoi** należy do podstawowych informacji gromadzonych w badaniu. Umożliwiło to podawanie danych o udzielonych noclegach we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w Polsce (ogółem) oraz analizę wykorzystania bazy noclegowej.

Od 1998 r. z kategorii „inne” wyodrębniono **zakłady uzdrowiskowe**. W 2000 r. wprowadzono zmienną – **miejsce stałego zamieszkania** (kraj) turysty zagranicznego korzystającego z bazy noclegowej, co wiązało się z koniecznością spełnienia wymagania UE dotyczącego podziału zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na **rezydentów i nierezydentów** (szczególnie ważne w odniesieniu do obcokrajowców).

W latach 2000–2002 GUS prowadził badanie bazy noclegowej turystyki co kwartał, zbierając dane miesięczne. Wcześniej, raz do roku gromadzono dane za 9 miesięcy danego roku i 3 miesiące roku poprzedniego. W związku z koniecznością pełnego dostosowania polskiej statystyki turystyki do wymagań obowiązującej do końca 2011 r. Dyrektywy UE¹⁷, od roku 2003 badanie turystycznych **obiektów noclegowych** jest badaniem **miesięcznym**.

Od roku 2004 do grupy obiekty hotelowe wprowadzono podgrupę inne obiekty hotelowe. Zaliczają się do niej hotele, motele i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Z tego powodu wprowadzono do sprawozdania pytanie skierowane do osób zarządzających turystycznymi obiektami noclegowymi „czy obiekt świadczy usługi

¹⁶ Do 2004 r. do grupy tej zaliczano również obiekty, które nie spełniają wymogów kategoryzacyjnych dla poszczególnych rodzajów obiektów, a do 2008 r. również hostele. Od 2009 r. ta grupa obejmuje też ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

¹⁷ Dyrektywa 95/57/EC z 23 listopada 1995 r. dotycząca zbierania danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrażania Dyrektywy 95/57/EC.

hotelowe?” Wyniki badania pokazały, że jest to bardzo liczna grupa obiektów, głównie hotele i podobne obiekty bez kategorii, ale także takie obiekty jak zajazdy, gościńce i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie pozostałe niesklasyfikowane.

Ze względu na rosnącą liczbę i zainteresowanie nowym rodzajem obiektu noclegowego, od 2009 roku w badaniu zostały wyodrębnione **hostele**.

Wykazy jednostek do badania KT-1 powstają w oparciu o Bazę Jednostek Statystycznych (BJS), która jest utworzona jako operat do wszystkich badań prowadzonych przez GUS. BJS zawiera informacje z rejestrów urzędowych (REGON) oraz innych źródeł danych. Kartoteka turystycznych obiektów noclegowych jest aktualizowana w oparciu o rejestry administracyjne, ewidencję obiektów skategoryzowanych prowadzoną przez marszałków województw oraz inne źródła.

Konieczność podjęcia działań dostosowujących badanie do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki – skutkowało rozszerzeniem zakresu podmiotowego badania bazy noclegowej. W 2010 roku po raz pierwszy sprawozdawczością miesięczną na formularzu KT-1 objęto pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz przeprowadzono pilotażowe, roczne badanie reprezentacyjne pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych – posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych (formularz KT-2).

Począwszy od zapisów w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2009 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. (Dz. U. Nr 221 z 2008 r., poz. 1436 z późn. zmianami), wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) zobowiązani zostali do przekazywania w formie elektronicznej informacji o obiektach świadczących usługi noclegowe.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania opracowano aplikację pozwalającą na rejestrację i bieżącą aktualizację danych o obiektach świadczących usługi noclegowe, która została udostępniona urzędom gmin w 2009 r. Aplikacja ta umożliwia zapisanie wprowadzonych informacji na lokalnym dysku urzędu i wykorzystanie ich do własnych potrzeb. Dzięki temu narzędziu powstała baza informacyjna o obiektach noclegowych działających na terenie gmin, dostępna również do celów statystycznych.

Obowiązek prowadzenia ewidencji turystycznych obiektów noclegowych, niepodlegających kategoryzacji, nakłada na urzędy miast i gmin ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami).

W związku z objęciem badaniem pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych (prezentacja danych począwszy od 2012 r.), zmieniono nazwę „turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” na „**turystyczne obiekty noclegowe**”.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów badania, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (*unit nonresponse*) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 lipca oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc;
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.;
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie;
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi;
- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;

- liczba udzielonych noclegów to iloczyn osób (turystów) i liczby nocy ich pobytu;
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, oznacza sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach;
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawane konsumentom według karty jadłospisowej;
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie, itp.;
- do punktów gastronomicznych zaliczono również smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety.

Metodologia badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdów nierezydentów do Polski

Podstawowym źródłem informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdach nierezydentów do Polski są badania realizowane od 2014 r. przez Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki, prowadzone w gospodarstwach domowych: „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” oraz realizowane w pobliżu granic Polski: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”.

Obok statystyk na potrzeby turystyki, badania dostarczają jednorodnych, pod względem metodologicznym, informacji o podróżach na potrzeby bilansu płatniczego, rachunków narodowych oraz obszarów transgranicznych.

W 2021 roku, podobnie jak w poprzednim roku, w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 i ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii, z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa respondentom i ankietnikom statystycznym i obowiązku zabezpieczenia potrzeb informacyjnych użytkowników krajowych i zagranicznych, statystyka publiczna zobligowana została do czasowej zmiany metod realizacji badań podróży.

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Celem badania jest określenie skali uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych zarówno z noclegiem jak i bez noclegu. Badane są również wydatki związane z wyjazdami.

Badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym w gospodarstwach domowych, w cyklu kwartalnym (w miesiącu następnym po kwartale). Jednostką obserwacji w badaniu są członkowie gospodarstw domowych jedno- lub wieloosobowych w wylosowanych mieszkaniach. Spośród ponad 73 tys. wylosowanych w 2021 r. do badania gospodarstw domowych badanie zrealizowano w 58 tys. gospodarstwach. Najczęstszą przyczyną niezrealizowania badania był brak dostępu do mieszkania ze względu na brak lub błędny numer telefonu oraz odmowa respondenta udziału w badaniu.

Informacje pozyskiwane w badaniu dotyczyły podróży mieszkańców Polski – krajowych z noclegiem oraz zagranicznych z noclegiem i bez noclegu i obejmowały:

- charakterystykę wyjazdu (np. data rozpoczęcia i zakończenia podróży, główny cel wyjazdu, odwiedzane miejsca, liczba noclegów, rodzaj zakwaterowania, forma organizacyjna wyjazdu, sposób rezerwacji usług),
- wydatki związane z wyjazdami (na noclegi, wyżywienie, transport, zakupy, usługi kulturalno-rekreacyjne itp.).

Realizacja badania

W związku z utrzymującym się stanem epidemii w kraju, w roku 2021 podtrzymano decyzję o rezygnacji z realizacji przez ankieterów statystycznych wywiadów bezpośrednich w terenie i zastąpieniu ich wywiadami telefonicznymi. Wymagało to zmiany metody badania poprzez rezygnację z dotychczas stosowanej techniki zbierania kwestionariuszy wywiadu PKZ *random route*. Do wylosowanych mieszkań z kartoteki zasadniczej dołosoowano kartotekę zastępczą. Mieszkancom zostały przypisane numery telefonów.

Dane pozyskane w badaniu były rejestrowane za pomocą elektronicznego kwestionariusza wywiadu „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych” – metoda CAPI (Computer Assisted Personal Interview).

Wskaźnik kompletności

Wskaźnikiem kompletności lub wskaźnikiem realizacji badania nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych gospodarstw, które należą do badanej zbiorowości.

W 2021 r. wskaźnik kompletności badania uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach wyniósł 70,8% (o 6,6 p.proc. więcej niż w 2020 roku). Na wzrost wskaźnika kompletności mogło mieć wpływ zniesienie części obostrzeń wprowadzonych w 2020 roku.

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Zwykłe otoczenie – oznacza obszar geograficzny, niekoniecznie sąsiadujący, w którym dana osoba odbywa zwykłe życiowe zajęcia, określane na podstawie następujących kryteriów: przekraczanie granic administracyjnych lub odległość od miejsca zamieszkania, długość trwania pobytu, częstotliwość podróży, cel pobytu.

Wyjazd turystyczny gospodarstwa domowego – wyjazd, przez co najmniej jednego domownika, do głównego miejsca docelowego położonego poza zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym osobistym, z wyjątkiem zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. W przypadku wyjazdów więcej niż jednego z członków gospodarstwa (wyjazdów wieloosobowych) ich cechą jest realizacja wspólnego programu turystycznego poza domem.

Podróże turystyczne – wyjazdy poszczególnych członków gospodarstwa domowego przynajmniej z 1 noclegiem (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Podróż krajowa z noclegiem – podróż, w czasie której wszystkie noce zostały spędzone w kraju.

Podróż zagraniczna z noclegiem – podróż na 2 dni lub dłużej (min. 1 nocleg), w czasie której przynajmniej 1 noc została spędzona za granicą. Do podróży zagranicznych zalicza się również tzw. podróże mieszane, tzn. takie, podczas których nocowano zarówno w kraju, jak i za granicą. Nie ujmuje się podróży na kontrakty zagraniczne, czyli takich, które są wynagradzane przez instytucje niemające siedziby w kraju zamieszkania respondenta (w Polsce).

Zagraniczna podróż jednodniowa – podróż za granicę bez noclegu.

Podróż krótkookresowa – podróż na 2–4 dni (1–3 noclegi).

Podróż długookresowa – podróż na 5 dni lub dłużej (4 lub więcej noclegów).

Rezydenci – osoby zamieszkujące (przebywające) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), z wyłączeniem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres, co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Wydatki związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące (członków gospodarstw domowych), jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Podróże nierezydentów do Polski

Celem badania jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów oraz odwiedzających jednodniowych z zagranicy, przekraczających granice Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) jest kwartalnym badaniem reprezentacyjnym przeprowadzanym wśród wyjeżdżających z Polski turystów oraz odwiedzających jednodniowych.

W 1 kwartale 2020 roku badania ankietowe realizowane były metodą wywiadu bezpośredniego przez ankierów statystycznych w otoczeniu wybranych przejść granicznych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski, w tym w portach morskich i lotniczych. Ze względu na brak operatu badania, badanie odbywało się na populacji „ulotnej”¹⁸, jednak dzięki wiedzy na temat miejsc przekraczania granicy została zapewniona odpowiednia reprezentatywność próby.

W związku ze stanem epidemii w kraju, począwszy od 2 kwartału 2020 roku oraz przez cały 2021 rok, badanie nie było realizowane przez ankierów statystycznych w terenie, pozyskiwanie informacji do kwestionariuszy wywiadu PDP odbywało się bez bezpośredniego kontaktu z cudzoziemcami. W tym celu została opracowana nowa koncepcja prowadzenia badania. Ankiety realizowane były, w zależności od możliwości, w wersji pełnej lub skróconej przez ankierów statystycznych głównie drogą wywiadu telefonicznego.

Narzędziem badawczym w badaniu granicznym był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”. Kwestionariusz zawierał zestaw pytań dotyczących m.in.:

- charakterystyki pobytu przyjeżdżających do Polski (nierezydentów) według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku, celu przyjazdu, długości pobytu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce,
- wydatków osób przyjeżdżających z zagranicy poniesionych w Polsce według rodzaju (na zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Odwiedzający – osoby podróżujące do głównego miejsca docelowego poza ich zwykłym otoczeniem na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu (służbowym, spędzenia wolnego czasu lub innym osobistym) innym niż w celu zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Są oni klasyfikowani jako **turyści**, jeśli ich wyjazd obejmuje nocleg, a w przeciwnym razie jako **odwiedzający jednodniowi** (wycieczkowicze).

¹⁸L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, Journal of Official Statistics, 7, pp. 339–347.

Wydatki nierezydentów związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Metodologia badania ruchu granicznego

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. Jednocześnie z Polską, do strefy Schengen weszło osiem innych państw: Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Czechy, Słowacja, Słowenia i Węgry. Pełne zastosowanie zasad i przepisów wynikających ze wspólnotowego kodeksu regulującego przepływ osób przez granice oznacza w praktyce zniesienie kontroli granicznej pomiędzy krajami należącymi do tego obszaru oraz pełną kontrolę i rejestrację ruchu jedynie osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej na zewnętrznej granicy UE. Bezpośrednim skutkiem ubocznym włączenia Polski do strefy Schengen jest brak informacji ze Straży Granicznej dotyczącej ruchu granicznego na granicy Polski z krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Ograniczenie to dotyczy odcinków granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz granicy morskiej w zakresie „regularnych wewnętrznych połączeń promowych”¹⁹ i portów lotniczych²⁰ w zakresie „lotów wewnętrznych”²¹. W związku z tym zaistniała potrzeba opracowania metod pozwalających oszacować dane dotyczące ruchu granicznego na tych odcinkach granicy.

Ruch graniczny na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, granicy morskiej i lotniskach

W 2021 r., Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Narodowym Bankiem Polskim, kontynuował badanie „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Celem badania jest m.in. oszacowanie liczby przekroczeń granicy przez podróżujące osoby w kierunku „z” i „do” Polski. W 1 kwartale 2020 r. w ramach badania na wybranych, byłych drogowych przejściach granicznych, prowadzone było zliczanie pojazdów oraz osób przekraczających granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Informacje uzyskane z ww. badania oraz dodatkowe źródła danych, w tym:

- informacje z portów lotniczych i morskich o wielkości ruchu pasażerów,
- dane z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów,
- informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski,

służyły do oszacowania ruchu granicznego cudzoziemców oraz mieszkańców Polski na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski oraz całostowego ruchu granicznego na granicy morskiej i na lotniskach.

Od 2 kwartału 2020 r. do końca 2021 r., w związku z sytuacją pandemiczną, badanie ruchu granicznego nie było realizowane przez ankietatorów statystycznych w terenie. Wyniki badania ruchu granicznego na terenie Polski opracowywane były w oparciu o dane z sensorów ruchu, z Komendy Głównej Straży Granicznej, dane o ruchu pasażerów z portów morskich (sprawozdawczość GUS) i ruchu pasażerów z portów lotniczych.

¹⁹ „Regularne wewnętrzne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe między dwoma tymi samymi portami, lub większą ich liczbą, usytuowanymi na terytorium państw członkowskich, bez zawijania do jakichkolwiek portów poza terytorium państw członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

²⁰ Z dniem 30 marca 2008 r. wprowadzone zostały do praktycznej realizacji zapisy Kodeksu Granicznego Schengen odnoszące się do zniesienia kontroli granicznej ruchu lotniczego wewnątrz obszaru Schengen.

²¹ „Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium państwa członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

W badaniu ruchu granicznego rejestrowane są przekroczenia granicy, a nie osoby. Osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy przekracza tę granicę.

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą)

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznych granicach UE opracowywane są na podstawie danych statystycznych Straży Granicznej. Rejestracja ruchu granicznego polega na ewidencji osób i środków transportu odprawionych na polskich przejściach granicznych z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą) i prowadzona jest w sposób ciągły. Dane statystyczne opracowywane są w okresach miesięcznych, oddzielnie dla każdego przejścia granicznego. Zawierają one informacje o liczbie odpraw dokonanych na granicy w podziale na odprawy dotyczące Polaków i cudzoziemców – według kierunków („z” i „do” Polski) i rodzajów ruchu (paszportowy, obsługa środków transportu, uproszczony i inny). Dla cudzoziemców wjeżdżających do Polski określa się ich obywatelstwo (na podstawie kraju, który wydał dokument podróży).

Komenda Główna Straży Granicznej, poza rejestracją ruchu osób na polskich granicach, prowadzi również obserwację ruchu pojazdów kołowych na wszystkich przejściach granicznych. Rejestrowane są przekroczenia granicy przez samochody osobowe i ciężarowe oraz autobusy jadące w kierunku „z” i „do” Polski, zarówno obywateli polskich, jak i cudzoziemców. Ewidencji podlegają również pociągi operatorów krajowych i zagranicznych przekraczających granicę w obu kierunkach.

W statystyce ruchu granicznego przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące przyjazdów i wyjazdów zagranicznych ujmują odprawy osób przekraczających granicę na podstawie paszportów oraz – w przypadku obywateli UE – innych dowodów tożsamości;
- od 2011 r. dane dotyczące liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również obsługi środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów;
- w liczbie odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę uwzględnione są także odprawy osób posługujących się paszportami konsularnymi i dyplomatycznymi oraz osób wyjeżdżających na stałe za granicę;
- liczba odpraw cudzoziemców przybyłych do Polski obejmuje również odprawy osób przyjeżdżających na stałe.

Zwracamy uwagę, że w badaniu ruchu granicznego przez pracowników Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, inaczej mówiąc dokonane odprawy, a nie osoby. Tak więc, np. liczba odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę nie oznacza liczby Polaków, ponieważ osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza. Ta sama zasada dotyczy pojazdów mechanicznych.

Methodological notes

Basic terms in the field of tourism²²

Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 on the European statistics on tourism (repealing Council Directive 95/57/EC) was published in the Official Journal of the EU issue No 192 of 22 July 2011 – available on the website:

<http://eur-lex.europa.eu/?lexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:192:0017:0032:PL:PDF>.

The regulation defines the basic terms in the field of tourism.

Tourism means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

There are three basic forms of tourism, which depend on the surveyed area.

Domestic tourism means visits within a Member State (Poland) by visitors who are residents of that Member State;

Inbound tourism means visits to a Member State (Poland) by visitors who are not residents of that Member State;

Outbound tourism means visits by residents of a Member State (Poland) outside that Member State;

Visitors are the participants of tourism. This definition refers to every person travelling to locations outside their usual environment for a period not exceeding 12 months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited. The “visitors” (domestic and foreign) category refers to:

- **tourists** (i.e. visitors who occupied accommodation establishments within the given location for at least one night),
- **same-day visitors** (not accommodated).

Types of tourist accommodation establishments

The surveys on tourist accommodation establishments single out the following types of establishments surveyed by Statistics Poland:

- **Hotel** – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Each hotel has to render catering services. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – five stars, the lowest – one star.
- **Motel** – a hotel type complex located by road communication routes, which, besides the provision of hotel services, is also adapted to the provision of car services and has a car park. A motel has to have at least 10 rooms, most of bed places in single-bed and double-bed rooms. Each motel has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of motels are distinguished: top – five stars, lowest – one star.
- **Boarding house** – a hotel establishment that provides hotel services, offers full board and has at least seven rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top – 5 stars, lowest – one star.
- **Other hotel establishment** – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rende-

²²Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC.

ring specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).

- **Excursion hostel** – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 available accommodations, adapted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have at least one catering establishment. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **Shelter** – an establishment located outside built-up areas, near tourist trails, offering a minimal scope of services associated with the client stay. A shelter should provide a food services or possibility of a meal self preparation. The notion “shelter” does not encompass youth hostels.
- **Youth shelter** – an establishment projected for individual and group youth tourism, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a freestanding building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **School youth shelter** – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.
- **Holiday centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.
- **Holiday youth centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps.
- **Training-recreational centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.
- **Creative arts centre** – an establishment, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).
- **Complexes of tourist cottages** – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments. The complexes of tourist cottages may also include camping places.
- **Camping site** – an area, usually wooded, guarded, lighted, with 24-hour reception service, equipped with facilities (sanitary, catering, recreational) which enable the tourists to spend the night in tents, caravans as well as to prepare meals and park motor vehicles. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, four categories of camping sites are distinguished: top – four stars, lowest – one star.
- **Tent camp site** – a place sectioned off in wooded area, non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to spend the night in tents. There is drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area in the tent camp site.
- **Hostel** – an accommodation establishment, which varies in standard from hotel establishments mainly by the number of places in rooms, bunk beds and cooperative use of equipment and rooms for guests (e.g. common kitchen/bathroom). Hostels are characteristic of renting single beds, not whole rooms. Hostel rooms are usually dorms (multi-person rooms), as well as individual rooms: 1-, 2- and 3-person.
- **Health establishment** – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services and providing accommodation services.
- **Rooms for guests** – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.
- **Agrotourism lodging** – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

- **Other not classified establishments**²³ – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, boarding schools, sport and recreational centres, etc.

Methodological notes on the tourist accommodation establishment survey

The source of data about the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments in Poland is a complete statistical survey conducted by Statistics Poland in accordance with the specialization pursued by the Statistical Office in Rzeszów. Information is obtained through the KT-1 reports of the occupancy of tourism accommodation establishments in each month.

The reporting units provide the following: precise location, type and category of the establishment, number of rooms, beds and catering establishments. Furthermore, they provide information on the establishment occupation in individual months, i.e. on the number of days of the establishment activity, nominal number of bed places or rooms, as well as the number of persons accommodated, and the number of overnights stays and rented rooms (separately for foreign tourists).

Statistics Poland has been working on the improvement and adaptation of the accommodation base survey to the requirements of the European Union. The first stage included conclusion of the work on the compatibility of basic notions and definitions of the surveyed units and adopting the subjective and objective scope of the survey on the tourism accommodation base in Poland to the EU requirements. A variable – **the number of overnight stays** in hotels, motels and boarding houses – was implemented to the survey in 1997, serving as one of the basic information gathered in the survey, together with the variable – **number of rooms rented**. This enabled presentation of data on the accommodations provided in all collective accommodation establishments in Poland (in total), which led to the analysis on the occupancy in the accommodation base of tourism collective accommodation establishments.

Health establishments were separated from the category “other” in 1998. A variable – **place of permanent residence (country)** of the accommodated foreign tourist – was implemented in 2000, which was associated with the EU requirements concerning the division of the total accommodated persons into residents and non-residents (this is especially important in relation to foreigners).

In years 2000-2002, Statistics Poland conducted surveys on the tourism accommodation base on a quarterly basis, collecting monthly data. Before 2000, data was collected once a year for 9 months of the given year and for 3 months of the previous year. Due to the necessity to fully adjust the Polish tourism statistics to the requirements of the EU Directive²⁴, since 2003 the survey on tourism **collective accommodation establishments** has been conducted on a monthly basis.

The subgroup – **other hotel facilities** was established within the group – **hotels and similar establishments** in 2004. It covers the hotels, motels and boarding houses not assigned to any specific category, and establishments providing hotel services (e.g. everyday cleaning). For this reason, the question “does the establishment provide hotel services?” directed to managers of tourism establishments was included in the report. The survey results proved that this was a very numerous group of establishments, mainly including uncategorized hotels and the like, but also such establishments as road houses, inns and the like, previously classified to the subgroup – **other not classified establishments**.

Due to the growing number and interest in the new type of accommodation establishment, since 2009 a hostel category has been distinguished.

The lists of units for KT-1 surveys are developed on the basis of the Statistical Units Base (BJS), which is established to serve as the frame for all surveys conducted by Statistics Poland. The BJS includes information from official registers (REGON) and from other data sources. The index of collective accommodation

²³Until 2004, the establishments not meeting the category requirements for any particular kind of establishments were also included in this group and until 2008 also hostels. Since 2009, this group includes weekend and holiday accommodation establishments.

²⁴The Directive of the Council 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism, and the Decision of the Commission of 9 December 1998 on the procedures for implementing the Directive of the Council 95/57/EC on the collection of statistical information in the field of tourism.

establishments is updated on the basis of administration registers, categorized establishment registers and other sources.

Necessity to adjust the survey to the new EU legislation – Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and regarding Council Directive 95/57/EC resulted in the extension of the subjective scope of the tourism accommodation base survey in 2010. For the first time the monthly report on the KT-1 form included guest rooms and agrotourism lodgings with 10 or more beds. Moreover an annual pilot sample survey of guest rooms and agrotourism lodgings with less than 10 beds were conducted (KT-2 form).

Starting since 2009 (in accordance with the Programme for Surveys in Public Statistics for 2009 which is an annex to the Regulation of the Council of Ministers of 27 November 2008 (Journal of Laws No. 221, 2008, item. 1436 with amendments), municipality administrators (mayors, presidents of cities) are being obliged to provide information about facilities providing accommodation services in electronic form.

In order to facilitate this task a special applet was developed that allows registering and updating current data on the premises providing accommodation services in municipal offices. This application allows collecting information on the local level, save them on the office disk and using them to the own need of the office. With this tool, the resulting database of information on accommodation establishments operating in the municipalities is also available for statistical purposes.

While adapting to meet the requirements of the new European Union legislation in the field of tourism, in scope of interest are entities of individual accommodation (agrotourism lodgings/guest rooms). Obligation to keep records of such entities is required from the offices of municipalities and towns and is included in the law on tourism services of 29 August 1997 (as amended).

Since 2012 the survey on tourist accommodation establishment has covered supplemented data on guest rooms and agrotourism lodgings. With this, the term "tourism collective accommodation establishments" was changed to "tourism accommodation establishments".

The following solutions were adopted in the statistics on the accommodation base:

- data concerning the number of accommodation places and establishments covers all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month; the maximum number of places has been assumed for them;
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.;
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period;
- the establishment occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms;
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in). This means that the persons staying in the establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration);
- number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay;
- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms;
- a restaurant is a catering establishment available to general consumers with full waiting services, offering all day dining with full board with a broad assortment of meals and beverages by menu;
- bars and cafes include also wine houses, beer halls, canteens, etc.;
- catering outlets include also grills, ice-cream parlours, refreshment rooms.

Methodology of surveys on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland

The main source of information on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland is surveys carried out since 2014 by the statistics in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Economic Development: "Participation of residents of Poland in trips" – carried out in households and "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" – conducted near the Polish borders.

In addition to statistics on tourism, the surveys provide methodologically homogeneous information on trips also for the needs of balance of payments, national accounts and transborder areas.

In 2020, in connection with the spread of an infectious disease caused by the SARS-CoV-2 virus and the declaration of an epidemic state in Poland, due to the need to ensure the safety of respondents and statistical interviewers and the obligation to secure the information needs of domestic and foreign users, public statistics was obliged to temporarily change the methods of carrying out travel surveys.

Participation of residents of Poland in trips

The aim of the survey is to determine the scale of participation of residents of Poland in trips, characteristics of domestic trips with at least one overnight stay and outbound trips with and without overnight stays. Expenditure related to trips is also surveyed.

The survey of the participation of Poles (residents) in trips is a sample survey carried out in households in a quarterly cycle (in the month following the quarter). The observation unit in the survey are members of single or multi-person households in drawn dwellings. The observation unit in the survey are members of one-person or multi-person households in drawn dwellings. Of the 73 thousand household selected for the survey in 2021 the survey was conducted in 58 thousand households. The most common reason for not carrying out the survey was the lack of access to the apartment due to the lack of or incorrect telephone number and the respondent's refusal to participate in the survey.

Information obtained in the survey related to trips of Polish residents- domestic trips with an overnight stay and outbound trips with and without overnight stay, including:

- characteristics of the trip (i.e. start and end dates, main purpose, places visited, number of overnight stays, type of accommodation, type of trip, how the trip was booked),
- expenditure related to trips (on accommodation, food, transport, shopping, cultural and recreational services, etc.).

Implementation of the survey

Due to the persistent state of the epidemic in the country, in 2021 a decision was maintained to abandon the implementation of direct statistical interviews by interviewers in the field and replace them with telephone interviews. It required changing to research method by resigning from the previously used technique of collecting PKZ random route interview questionnaires. A replacement file was added to the randomly selected apartments from the basic file. The apartments have been assigned telephone numbers.

The data obtained in the study were recorded using the electronic interview questionnaire „PKZ – Participation in domestic / foreign travel" – CAPI (Computer Assisted Personal Interview) method.

Completion rate

The completion rate or the survey implementation rate is expressed as a percentage of the number of households that have been surveyed to the number of all selected households that belong to the surveyed population.

In 2021, the completeness rate of the study of participation of Polish residents in travel was 70.8% (by 6.6 percentage points more than in 2020). The increase in the completeness index could have been influenced by the lifting of some of the restrictions introduced in 2020.

Basic definitions used for the survey

Household is a group of related or unrelated persons who live together and make a living together (multi-person household) or a person who makes a living on their own irrespective of whether she/he lives on their own or not (single-person household). Family members who live together but make a living separately constitute separate households.

Usual environment – means the geographical area, though not necessarily a contiguous one, within which an individual conducts his regular life routines and shall be determined on the basis of the following criteria: the crossing of administrative borders or the distance from the place of residence, the duration of the visit, the frequency of the visit, the purpose of the visit.

Tourist travel of a household – a trip of at least one household member to a main destination outside his usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited. If more than one household member is travelling (multi-person travel), the travel is characterized by the implementation of a joint tourism program outside the home.

Tourism trips – trips of individual household members with at least with 1 overnight stay (e.g. one travel of a 4-person family equals 4 trips).

Domestic trip with overnight stay – a trip abroad without overnight stay.

Outbound trip with overnight stay – a trip of 2 days or more (min. 1 overnight stay) with at least 1 night spent abroad. Outbound trips also include the so-called mixed trips, i.e. trips with both domestic and out-bound overnight stays. Trips connected with foreign contracts, i.e. those which are paid by the institutions not established in the country of residence of the respondent (in Poland), are not covered.

Outbound same-day visit – a trip abroad without overnight stay.

Short trip – a trip of 2 to 4 days (with 1 to 3 overnight stays).

Long trip – a trip of 5 or more days (with 4 or more overnight stays).

Residents – persons who have lived in their place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (people registered for permanent residence), without the people staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- people who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Expenditure related to trips covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers (household members) as well as financed or reimbursed by the employer, other persons, institutions. It includes all tourism expenditure even if services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Trips of non-residents to Poland

The aim of the survey is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips of non-residents to Poland, of which tourists and same-day visitors from abroad crossing the Polish borders, as well as the expenditure incurred in connection with a trip to Poland.

The survey of trips of foreigners (non-residents) is a quarterly sample survey conducted among tourists leaving Poland and same-day visitors.

In the first quarter of 2020 survey was carried out using the direct interview method by statistical interviewers in the vicinity of selected border crossings on the EU's internal and external border on the territory of Poland including seaports and airports. Due to the lack of a survey frame, the survey was conducted on an "elusive"²⁵ population, but the appropriate representativeness of the sample was provided owing to the knowledge of the survey sites.

Due to the state of the epidemic in the country, starting from the second quarter of 2020 and throughout 2021, the survey was not carried out by statistical interviewers in the field. Obtaining information for the PDP interview questionnaires took place without direct contact with foreigners. For this purpose, a new research concept was developed. The questionnaires were carried out, if possible, in full or shortened form by statistical interviewers, mainly by telephone interview.

The research tool in the border study was the interview questionnaire "PDP – Trip to Poland". The questionnaire contained a set of questions concerning i.e.:

- characteristics of persons visiting Poland (non-residents) by country of residence, sex and age, purpose of a trip, length of stay, type of accommodation facility used in Poland,
- expenditure of persons arriving from abroad incurred in Poland by its type (accommodation, food, shopping, etc.).

Basic definitions used for the survey

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication the terms "non-resident" and "foreigner" are used interchangeably.

Visitors – people taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose (business, leisure or other personal purpose) other than to be employed by a resident entity in the place visited. Visitors are classified as **tourists** if their trip includes an overnight stay, and as **same-day visitors** (excursionists) otherwise.

Expenditure related to trips of non-residents covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers as well as financed or reimbursed by the employer, other persons or institutions. It includes all tourism expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Methodological notes of border traffic data

Pursuant to the decision of the Council of the European Union, Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Eight other countries were included into Schengen along with Poland, namely: Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Czechia, Slovakia and Slovenia. A complete application of rules and regulations arising from the Community code governing the border flow of persons translates itself into a practical removal of border control between the countries within this area. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries. The direct outcome

²⁵L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, 339–347.

of the Poland's accession to Schengen is the lack of statistical information on border traffic on the internal border of Poland and the European Union.

This shortage of data refers to the segments of the Polish border with the following countries: Germany, Czechia, Slovakia, and Lithuania, as well as the maritime border in the scope of "regular internal ferry connections²⁶" and airports²⁷ in the scope of "internal flights²⁸".

Therefore, a need to develop methods allowing data estimation on cross-border traffic on those sections of the border emerged.

Border traffic at the Polish land border with other European Union countries, maritime borders and airports

In 2021 Statistics Poland in cooperation with the Ministry of Sport and Tourism and the National Bank of Poland, carried out a survey „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and people at the Polish border with the countries of the European Union”. The survey aims to, among others, estimate the number of border crossings by persons traveling in the direction to and from Poland. In the first quarter of last year in the frames of the survey, on selected former land border crossings, counting of vehicles and persons crossing the Polish border with other countries of the European Union is carried out. Information obtained from the above mentioned survey and additional data sources, including:

- information from airports and seaports on passenger traffic volume,
- data from the Civil Aviation Authority on passenger traffic,
- information from the Border Guard Headquarters on the amount of traffic at border crossings at the external border of the European Union on Polish territory,

for the estimation of cross-border traffic of foreigners and Polish residents on the inside border of the European Union on Polish territory and the overall border traffic on the sea border and at airports.

From the second quarter of 2020 until the end of 2021, due to the pandemic situation, the border traffic survey was not carried out by statistical interviewers in the field. The results of the border traffic survey in Poland were elaborated on the basis of data from traffic sensors, from the Border Guard Headquarters, data on passenger traffic from seaports (CSO reporting) and passenger traffic from airports.

In the survey of border traffic the crossings of the border are registered and not the number of persons who cross this border. A person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Border traffic at the Polish land border with the countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine)

Information on border traffic at the EU's external borders is compiled on the basis of statistical data from the Border Guard. Registration of border traffic consists in the registration of persons and means of transport cleared at Polish border crossings with countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine) and is carried out continuously. Statistical data are compiled on a monthly basis, separately for each border crossing point. They contain information on the number of checks carried out at the border, broken down into checks on Poles and foreigners – according to directions („from” and „to” Poland) and types of traffic (passport, means of transport, simplified and other). For foreigners entering Poland, their citizenship is determined (based on the country that issued the travel document).

²⁶“Regular internal ferry connection” means any ferry connection between the same two or more ports situated on the territory of the Member States, not calling at any ports situated outside the territory of the Member States, and consisting of the transport of passengers and vehicles according to a published timetable; Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on the EU code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code).

²⁷On 30 March 2008, the records of the Schengen Borders Code concerning the dissolving of air traffic border control within the Schengen area were practically implemented.

²⁸“Internal flight” is the definition of every flight exclusively from the territory of a Member State or within its territory, without landing in a third country; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the movement of persons (Schengen Borders Code)..

The Border Guard Headquarters, apart from registering the movement of people on Polish borders, also monitors the movement of wheeled vehicles at all border crossing points. The border crossing of passenger cars, trucks and buses going in the direction „from“ and „to“ Poland, both Polish citizens and foreigners, is registered. The trains of domestic and foreign operators crossing the border in both directions are also subject to registration.

The following solutions were adopted in the statistics on border traffic:

- data concerning the arrivals and departures of foreign citizens describing the checks of persons crossing the border on the basis of passports, as well as – in the case of the EU citizens – other personal documents,
- since 2011 data on the number of arrivals and departures has related to passengers and the operating personnel; previously data included only passengers,
- the number of Polish citizens travelling abroad also includes the checks of persons with consular and diplomatic passports, as well as persons leaving the country for permanent stay abroad,
- the number of foreigners arriving in Poland also includes the checks of persons arriving for permanent stay.

We would like to point out that the survey on border traffic conducted by the employees of the Border Guard serves as the means for registering the border checks, and not persons. Therefore, e.g. the number of checks of Polish citizens travelling abroad does not signify the number of Polish citizens, since one person crossing the border more than once is also counted more than once. The same rule applies to motor vehicles.